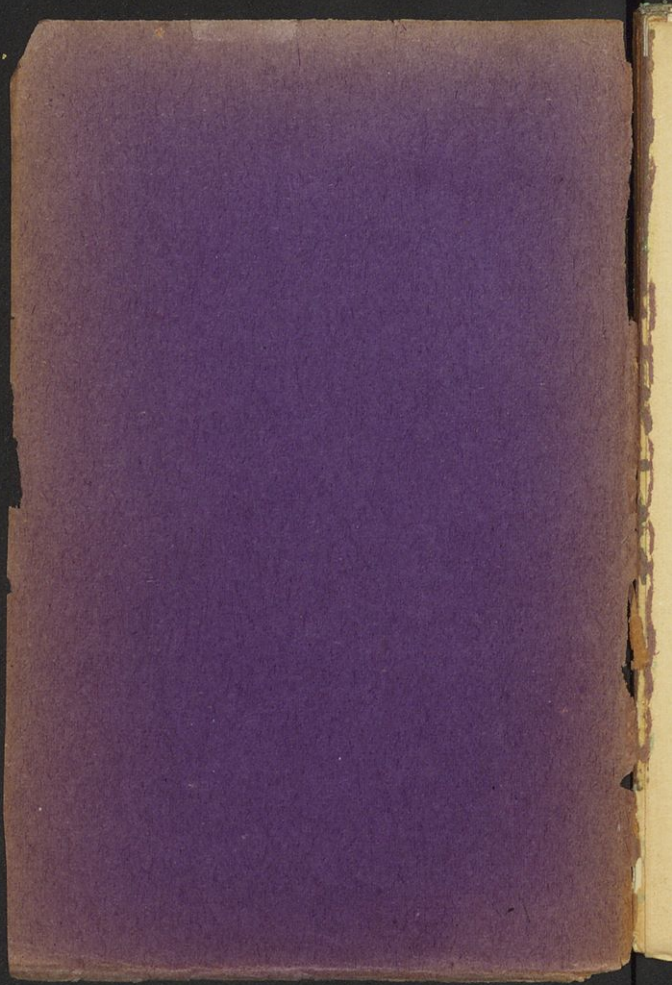

37744

3

1909

Joseph H. ...

...
...
...
...
...

FLORIANA

...
...

...

... FLORIANA ...

... v ...

...

...

...

Nobena kapljica

ne stori želodcu tako dobro kot požirek

rastlinskega likerja —
ali rastlinske grenčice

„FLORIANA“.

Tudi zdravniki ga pijejo!

Ime postavno varovano.

Edini izdelovalec:

Rastlinska destilacija „FLORIAN“
— v Ljubljani. —

Pazite, da dobite pristnega z imenom in
znamko „FLORIAN“, ker se dostikrat greši
z drugimi, malo vrednimi izdelki.

TRGOVSKI KOLEDAR

ZA LETO 1909.

UREDILA

DR. R. MARN IN SILV. ŠKERBINEC.

III. LETNIK.

IZDALO IN ZALOŽILO „SLOV. TRG. DRUŠTVO MERKUR“ V LJUBLJANI.
TISK J. BLASNIKA NASLEDNIKOV.

Švicarija, Ljubljana.

1. julija 1909

Otvoritev hotela „Tivoli“

40 sob.

Za člane trgovskega društva „Merkur“
20 % popusta.

Vsak dan koncert. ◦ Vstop prost.

Ivan Kenda.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva

J. J. NAGLAS Ljubljana

Turjaški trg št. 7

● Največja zaloga pohištva ●

za spalne in jedilne sobe, salone in
gosposke sobe, preproge, zastorji,
modroci na vzmeti, žimnati modroci,
otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Najsolidnejše blago.

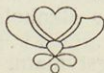
Najnižje cene.

KAZALO.

	Stran
Slov. trgovsko društvo »Merkur« in odbor	3
Posredovalnica	4
Trgovski dom	4
Koledar	5
Kolkovne lestvice	26
Podrobna določila za kolkovanje listin, spisov, računov itd.	27
Poštna določbe	31
Kovani denar raznih držav	37
Mere in uteži držav, ki še niso uvedle me- tričnega zistema	38
Obrestne tabele	39
Preračunjevalne tabele	48
Lovski red	52
Užitninska tarifa za mesto Ljubljano	54
Uvozna carina od specerijskega blaga, južnega sadja, dišav in semena	58
Avstrijski konzulati	68
Nekoliko o varstvu patentov in vzorcev	71
Trgovska korespondenca	74
Tabela za razredčenje alkohola	84
Kalkulacija	86
Nasvet trgovcem z jestvinami	90
Pojasnila o odškodnini za na železnici poško- dovano blago	91
Ugodnosti na železnicah za trgovske potnike, ki imajo kovčke z uzorci	93
Potni listi	94
Razprodaje	95
Krošnjarstvo	96

	Stran
Dopustnost trgovskega potovanja	97
Kako se protokolira firmo	98
Kaj je treba storiti osebam, ki hočejo postati samostojni trgovci	100
Posebna določila za izvrševanje trgovine z mešanim blagom, trgovine s specerijskim, materijalnim in kolonijalnim blagom	102
Olajšave glede donašanja sposobnostnega dokaza	104
Sposobnostni dokaz za trgovinske obrte in trgovske družbe	104
Obrtne pravice trgovcev, ki prodajajo storjeno moško, žensko in otroško obleko ter prodajalcev čevljev	105
Pokojninski zakon za zasebne uslužbence	106
Trgovsko-obrtni strokovni tolmač	114

Trgovsko-obrtno zadrugo v Ljubljani, naš novoustanovljeni kreditni zavod, priporočamo trgovcem in obrtnikom za nalaganje denarja, za inkaso, za denarna nakazila in vsakovrstne kreditne posle. Pristop novih članov je vedno še mogoč. Glavni deleži so po sto kron.

SLOVENSKO TRGOVSKO DRUŠTVO »MERKUR«
V LJUBLJANI je stanovska organizacija, ki zastopa stanovske interese slovenskega trgovstva. Društvo izdaja svoje glasilo »Trgovski vestnik« ter strokovne knjige; vzdržuje čitalnico in knjižnico; prireja strokovne tečaje, poučna predavanja ter trgovske shode. Društvo zbira zaklad za »Trgovski dom«. Društvo ima lastno posredovalnico služb, ki posluje za delodajalce brezplačno; delojemalci plačajo za posredovanje, če so člani 1 K, sicer 2 K. Društvo daje brezplačno vsakovrstna pravna in druga pojasnila svojim članom in preskrbuje prevode iz tujih jezikov. Članarina znaša za redne člane 12 K, za podporne 8 K na leto. Ustanovni člani plačajo 200 K. Člani dobivajo društveno glasilo brezplačno, sicer pa znaša letna naročnina 5 K. Slovenski trgovci in trgovski sodrujnik, oklenite se te stanovske organizacije!

Društveni odbor za leto 1908.

Predsednik: Ivan Murnik, ces. svetnik, vitez Franc. Jožef. reda in železne krone III. reda itd.

I. podpredsednik: Alojzij Lilleg, trgovec in posestnik v Ljubljani.

II. podpredsednik: Josip Drčar, trgovski poslovodja v Ljubljani.

Predsednik društv. razsodišča: dr. Karel Triller, odvetnik in dežel. poslanec v Ljubljani.

Tajnik: Fran Golob, uradnik trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Tajnika namestnik: Avgust Tosti, ravnatelj trgovsko-obrtne zadruga v Ljubljani.

Blagajnik: Josip Vlach, prokurist »Kreditne banke« v Ljubljani.

Blagajnika namestnik: Ljudevit Vašič, trg. sodrujnik v Ljubljani.

Knjižničar, gospodar in vodja društvene posredovalnice: Ivan Volk, kontorist v Ljubljani.

Odborniki:

Franc Berjak, trgovec v Ljubljani.

Franc Janc, trgovski sotrudnik v Ljubljani.

Ivan Jebačin, trgovec in tovarnar v Ljubljani.

Ignacij Kessler, trgovec v Ljubljani.

Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani.

Fran Kovač, trgovski poslovodja v Ljubljani.

Ignacij Novak, trgovski sotrudnik v Ljubljani.

Dr. Viktor Murnik, tajnik trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Andrej Šarabon, trgovec in posestnik v Ljubljani.

Josip Šelovin, trgovski potnik v Ljubljani.

Silvester Škerbinec, knjigovodja v Ljubljani.

Dr. Fran Windischer, tajnik trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Pregledovalca računov:

Ivan Mejač, trgovec, podpredsednik trg. in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Avgust Peruzzi, knjigovodja v Ljubljani.

Posredovalnica slovenskega trgovskega društva »Mercur« opozarja vse interesente, da se v slučajih potrebe obračajo do nje. Posredovalnica posluje vsak dan, ter rešuje vposlane dopise točno. Pisma je nasloviti: »Slov. trgovsko društvo Mercur«, posredovalni odsek, Ljubljana. — Uradne ure vsak dan razen nedelj in praznikov od $\frac{1}{2}$ 8.— $\frac{1}{2}$ 10. ure zvečer.

»Trgovski dom«. Člani in prijatelji društva, spominjajte se pri vsaki priliki zaklada za zgradbo »Trgovskega doma«. Še posebej Vas prosimo, da pridno razpečavate kavine surogate prve jugoslovanske tovarne v Ljubljani, od katerih dobi pripevke zaklad za »Trgovski dom«.

Leto 1909 je navadno leto s 365 dnevi. Letni vladar je Mart. Pomlad se prične 21. marca, poletje 22. junija, jesen 23. septembra, zima 22. decembra.

Solčni in lunini mrki. Solnce mrkne 1. 1909 dvakrat. Prvikrat obročasto dne 17. junija; pri nas nevidno. Drugikrat mrkne deloma 12. decembra zvečer; pri nas nevidno.

Luna mrkne 3. junija po noči popolnoma; pri nas vidno. Drugič mrkne dne 27. novembra dopoldne; pri nas nevidno.

Deželni patron je sveti Jožef, ki se praznuje dne 19. marca.

Cerkveni prepovedani časi. Ženitve se ne smejo obhajati od prve adventne nedelje do razglašenja Gospodovega in od pepelnice do bele nedelje.

Državni prepovedani časi. Igre v gledališčih in plesih so prepovedani: 1. veliki četrtek, 2. veliki petek, 3. veliko soboto, 4. na praznik sv. Rešnjega Telesa in 5. na božični dan. Druge veselice n. pr. koncerti, godba itd. se ne smejo prirejati zadnje tri dni velikega tedna in 24. decembra.

Sodna opravila se ne izvršujejo: od Božiča do sv. Treh kraljev, od cvetne nedelje do velikonočnega ponedeljka, v osmini sv. Rešnjega Telesa in vsako nedeljo in praznik.

1	P	Novo leto	Čedomil, Živana	1	364
2	S	Makarij	Zlatan, Miljeva	2	363
3	N	Genovefa	Anastazija, Bistra	3	362
4	P	Tit	Dobromir, Bosiljka	4	361
5	T	Telesfor	Berivoj, Grozdana	5	360
6	S	Sv. 3 kralji	Svetozar, Darinka	6	359
7	Č	Valentin	Svetoslav, Vukmira	7	358
8	P	Erhard	Radoslav, Liljana	8	357
9	S	Marcelin	Vladimir, Nikodava	9	356
10	N	1. po sv. 3. kr.	Dobroslav, Nevinka	10	355
11	P	Higin	Zdravko, Kronosl.	11	354
12	T	Ernest	Blagoje, Blagoila	12	353
13	Š	Hilarij	Bogašin, Zorislava	13	352
14	Č	Eeliks iz N.	Trdoslav, Neda	14	351
15	P	Pavel pušč.	Radoslav, Vranika	15	350
16	S	Marcel	Strezivoj, Tomisl.	16	349
17	N	2. po sv. 3. kr.	Ratislav, Deša	17	348
18	P	Sv. Petra stol	Trpimir, Vera	18	347
19	T	Marij	Hranimir, Beloslava	19	346
20	Š	Fab. in Seb.	Živojin, Tihoslava	20	345
21	Č	Neža	Večvit, Janja	21	344
22	P	Vincencij	Sviloj, Dikosava	22	343
23	S	Zaroka M. D.	Vratislav, Voljica	23	342
24	N	3. po sv. 3. kr.	Cijaslav, Milislav	24	341
25	P	Spreob. sv. P.	Radosin, Kosava	25	340
26	T	Polikarp, šk.	Vsevlad, Dušana	26	339
27	Š	Janez Zlat.	Selimir, Slavoja	27	338
28	Č	Julijan	Dragomil, Draga	28	337
29	P	Franč. Salez.	Branimir, Gorislava	29	336
30	S	Martina dev.	Desislav, Gordijana	30	335
31	N	4. po sv. 3. kr.	Unislav, Divna	31	334

☉ 6. ob 3. uri 13 min. pop. ☽ 22. ob 1. uri 12 min. zjut.

☾ 14. „ 7. „ 11 „ zveč. ☽ 28. „ 4. „ 7 „ pop.

1	P	Ignacij, škof	Budimil, Kazimira	32	333
2	T	Svečnica	Dobrošin, Ljubomir	33	332
3	S	Blaž, Oskar	Daroslav, Vojsava	34	331
4	Č	Veronika	Munislav, Bojana	35	330
5	P	Agata, dev.	Vukmil, Jagoda	36	329
6	S	Tit, Rotija	Žudislav, Malina	37	328
7	N	1. predpep.	Žalimir, Drenka	38	327
8	P	Janez Mat.	Zvezdodrag, Prim.	39	326
9	T	Apolonija	Obrad, Blagoslava	40	325
10	S	Školastika	Vojmil, Krasa	41	324
11	Č	Adolf, škof	Dedoslav, Dobrana	42	323
12	P	Evlalija	Zvonimir, Deda	43	322
13	S	Katarina	Vrativoj, Tratinčica	44	321
14	N	2. predpep.	Zdravko, Nevesina	45	320
15	P	Favstin in J.	Vojadin, Ljuboslava	46	319
16	T	Julijana dev.	Mildrag, Dobrana	47	318
17	S	Kristijan	Strahomir, Vesela	48	317
18	Č	Simeon, škof	Bratomil, Dragosl.	49	316
19	P	Konrad	Ostoj, Malojka	50	315
20	S	Elevterij	Dragovan, Stanisl.	51	314
21	N	3. predpep.	Miroslav, Dabiživa	52	313
22	P	Stol sv. Petra	Gojslav, Tomanija	53	312
23	T	Pust	Čudomilj, Kovilka	54	311
24	S	Pepelnica	Pravoslav, Divka	55	310
25	Č	Valburga	Vladoj, Nikna	56	309
26	P	Marjeta Kort.	Inoslav, Ojdana	57	308
27	S	Leander	Krešimir, Krsanka	58	307
28	N	1. postna	Kremen, Kremenica	59	306

☉ 5. ob 9. uri 25 min. zjut. ☽ 20. ob 11. uri 52 min. zveč.
 ☾ 13. „ 1. „ 47 „ pop. ☽ 27. „ 3. „ 49 „ zjut.

Marec

1909

Sušec

Hrvatsko-srbsko : Ožujak

Češko : Brezen

1	P	Albin škof	Belin, Gostimira	60	305
2	T	Simplicij	Tešimir, Milena	61	304
3	S	† Kvatre Kun.	Mislav, Kruna	62	303
4	Č	Kazimir	Sladoje, Vukana	63	302
5	P	† Friderik	Boğomil, Danica	64	301
6	S	† Fridolin	Miroslav, Zvezda	65	300
7	N	2. postna	Svetorad, Kosana	66	299
8	P	Jan. od Boga	Modin, Žegava	67	298
9	T	Frančiška vd.	Danimir, Bojka	68	297
10	S	40 mučen.	Dragoje, Stana	69	296
11	Č	Heraklij	Onimir, Radola	70	295
12	P	Gregor I.	Sodislav, Božana	71	294
13	S	Rozina	Svetovid, Roža	72	293
14	N	3. postna	Nevenko, Dušomila	73	292
15	P	Longin	Veloslav, Istana	74	291
16	T	Heribert	Žarilo, Ljubislava	75	290
17	S	Jedert	Budimir, Obrenija	76	289
18	Č	Edvard	Slavoljub, Pava	77	288
19	P	Sv. Jožef	Molislav, Zlata	78	287
20	S	Feliks in tov.	Prosislav, Vlada	79	286
21	N	4. Sredp.	Branimir, Tuga	80	285
22	P	Katarina	Pačemil, Milojka	81	284
23	T	Viktorijan	Drašislav, Plana	82	283
24	S	Gabrijel	Jaroslav, Krasa	83	282
25	Č	Ozn. Mar. Dev.	Predrag, Vida	84	281
26	P	Emanuel	Srčan, Zejna	85	280
27	S	Rupert	Stanimir, Srčna	86	279
28	N	Tiha. Jan. K.	Prosegoj, Uma	87	278
29	P	Bertold	Pranivoj, Draža	88	277
30	T	Kvirin	Pribislav, Radula	89	276
31	S	Modest	Mojmir, Hotena	90	275

☉ 7. ob 3. uri 56 min. zjut. ☽ 21. ob 9. uri 11 min. zveč.

☾ 15. „ 4. „ 42 „ „ ☽ 28. „ 5. „ 49 „ „

April

1909

Mali traven

Hrvatsko-srbsko: Travanj

Češko: Duben

1	Č	Hugon	Mutimir, Vuga	91	274
2	P	Franč. Pad.	Gojmir, Miroslava	92	273
3	S	Rihard šk.	Žarko, Istislava	93	272
4	N	Cvetna. Izidor	Selislav, Dušica	94	271
5	P	Irena	Dabiživ, Hvalislava	95	270
6	T	Sikst	Neradin, Čudna	96	269
7	Š	Herman	Radivoj, Stanislava	97	268
8	Č	† Albert	Upravda, Viljenica	98	267
9	P	† Marija Kl.	Ljuban, Milija	99	266
10	S	† Ecehijel	Krasoje, Srčanica	100	265
11	N	Vel. nedelja	Vitislav, Rada	101	264
12	P	Vel. poned.	Ljubomir, Miljutina	102	263
13	T	Hermenegild	Kajmir, Njegovica	103	262
14	Š	Tibúrcij	Godimir, Jelača	104	261
15	Č	Helena	Gostirad, Vica	105	260
16	P	Kalist	Tješivoj, Božislava	106	259
17	S	Anicet	Radojica, Gorinka	107	258
18	N	Bela. Apolon.	Slaviša, Gradislava	108	257
19	P	Krescencij	Tihorad, Kosenka	109	256
20	T	Marcel	Dragislav, Gospava	110	255
21	Š	Anzelin	Ljubosl., Dragomira	111	254
22	Č	Soter in Kaj.	Ljutomir, Sruba	112	253
23	P	Vojteh	Vojslav, Vladaja	113	252
24	S	Jurij	Jurislav, Rusa	114	251
25	N	2. po vel. noći	Tugomir, Kita	115	250
26	P	Klet	Zdeslav, Sekana	116	249
27	T	Peregrin	Jerin, Rudana	117	248
28	Š	Pavel od kr.	Živoje, Slavica	118	247
29	Č	Robert	Siniša, Tankoslava	119	246
30	P	Katarina S.	Samorad, Večenega	120	245

☉ 5. ob 9. uri 28 min. zveč. ☽ 20. ob 5. uri 51 min. zjut.

☾ 13. „ 3. „ 30 „ pop. ☽ 27. „ 9. „ 36 „ dop.

Maj

1909

Veliki traven

Hrvatsko-srbsko: Svibanj

Češko: Květen

1	S	Filip in Jak.	Ljutovid, Vojka	121	244
2	N	3. po vel. noći	Vlatovid, Živana	122	243
3	P	Najdba sv. kr.	Mladen, Senčanica	123	242
4	T	Florijan	Cvetoslav, Skoros.	124	241
5	S	Pij V., Irinej	Desirad, Mozima	125	240
6	Č	Judita	Dragovit, Utvija	126	239
7	P	Stanislav	Stanislav, Ognjana	127	238
8	S	Heladij	Budislav, Pribisava	128	237
9	N	4. po vel. noći	Skorovoj, Prvinica	129	236
10	P	Antonin	Negoslav, Dvorna	130	235
11	T	Žiga	Tehomil, Ljerka	131	234
12	S	Pankracij	Stojmir, Uglješa	132	233
13	Č	Servacij	Dragoslav, Jasna	133	232
14	P	Bonifacij	Svetolik, Srdana	134	231
15	S	Izidor, Žofija	Berislav, Jaromira	135	230
16	N	5. po vel. noći	Vukovoj, Mladena	136	229
17	P	Paskal	Dušoje, Smiljana	137	228
18	T	Feliks	Medan, Mladica	138	227
19	S	Celestin	Predivoj, Vitoslava	139	226
20	Č	Vnebohod	Milodar, Pauna	140	225
21	P	Valentin	Negomir, Jelina	141	224
22	S	Helena	Obren, Boža	142	223
23	N	6. po vel. noći	Milorad, Budislava	143	222
24	P	Ivana	Daslav, Cveta	144	221
25	T	Urban	Nosimir, Krasuljica	145	220
26	S	Vojslava	Milivoj, Dragica	146	219
27	Č	Filip Ner.	Vukašin, Darosava	147	218
28	P	Magdalena	Jaromir, Milica	148	217
29	S	Maksim	Krajsav, Pana	149	216
30	N	Binkoštna	Goluban, Tihomila	150	215
31	P	Binkoštni p.	Bojslav, Despina	151	214

☉ 5. ob 1. uri 8 min. pop. ☽ 19. ob 2. uri 42 min. pop.
 ☾ 12. „ 10. „ 45 „ zveč. ☽ 27. „ 2. „ 28 „ zjut.

1	T	Fortunat	Radovan, Deva	152	213
2	Š	† Kvatre Er.	Velimir, Ljuba	153	212
3	Č	Klotilda	Vrativoj, Radosava	154	211
4	P	† Kvirin	Milojko, Dika	155	210
5	S	† Bonifacij	Hrvatin, Rudjina	156	209
6	N	1. pobin. Sv. T.	Miljutin, Dobroslav.	157	208
7	P	Robert	Prieslav, Veselica	158	207
8	T	Medard	Višeslav, Pukana	159	206
9	S	Primož	Čedomil, Kalina	160	205
10	Č	Sv. Reš. Telo	Prelimir, Dostana	161	204
11	P	Barnaba	Rusmir, Lušica	162	203
12	S	Janez Fak.	Hrvoje, Draguška	163	202
13	N	2. pobin.	Žitomir, Zorica	164	201
14	P	Bazilij	Radoslav, Zlatana	165	200
15	T	Vid	Vidoslav, Rosanda	166	199
16	Š	Benon	Dragomir, Vladisl.	167	198
17	Č	Adolf	Tratomir, Dragica	168	197
18	P	Srce Jez.	Bodin, Urica	169	196
19	S	Gerv. in Prot.	Netko, Vukosava	170	195
20	N	3. pobin.	Maroje, Milava	171	194
21	P	Alojzij	Vekoslav, Vera	172	193
22	T	Ahacij	Miloš, Stanislava	173	192
23	Š	Cenon	Gostimir, Dragija	174	191
24	Č	Janez Krst.	Janislav, Emila	175	190
25	P	Viljem	Momčilo, Grlica	176	189
26	S	Janez in Pav.	Markomir, Hrana	177	188
27	N	4. pobin.	Vladislav, Nehota	178	187
28	P	Leo II.	Tolislav, Zorana	179	186
29	T	Sv. Pet. in P.	Peroslav, Jerina	180	185
30	S	Sp. sv. Pavla	Pavlimir, Gojzlava	181	184

☉ 4. ob 2. uri 25 min. zjut. ☽ 17. ob 12. uri 28 min. ponč.

☾ 11. " 3. " 43 " " ☽ 25. " 7. " 43 " zveč.

1	Č	Teobald	Bogoslav, Gorka	182	183
2	P	Obisk. M. D.	Vukmir, Dragoman	183	182
3	S	Heliodor	Radmil, Nada	184	181
4	N	5. pobin. Urh	Belizar, Levinka	185	180
5	P	Ciril in Met.	Leledrag, Marula	186	179
6	T	Izaija	Dogomoj, Dobrija	187	178
7	Š	Vilibald	Vukašin, Negoda	188	177
8	Č	Elizabeta kr.	Dorislav, Milolika	189	176
9	P	Veronika	Hvalimir, Istojka	190	175
10	S	Amalija	Stojan, Ljubica	191	174
11	N	6. pobin. Pijl.	Medo, Miloslava	192	173
12	P	Mohor in F.	Jaroslav, Slaviša	193	172
13	T	Evgen	Dragan, Jekoslava	194	171
14	S	Bonavent.	Slobodin, Dragojila	195	170
15	Č	Henrik	Vladimir, Jasika	196	169
16	P	Marija škap.	Bogdan, Vratislav	197	168
17	S	Aleš	Držislav, Javra	198	167
18	N	7. pobin.	Miroslav, Lelja	199	166
19	P	Vinc. Pavl.	Radoš, Krajslava	200	165
20	T	Jeronim	Večimir, Čika	201	164
21	Š	Danijel	Vitemir, Zora	202	163
22	Č	Marija Magd.	Pribina, Dragota	203	162
23	P	Apolinarij	Godemir, Brana	204	161
24	S	Kristina	Ratemir, Preda	205	160
25	N	8. pobin. Jak.	Boljedrag, Ljepava	206	159
26	P	Ana	Bratoslav, Jana	207	158
27	T	Natalija	Dušan, Gleda	208	157
28	Š	Inocencij	Svetomir, Dabra	209	156
29	Č	Marta	Klonimir, Dobrila	210	155
30	P	Abdon in S.	Vitodrag, Marčula	211	154
31	S	Ignacij	Boleslav, Jelenica	212	153

☉ 3. ob 1. uri 17 min. pop. ☽ 17. ob 11. uri 45 min. dop.
 ☾ 10. „ 7. „ 58 „ zjut. ☽ 25. „ 12. „ 45 „ pop.

Avgust

1909

Veliki srpan

Hrvatsko-srbsko: Kolovoz

Češko: Srpen

1	N	9. pobin.	Dedomir, Veka	213	152
2	P	Porcijunkula	Bojan, Leposava	214	151
3	T	Najd. sv. Štef.	Stražimir, Mirača	215	150
4	Š	Dominik	Hranko, Ljubačica	216	149
5	Č	Mar. D. Snež.	Tiroslav, Dabrina	217	148
6	P	Sprem. Jez.	Dobrobit, Vlastica	218	147
7	S	Kajetan	Damir, Vidojka	219	146
8	N	10. pobin.	Godeslav, Veranica	220	145
9	P	Roman	Našemir, Libišna	221	144
10	T	Lovro	Ozrin, Jurica	222	143
11	S	Suzana	Bolemir, Vojka	223	142
12	Č	Klara	Dobrogost, Tekana	224	141
13	P	Hipolit	Tvrđko, Stamenka	225	140
14	S	† Evzebij	Jeroslav, Dobrina	226	139
15	N	Vel. Šmaren	Dragomir, Miljana	227	138
16	P	Rok	Branislav, Nemira	228	137
17	T	Liberat	Davorad, Majda	229	136
18	Š	Helena	Želimir, Branislava	230	135
19	Č	Ludovik	Ljudevit, Zlatica	231	134
20	P	Bernard	Krunoslav, Žarka	232	133
21	S	Ivana Franč.	Želidrag, Mirjana	233	132
22	N	12. pobin.	Ostrivoj, Moma	234	131
23	P	Filip Bonifac.	Semivit, Milaša	235	130
24	T	Jernej	Bořivoj, Zlatava	236	129
25	Š	Ludovik, kr.	Dragorad, Nika	237	128
26	Č	Ceferin	Zidimir, Perunika	238	127
27	P	Jožef K.	Ljubidrag, Rosava	239	126
28	S	Avguštin	Milogaj, Stanava	240	125
29	N	13. pobin.	Želided, Pauša	241	124
30	P	Roza Liman.	Ljubomir, Milka	242	123
31	T	Rajko	Mildrag, Novka	243	122

☉ 1. ob 10. uri 14 min. zveč. ☽ 15. ob 12. uri 55 min. ponč.
 ☾ 8. " 1. " 10 " pop. ☽ 24. " 4. " 55 " zjut.
 ☉ dne 31. ob 6. uri 8 minut zjutraj.

September

1909

Kimavec

Hrvatsko-srbsko: Rujan

Češko: Září

1	Š	Egidij	Hranislav, Rajka	244	121
2	Č	Štefan kr.	Tolimir, Nenada	245	120
3	P	Evfemija	Tomidrag, Vujana	246	119
4	S	Rozalija	Milovan, Lepa	247	118
5	N	14. pobin.	Nedamisl, Ružica	248	117
6	P	Hermagor	Osvin, Nedeljka	249	116
7	T	Regina	Radonica, Nišava	250	115
8	S	Rojstvo M. D.	Semidrag, Mrena	251	114
9	Č	Korbinijan	Tetomil, Petkana	252	113
10	P	Nikolaj	Vsemir, Sina	253	112
11	S	Teodosa	Nepostoj, Rakita	254	111
12	N	Ime Marije	Slaven, Nikolona	255	110
13	P	Notburga	Večedrag, Pola	256	109
14	T	Poviš. Križa	Zremil, Površena	257	108
15	Š	† Kvatre Nik.	Znanoslav, Rajna	258	107
16	Č	Ljudmila	Sodimir, Ljudmila	259	106
17	P	† Hildegarda	Prvan, Miluka	260	105
18	S	† Tomaž V.	Vitodrag, Smiljka	261	104
19	N	16. pobin.	Radobul, Prija	262	103
20	P	Evstahij	Blagoslav, Razim	263	102
21	T	Matevž ev.	Celimir, Petka	264	101
22	Š	Mavricij	Jelašin, Slavna	265	100
23	Č	Tekla	Sadivoj, Struja	266	99
24	P	Gerard	Uroš, Taša	267	98
25	S	Kleofa	Sterad, Sokolica	268	97
26	N	17. pobin.	Djubivoj, Stojzlava	269	96
27	P	Kozma Dam.	Vojdrag, Ravimira	270	95
28	T	Venčeslav	Častimir, Vidica	271	94
29	Š	Mihael, arh.	Bogomir, Voja	272	93
30	Č	Hijeronim	Stetrag, Jekica	273	92

☾ 6. ob 8. uri 44 min. zveč. ☽ 22. ob 7. uri 32 min. zveč.

☉ 14. „ 4. „ 9 „ pop. ☿ 29. „ 2. „ 5 „ pop.

Oktober

1909

Vinotok

Hrvatsko-srbsko: Listopad

Češko: Rijen

1	P	Remigij	Pribimir, Dragana	274	91
2	S	Leodegar	Miran, Čudislava	275	90
3	N	Rožnivenska	Vitomil, Petna	276	89
4	P	Franč. Seraf.	Tegodrag, Stanisl.	277	88
5	T	Placid	Svinidrag, Dumun.	278	87
6	Š	Brunon	Brunoslav, Ljubna	279	86
7	Č	Marka	Hudislav, Dragom.	280	85
8	P	Brigita	Stojdrag, Dragosta	281	84
9	S	Dionizij	Nadislav, Svetina	282	83
10	N	19. pobin.	Stremil, Odola	283	82
11	P	Nikazij škof	Kupivoj, Negoslava	284	81
12	T	Maksimilijan	Drugoslav, Priba	285	80
13	Š	Edvard	Sebislav, Rosica	286	79
14	Č	Kalist	Budvoj, Sestrena	287	78
15	P	Terezija	Radislav, Trnjina	288	77
16	S	Gal, Maks.	Drživoj, Velená	289	76
17	N	20. pobin.	Branko, Mira	290	75
18	P	Luka evang.	Grdimir, Travica	291	74
19	T	Peter Alk.	Irislav, Spasenija	292	73
20	Š	Vendelin	Predislav, Raša	293	72
21	Č	Uršula	Stojslav, Preja	294	71
22	P	Kordula	Zorislav, Štamena	295	70
23	S	Severin	Duševlad, Živka	296	69
24	N	21. pobin.	Mališa, Blagota	297	68
25	P	Bonifacij	Raosav, Zlatija	298	67
26	T	Evarist	Nikodin, Vranica	299	66
27	Š	Frumencij	Lavorka, Srebra	300	65
28	Č	Sim. in Juda	Bislav, Mila	301	64
29	P	Narcis	Gradimir, Vojsava	302	63
30	S	† Klavdij	Slavovit, Vladika	303	62
31	N	22. pobin.	Srečko, Stojsava	304	61

(6. ob 7. uri 44 min. zjut.) 22. ob 8. uri 4 min. zjut.

☉ 14. „ 9. „ 13 „ dop. ☽ 28. „ 11. „ 7 „ zveč.

1	P	Vsi svetniki	Ljubomil, Cvenja	305	60
2	T	Verne duše	Levin, Neša	306	59
3	S	Hubert	Rado, Bogomila	307	58
4	Č	Karol Bor.	Dragotin, Veruša	308	57
5	P	Caharija	Mirko, Savina	309	56
6	S	Lenart op.	Ratislav, Maja	310	55
7	N	Zahvalna	Stislav, Zdenka	311	54
8	P	Bogomir	Kazimir, Živka	312	53
9	T	Božidar	Sebislav, Rusmir	313	52
10	S	Andrej	Večemir, Golobica	314	51
11	Č	Martin škof	Davorin, Višnjica	315	50
12	P	Martin papež	Braslav, Zakovica	316	49
13	S	Stanislav sp.	Gorislav, Nevenka	317	48
14	N	24. pobin.	Smilan, Borislava	318	47
15	P	Leopold	Radislav, Vučica	319	46
16	T	Edmund	Večerin, Krunija	320	45
17	S	Gregorij	Satovit, Ljubava	321	44
18	Č	Evgen	Kazimir, Oliva	322	43
19	P	Elizabeta vd.	Gradislav, Jelisava	323	42
20	S	Feliks	Vladiboj, Vidosava	324	41
21	N	25. pobin.	Grmislav, Pavija	325	40
22	P	Cecilija	Jezdimir, Vujaka	326	39
23	T	Klement	Draguš, Ravijolja	327	38
24	S	Janez od kr.	Zoran, Jeca	328	37
25	Č	Katarina	Kolomir, Lubolja	329	36
26	P	Martin I. pap.	Leget, Radejka	330	35
27	S	Virgil, Ahac	Goroslav, Vedrana	331	34
28	N	I. adventna	Krajmir, Lolija	332	33
29	P	Saturnin	Skoromir, Rastisl.	333	32
30	T	Andrej, ap.	Hrabroslav, Mirjana	334	31

☾ 4. ob 10. uri 38 min. zveč. ☽ 20. ob 6. uri 29 min. zveč.

☾ 13. „ 3. „ 18 „ zjut. ☽ 27. „ 9. „ 52 „ dop.

December

1909

Gruden

Hrvatsko-srbsko: Prosinac

Češko: Prosinec

1	S	Eligij	Mladin, Smina	335	30
2	Č	Bibijana	Tihomir, Vojna	336	29
3	P	Franc Ksav.	Drago, Raduka	337	28
4	S	Barbara	Mihovil, Velika	338	27
5	N	2. adventna	Gromila, Stojana	339	26
6	P	Nikolaj	Slavič, Vladovita	340	25
7	T	† Ambrozij	Veselin, Višedava	341	24
8	S	Mar. spočetje	Mojslav, Toda	342	23
9	Č	Peter F.	Slavislav, Savica	343	22
10	P	Judita	Tatomir, Mira	344	21
11	S	Damaz	Vladimir, Živka	345	20
12	N	3. adventna	Široslav, Uzdanica	346	19
13	P	Lucija	Dobro, Vitača	347	18
14	T	Špiridijon	Vojmir, Zorislava	348	17
15	S	† Kvatre	Vlastimir, Cvetana	349	16
16	Č	Adelajda	Smiljan, Bogoslava	350	15
17	P	† Lazar šk.	Strojslav, Simana	351	14
18	S	† Gracijan	Resteje, Kraja	352	13
19	N	4. adventna	Uglješa, Vuksana	353	12
20	P	Liberat	Boživoj, Zrnka	354	11
21	T	Tomaž ap.	Tomislav, Modrica	355	10
22	S	Demetrij	Prerad, Zvezdana	356	9
23	Č	Viktorija	Ozrislav, Kupina	357	8
24	P	† Adam in E.	Stojadin, Dunja	358	7
25	S	Božič	Božidar, Zornica	359	6
26	N	Sv. Štefan	Hrelje, Zlatka	360	5
27	P	Janez evang.	Pelislav, Dragana	361	4
28	T	Ned. otroci	Vuk, Zenica	362	3
29	S	Tomaž škof	Vratoje, Vrhoslava	363	2
30	Č	David	Branimir, Soka	364	1
31	P	Silvester p.	Blažena	365	

☾ 4. ob 5. uri 13 min. zveč. ☽ 20. ob 3. uri 18 min. zjut.

☼ 13. " 8. " 59 " " ☽ 26. " 10. " 30 " "

Kolkovne lestvice.

	Lestvica II.	Lestvica III.
(Za menice, trg. nakaznice itd.)	(Za potrdila, pobotnice in za pravne listine, ki ne spadajo pod lestvico I. ali III.)	(Za pogodbe, kakor kupne službene i. dr.)
Lestvica I.	Lestvica II.	Lestvica III.
Do 150 K . . . K —.10 » 300 » . . . » —.20 » 600 » . . . » —.40 » 900 » . . . » —.60 » 1200 » . . . » —.80 » 1500 » . . . » 1.— » 1800 » . . . » 1.20 » 2100 » . . . » 1.40 » 2400 » . . . » 1.60 » 2700 » . . . » 1.80 » 3000 » . . . » 2.—	Do 40 K . . . K —.14 » 80 » . . . » —.26 » 120 » . . . » —.38 » 200 » . . . » —.64 » 400 » . . . » 1.26 » 600 » . . . » 1.88 » 800 » . . . » 2.50 » 1600 » . . . » 5.— » 2400 » . . . » 7.50	Do 20 K . . . K —.14 » 40 » . . . » —.26 » 60 » . . . » —.38 » 100 » . . . » —.64 » 200 » . . . » 1.26 » 300 » . . . » 1.88 » 400 » . . . » 2.50 » 800 » . . . » 5.— » 1200 » . . . » 7.50 » 1600 » . . . » 10.—
itd. za vsakih 3000 K za 2 K več, pri tem je vsak delni znesek pod 3000 K vzeti v račun kot poln znesek.	itd. za vsakih 800 K za K 2.50 več, vsak delni znesek pod 800 K se vzame v račun kot poln znesek.	itd. za vsakih 400 K za K 2.50 več vsak delni znesek pod 400 K se računa za polni znesek.

Podrobna določila za kolkovanje listin, spisov, računov itd.

Amortizacija, prošnje za vvedbo amortizacijskega postopanja ali za končno amortiziranje od 1. pole 2 K.

Cesije, od terjatev po lestvici II., žiri na menicah in trgovskih nakaznicah koleka prosti; — na drugih trgovskih nakazilih, ki se ne glase na denar od vsakega odstopa 10 h, pri delnicah po lestvici II.

Dedinske pogodbe od prve pole 2 K.

Dobavne pogodbe, s katerimi se prevzame dolžnost, dobaviti komu stvari ali delo s stvarino vred za gotovo ceno, po lestvici III.; ako velja pogodba samo za delo brez stvarine po lestvici II.

Dolžna pisma po lestvici II.

Izkaznice, glej legitimacije.

Izpričevala, glej »Zdravniška izpričevala«.

Izvlački iz zemljiške knjige, trgovskega registra, dopozitne knjige itd. od vsake pole 2 K.

Krošnjarji, uradno dovoljenje 2 K.

Kupne pogodbe a) od premičnih stvari po lestvici III. b) od nepremičnin od listine 1 K ter prenosno pristojbino.

Legitimacije a) za posle, pomočnike in osebe, ki žive od dnine, od kosa 30 h, b) vse druge, torej tudi izkaznice za trgovske potnike 2 K. Za izkaznice, ki veljajo največ 8 dni, od kosa 1 K.

Lovske karte, certifikati, ribiške karte 2 K.

Menice, po lestvici I., če dospe menična vsota vsaj v šestih mesecih po izdaji v plačilo, sicer pa po lestvici II.

Menjalne pogodbe a) listine, če sta menjana predmeta premičnini po lestvici III., če sta nepremičnini 1 K in pa prenosna pristojbina.

Milostne prošnje od vsake pole 1 K, izvenredne milostne prošnje v dohodarstveno-kazenskem postopanju od pole 2 K.

Najemninske pogodbe po lestvici II. Kot vrednost je vzeti cel znesek, ki se plača v najemni dobi. Če se napravi pogodba na pet let proti letni najemščini 300 K, je vzeti pristojbino po lestvici II. od 1500 K.

Nakaznice trgovcev ali na trgovce; a) ako obstoji dajatev v denarju in je plačilni rok določen največ na 8 dni, od kosa 10 vin., b) če je dajatev v denarju in je plačilni rok čez osem dni po lestvici I. c) nakazila na uslužbenca in poblaščenca izdateljeve so koleka prosta, d) vse druge nakaznice po lestvici II.

Naznanila v policijskih in kazenskih zadevah so koleka prosta.

Odpovedi stanovanj pri sodišču, če najemna doba traja najdalj 1 mesec, 24 h, sicer 1 K.

Orožni list, vsak kos 2 K, prošnja za podelitev tega ter priziv koleka prosto.

Pobotnice po lestvici II.

Ponudbe, od pole 1 K.

Pooblastila od vsake pole 1 K, pooblastila za prejemanje poštnih pošiljatev ter za izvrševanje volilne pravice pri občinskih in deželnozborskih volltvah so koleka prosta.

Poravnave, a) če se predmet ne da ceniti, od pole 1 K, b) če preide vsled poravnave kaka nepremičnina v druge roke, od listine 1 K ter prenosna pristojbina, c) če se vsled poravnave sklene pravno opravilo, podvrženo lestvici III., tedaj po tej, d) v vseh drugih slučajih po lestvici II.

Prestave (prevodi), ako jih preskrbi zaprišeženi tolmač 2 K od prve pole.

Priglasitev terjatve v konkurzu ali k zapuščini, od vsake pole 1 K.

Priloge, od pole 30 h.

Pritožbe zoper odmero davka. Proti odmeri občne pridobnine, če znaša davčni znesek največ 100 K, 30 h, če znaša čez 100 K 1 K; pritožbe zoper odmero osebne dohodnine so koleka proste.

Računi trgovcev in obrtnikov ne glede na to, so li saldirani ali ne. Za zneske do 20 K koička prosti, za zneske od 20 do 100 K 2 h in za zneske čez 100 K 10 h. Teh določb se je treba najbolj strogo držati, kajti ako finančne oblasti zasačijo nekolekovan račun, se kot kazen predpiše 50 kratni povišek, dočim se pri drugih listinah in vlogah vzame kot kazen le polovica ali tretjina manjkajoče pristojbine.

Reklamacije v davčnih in volilnih zadevah ter v osebnih dajatvih državi, deželi ali občini so koleka proste.

Reverzi, a) za predmete, ki se dajo ceniti po lestvici II. b), vsi drugi od pole 1 K.

Stavbene pogodbe po lestvici III.

Trgovske in obrtne knjige morajo biti večinoma vse kolkovane. Kolkovanje trgovskih knjig oskrbujejo davčni uradi. V svrhu kolkovanja mora trgovec bodisi pri (mehko ali trdo) vezanih, bodisi pri parafiranih, to je preluknjanih in z vrvico zvezanih knjigah napisati na prvo stran namen knjige, torej svrhu, kateri bo služila, n. pr. ali naj bo glavna, kontokorent ali saldo-conti, ali pomožna knjiga. Potem mora trgovec navesti na prvi strani število v knjigi nahajajočih se listov in površino knjige. Za vse te navedbe jamči trgovec s svojim podpisom pod kaznijo. Tudi pri vezani knjigi morajo biti listi tako zvezani z vrvico, da se moreta oba njena konca zapečatiti na prvi ali zadnji platnici knjige.

Kolkovina znaša za glavne kajige, kontokorent in saldo-konti, trgovcev, tovarnarjev in obrtnikov za vsako (normalno) polo 50 h, za pomožne knjige pa 10 h. Pomožne knjige so sledeče: Dnevna, blagajniška, fakturna, inventarna,

bilančna knjiga, štraca, primanota, skladiščna knjiga itd., knjižice v notranjem obratu, n. pr. o manipulaciji, knjižice, katere nosijo trgovci in obrtniki v žepih, da si sproti zapisujejo razne stvari, niso kolku podvržene, vse druge pa, naj so vezane ali nevezane, ali pa tudi na posameznih njihovih delih ali pomožnih napravah za kak trgovski ali obrtni obrat. Normalna pola obsega pri glavnih knjigah, kontokorentu, saldokontu 5040 cm^2 , pri pomožnih knjigah 2640 cm^2 . Ako so pole vezanih knjig večje ali manjše, treba je dognati, koliko normalnih pol dá isto površino papirja, kakršna je v dotični knjigi, ali koliko normalnih pol je v nji. To se izračuna tako, da se določi najprej površina ene pole knjige v cm^2 s tem, da se množi dolžino lista s širino v cm ; ta produkt pomnožen s številom listov knjige dá površino knjige v cm^2 ; kolikorkrat je število 5040 za glavne, 2640 za pomožne knjige zapopadeno v številu površine, za toliko normalnih pol je treba knjigo kolkovati s 50 h, oziroma 10 h.

Trgovske knjige se vodijo pa tudi lahko na posameznih polah, vsaj nekatere. Take pole se morajo tudi kolkovati s 50 h, oziroma 10 h, ako niso večje, nego so omenjene normalne pole. Ako pa presega površina pole take glavne knjige 5040 cm^2 , tedaj se mora kolkovati dvakrat, to je z 1 K. Istotako se morajo kolkovati pole pomožnih knjig, ki obsegajo površino čez 2640 cm^2 z 20 h, namesto z 10 h, ako pa presega površino normalne pole glavnih knjig, pa celo s 30 h.

Omeniti je, da se dobe tudi že kolekovane trgovske knjige na prodaj. Tudi je finančnemu ministrstvu dovoljeno, da trgovca na prošnjo oprosti kolkovanja knjig proti primernemu letnemu pavšalu.

Vloge na vse oblasti, bodisi državne, deželne ali občinske in na vse javne zavode od vsake pole 1 K, vloge na sodišča v izvenspornih zadevah tudi 1 K; v spornih zadevah pa, če sporni predmet ne

presega vrednosti 100 K, 24 h od pole, sicer pa 1 K. Priloge v prvem slučaju se kolkujejo z 20 h, sicer pa s 30 h, kakor vsaka priloga. Za podelitev pravice za podjetja, za katera je treba posebne oblastvene dovolitve (licence) n. pr. za javne plese, za podaljšanje policijske ure v gostilnah in kavarnah, za koncerte, gledališke predstave, za razstave posebnosti itd. proti vstopnini, od vsake pole 2 K.

Zdravniška izpričevala 1 K. — Izpričevala, izdana od državnih oblasti in uradov 2 K; od privatnih oseb izdana 1 K; izpričevala za posle, pomočnike, vajence in take osebe, katerih zaslužek ne presega navadne dne, od pole 30 h; izpričevala o npravnosti in o premoženjskih razmerah 1 K.

rn..

Poštna določbe.

Navadna pisma v Avstro-Ogrski ter v Bosno, Hercegovino in v Nemčijo namenjena ne smejo 20 gramov prekoračiti. Navadno pismo v vse avstro-ogrske, bosniške in hercegovinske kraje (izvemši Novi Bazar) in celo Nemčijo s Helgolandom imeti mora tuzemsko znamko za **10 vin.**

— Pisma nad 20 gramov do 250 gramov v vse avstrijske kraje ter v Bosno, Hercegovino in v Nemčijo imeti morajo znamko za **20 vin.** — Pisem nad 250 gramov težkih ne vsprejema pisemska pošta. Take odpošiljatve se odpravljajo po vozni pošti. — Pisma brez znamk plačati morajo normalni znesek in še **10 vin.** dokladne pristojbine. Za nezadostno frankovana pisma plača prejemnik dvakratni primankljaj.

Pisma v inozemstvo. Za navadno pismo do 15 g znamka za 25 h, za vsakih nadaljnih 15 g brez omejitve teže po 25 h več. V Srbijo za vsakih 15 g po 15 h, v Črnogoro po 10 h; v Švico za vsakih 20 g po 25 h.

Rekomandirana pisma plačajo poleg navadne pisemske pristojbine tako v tu- kakor v inozemstvu še priporočilno pristojbino od 25 h. Takozvani retour-recepisi se pridevajo pismu le na izrecno zahtevo. Pristojbina znaša 25 h.

Dopisnice se smejo pošiljati v vse one države, ki pripadajo svetovnemu poštnemu društvu. Dopisnice stanejo v monarhiji, v Črnogoro in Nemčiji 5 h, za vse druge države 10 h. Dopisnice s plačanim odgovorom so dovoljene v vseh deželah svetovnega poštnega društva ter stanejo dvakrat toliko kakor navadne.

Tiskovine. Znižana pristojbina od tiskovin znaša v prometu v monarhiji, Bosni in Hercegovini ter v Nemčiji do 50 g = 3 h, do 100 g = 5 h, do 250 g = 10 h, do 500 g = 20 h in do 1000 g = 30 h. V druge države svetovnega poštnega društva po 5 h od 50 g. Kot tiskovine se sme pošiljati: mehko ali trdo vezane knjige, slike, karte, oglasila, cenike, in sicer tiskane ali kamnopolisne. Zavite morajo biti tako, da se lahko pregleda vsebina, pisani dostavki niso dopuščeni. V prometu v monarhiji in v Nemčiji ne smejo presegati teže 1 kg, v ostalem prometu pa ne teže 2 kg. Olajšave glede pisanih dostavkov so sledeče: Pri cenikih je dovoljeno vpisati cene ter podpisati ime. Na vizitkah se sme pisati največ pet besedi. Odpošiljatelj sme na naslovni strani napisati svoje ime, značaj in bivališče.

Vzorci blaga. Za vzorce blaga znaša poštna pristojbina v Avstro-Ogrski, Bosni in Hercegovini ter v Nemčiji do 250 g = 10 h, do 350 g = 20 h. Največja teža je 350 g. V ostalem ozemlju svetovnega poštnega društva je dopustna teža 250 g, pristojbina do 50 g = 10 h, za vsakih nadaljnih 50 g = 5 h.

Ekspresna pisma morajo imeti jako natančen naslov in opazko »ekspresno«. Ekspresna

pristojbina znaša v kraju oddajnega poštnege urada 30 h, zunaj oddajnega kraja zaračuni se vročnina 1 krone za vsakih $7\frac{1}{2}$ km. Pristojbina se mora plačati s prilepljenjem znamk, ko se oddá pismo na pošto. Vročnino zunaj oddajnega kraja plača vedno prejemnik. Ekspresna pisma niso dovoljena v lokalnem prometu.

Poštne-denarne nakaznice do zneska 1000 K sprejema vsak poštni urad. Obrazci za to se dobivajo kos za 3 h ter se plača pri navadnih poštne nakaznicah za zneske do vračunši 20 K **10 h**, do 100 K **20 h**, do 300 K **40 h**, nad 300 K do 600 K **60 h**, do 1000 K **1 K**. Pristojbine so navedene na prvi strani vsakega obrazca. V Bosno, Hercegovino, Novi bazar je od denarnih nakaznic plačati do 40 K **20 h**, do 100 K **30 h**, do 300 K **60 h**, do 600 K **90 h**, do 1000 K **1:50**. Za brzojavne denarne nakaznice se morajo poleg teh pristojbin plačati tudi še posebne za brzojavno odpošiljatev in ekspresno dostavljanje nakaznice.

Poštne nakaznice v inozemstvo morajo biti izpolnjene v valuti države, v katero so namenjene. Denarni zneski do 100 K se smejo pošiljati po poštne nakaznicah: v Belgijo, Chile, Črnogoro, Nemčijo, vzhodno in zahodno Afriko, Egipt, Francosko, Grško, Italijo, Japonsko, Kamerun, Kino, Luksemburg, Maršalske otoke, Nizozemsko, Norveško, Švedsko, Portugalsko, Švico, Srbijo, Tripolis, Togo, Tunis, Turčijo. Do 500 K na Angleško, v Argentinijo, Bulgarijo, Brazilijo, Dansko, Farerske otoke, Maroko, Nizozemske kolonije, Rumunijo, Združene države in Zanzibar. Pristojbina znaša za promet v Nemčijo, Helgoland, Luksemburg, in do c. kr. avstrijskih poštne uradov v Turčiji do 40 K = 20 h, za vsakih nadaljnih 20 K pa še 10 h. Za Srbijo in Črnogoro do 40 K = 20 h, do 100 K = 40 h, do 300 K = 80 h, do 600 K = 1 K 20 h, do 1000 K = 2 K. Za Angleško in za Združene države za vsakih 25 K = 25 h. Za ostalo inozemstvo

do 100 K od vsakih 25 K = 25 h, preko 100 K pa od vsakih 50 K = 25 h.

V Avstro-Ogrski se vse poštne nakaznice vplačujejo in izplačujejo v avstrijski veljavi.

Brzobjavne poštne nakaznice v inozemstvo sprejemajo vsi c. kr. poštni uradi, ki opravljajo tudi brzobjavno službo in sicer do zneska 1000 K v Belgijo, Črnogoro, Francijo, Helgoland, Italijo, Japan (le v Kobe, Nagasaki, Osaka, Tokio in Jokohamo), Nemčijo, Nizozemsko, Norvegijo, Portugal, Srbijo, Švedsko, Švico in Tunis; v Egipt le v Aleksandrijo, Assiut, Assuan, Benha Beni, Souef, Birket el Sab, Kairo, Chibin el Kom, Damanhur, Damiete, Fayoum, Guerga, Gizeh, Ismailia, Kafr el Zayat, Kena, Louxour, Mahalla, Mansoura, Menouf, Minua, Port Said, Rosette, Samanoud, Sohag, Suex, Tanta, Tel el Baroud, Zagazig in Zeffa; v Francijo, Luksemburg, Nizozemsko le za nekoje poštne urade.

Dalje se sprejemajo brzobjavno-poštne nakaznice do zneska 500 K v Bulgarijo, na Dansko in v Rumunijo, ter do 250 K tudi na Angleško in Irsko.

Poštni nalogi posredujejo plačevanje menic, računov i. t. d. in se morejo poslati na vse pošte avstro-ogrske države, v Bosno in Hercegovino ter v Turčijo, in sicer v Adrijanopelj, Beirut, Konstantinopel, Solun in Smirno, kjer se nahajajo avstrijske pošte, slednjič tudi na Nizozemsko v znesku največ 1000 K. — V Belgijo, Nemčijo, Egipt, Francijo (Algir), Italijo, Luksemburško, Norvegijo, Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis do 800 K.

Denarne in tovarne poštne pošiljatve. Za denarna pisma je plačati v Avstro-Ogrski do 250 g teže in do 100 K vrednosti ter za 10 milj daljave 30 h, nad 10 milj 54 h, od 100 do 600 K do 10 milj daljave 36 h, nad 10 milj 60 h, za vsakih nadaljnih 300 K 6 h več, — iz Avstro-Ogrskega v Nemčijo do 600 K vrednosti do 10 milj

36 h, nad 10 milj 60 h, za vsakih nadaljnih 300 K pa 6 h več.

Poštni paketi: Za Avstro-Ogrsko do 5 *kg* do 10 milj 30 h, nad 10 milj 60 h; za zavarovanje pristojbina po 6 h do 100 K, od 100 K do 600 K 12 h; za vsakih nadaljnih 300 K pa 6 h več.

Avstro-Ogrska in Nemčija: do 5 *kg* do 10 milj 30 h, nad 10 milj 60 h, za vsak nadaljni *kg* do 10 milj 6 h, 20 milj 12 h, 50 milj 24 h, 100 milj 36 h, 150 milj 48 h, nad 150 milj 60 h več; vrednostna taksa do 600 K 12 h, za vsakih nadaljnih 300 K po 6 h več. Pošiljatve se dopuščajo le do 50 *kg*.

Za poštno pošiljatve v Bosno, Hercegovino in Novi Bazar se plača do 500 g = 60 h, do 5 *kg* = 80 h. Za težje pošiljatve se računa do Imoskija ali Broda na Savi više navedena voznina in vrednostna pristojbina določena za Avstrijo, najprej pa za vsak *kg* 10 h voznine in vrednostna pristojbina in sicer do 100 K = 11 h, do 300 K = 17 h, do 600 K = 22 h. za vsakih nadaljnih 300 K pa 11 h več. Največja dopustna teža znaša 20 *kg*.

Glede pošiljanja denarnih in vrednostnih pisem ter poštnih paketov do (5 *kg* teže) v inozemstvo je pripomniti, da obstajajo med državami posebni dogovori in posebne tarife, ki se jih izve pri c. kr. poštnih uradih.

Brzjavni. Za lokalne brzjavke znaša najmanjša pristojbina (10 besed) 40 h; vsaka nadaljna beseda po 2 h. Za promet v Avstro-Ogrski, Bosni in Hercegovini ter Nemčiji znaša najmanjša taksa 60 h, vsaka nadaljna beseda 6 h. Za besedo se šteje do 15 črk ali 5 števil. Besede v naslovu in v podpisu se vzamejo v račun prav tako, kakor besede v tekstu. Obrazci za brzjave stanejo 2 h.

Za mednarodni promet je določena za vsak brzjav osnovna taksa per 60 h. Za vsako besedo (največ 15 črk ali 5 števil) se pa plača za brzjav v Algir in Tunis 26 h, Belgijo 21 h, Bulgarijo

16 h, Črnogoro 9 h, Dansko 21 h, Francosko 16 h, Grško 41 h, Italijo 16 h (v obmejnem prometu le 8 h), Nizozemsko 19 h, Portugalsko 33 h, Rumunijo 9 h, Rusijo 24 h, Švedsko 24 h, Švico 9 h, Srbijo 9 h, Turčijo evropsko 28 h, azijsko 40 h, Veliko Britanijo 26 h. Za brzojave v Ameriko obstoje posebne tarife za vsako državo. V severno Ameriko namenjene brzojavke stanejo za vsako besedo od 1·70 K do 4·85 K, v južno Ameriko od 8·90 K do 41·08 K.

Natiskovanje poštnih vrednostnic, na pisemske ovoje, dopisnice in dr. Natiskovanje poštnih vrednostnic se more napravljati na pisemske ovoje, ki so opremljene s firmo odpošiljatelja. Natiskovanje poštnih vrednostnic pa se more napravljati tudi na one pisemske ovoje, katere vlagatelj izroča v ta namen drugim osebam, da jih rabijo za pošiljanje na njegov naslov. Natiskovanje poštnih vrednostnic je dalje dovoljeno tudi na onih pisemskih ovojih, na katerih je mesto polnega naslova (tvrške) pošiljatelja natisnjeno le konvencionalno znamenje, znamka tvrške, grb, okrajšano ime, črke, monogram, V takih primerih mora vlagatelj dati osrednjemu kolkovnemu uradu uzorce na razpolago in mu naznaniti poštni urad oziroma poštne urade, pri katerih ali v katerih nabiralnih okrajih se bodo tozadevne pošiljatve oddajale.

Z ozirom na poškodbe, ki se dogajajo pri natiskovanju, se mora vsaki naročbi priložiti primeren dodatek (1%) pisemskih ovojev i. dr. Ako pa ta dodatek ne zadostuje za dobavo polnega naročenega števila poštnih vrednostnic, ki se naj natisnejo, se izda vlagatelju za ostanek potrdilo, na podlagi katerega mora dobiti natiskane vrednostnice poljubne vrste na novem materijalu do zneska, ki je razviden iz navedenega potrdila.

Kovani denar raznih držav.

- Angleška: 1 funt šterlingov = 20 šilingov = $24 \cdot 01\frac{3}{4}$ K avstrijske vrednosti.
- Belgija: 1 frank = 100 centimov = $0 \cdot 95\frac{1}{4}$ kron avstrijske vrednosti.
- Bulgarija: 1 lev = 1.— K avstrijske vrednosti.
- Dansko: 1 krona 100 oer = 1·30 K avstr. vredn.
- Francija: 1 frank = 100 centimov = $0 \cdot 95\frac{1}{4}$ K avstrijske vrednosti.
- Grško: 1 drahma = 100 leptov = $0 \cdot 95\frac{1}{4}$ K avstrijske vrednosti.
- Holandsko (Nizozemsko): 1 goldinar = 100 centov = 1·99 K avstrijske veljave.
- Italija: 1 lira = 100 centesimov = $0 \cdot 95\frac{1}{4}$ K avstrijske vrednosti.
- Nemčija: 1 marka = 100 pfenigov = $1 \cdot 17\frac{1}{2}$ K avstrijske vrednosti.
- Norveška: 1 krona = 100 oer = $1 \cdot 32\frac{1}{2}$ K avstrijske vrednosti
- Rusija: 1 zlat rubelj = 100 kopejk = 3·77 K avstrijske vrednosti.
- Rumunija: 1 lej = 100 banijev = $0 \cdot 95\frac{1}{4}$ K avstrijske vrednosti.
- Srbija: 1 dinar = 100 paras = $0 \cdot 95\frac{1}{4}$ K avstrijske vrednosti.
- Švedska (glej Norveška!).
- Švica: 1 frank = 100 rapov = $0 \cdot 95\frac{1}{4}$ K avstrijske vrednosti.
- Turčija: 1 pijaster = 40 par = 0·21 K avstrijske vrednosti.
- Združene države: 1 dolar = 100 cents = 4·93 K avstrijske vrednosti.

Mere in uteži nekaterih držav, ki še niso uvedle metričnega sistema.

Države	Dolgostne mere		Mere za tekočine		Trgovske uteži	
	ime mere	ime mere v milimetr.	ime mere	ime mere v litrih	ime	ime v gramih
Anglija	1 jard = 3 čevlji čevlji à 12 palcev	914.40	1 imp. gallon po 4 kvarte	4.543	1 funt	454
Dansko	1 vatel = 2 čevlja, čevlji à 12 palcev	627.71	1 ročka (Kanne) = 2 pott	1.932	1 funt	500
Rusija	1 aršini à 16 veršokov, 1 sašeni	711 2133	1 kruška	1.230	1 pud = 40 funtov	16375
Srbija	1 aršin	711	1 liter	1	Okà = 4 litre	1278
Združene države	Glej Anglija!		Gallon po 4 kvarte	3.785	1 hundred- weight	50802

Obrestne tabele.

2 ³ / ₄ ‰ obresti od												
glav- nice	za 12 mesecev		za 6 mesecev		za 3 mesece		za 2 mesece		za 1 mesec		za 1 dan	
K	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	—	2·75	—	1·38	—	0·69	—	0·46	—	0·23	—	0·01
2	—	5·5	—	2·75	—	1·38	—	0·92	—	0·46	—	0·02
3	—	8·25	—	4·13	—	2·06	—	1·38	—	0·69	—	0·02
4	—	11	—	5·5	—	2·75	—	1·83	—	0·92	—	0·03
5	—	13·75	—	6·88	—	3·44	—	2·29	—	1·15	—	0·04
6	—	16·5	—	8·25	—	4·13	—	2·75	—	1·38	—	0·05
7	—	19·25	—	9·63	—	4·81	—	3·21	—	1·6	—	0·05
8	—	22	—	11	—	5·5	—	3·67	—	1·83	—	0·06
9	—	24·75	—	12·38	—	6·19	—	4·13	—	2·06	—	0·07
10	—	27·5	—	13·75	—	6·88	—	4·58	—	2·29	—	0·08
15	—	41·25	—	20·63	—	10·31	—	6·88	—	3·44	—	0·11
20	—	55	—	27·5	—	13·75	—	9·17	—	4·58	—	0·15
25	—	68·75	—	34·38	—	17·19	—	11·46	—	5·73	—	0·19
30	—	82·2	—	41·25	—	20·63	—	13·75	—	6·88	—	0·23
35	—	96·25	—	48·13	—	24·06	—	16·04	—	8·02	—	0·27
40	1	10	—	55	—	27·5	—	18·33	—	9·17	—	0·31
50	1	37·5	—	68·75	—	34·38	—	22·92	—	11·46	—	0·38
60	1	65	—	82·5	—	41·25	—	27·5	—	13·75	—	0·46
70	1	92·5	—	96·25	—	48·13	—	32·08	—	16·04	—	0·53
80	2	20	1	10	—	55	—	36·67	—	18·33	—	0·61
90	2	47·5	1	23·75	—	61·88	—	41·25	—	20·63	—	0·69
100	2	75	1	37·5	—	68·75	—	45·83	—	22·92	—	0·76
200	5	50	2	75	1	37·5	—	91·67	—	45·83	—	1·53
300	8	25	4	12·5	2	06·25	—	137·5	—	68·75	—	2·29
400	11	—	5	50	2	75	—	183·33	—	91·67	—	3·06
500	13	75	6	87·5	3	43·75	—	229·17	1	14·58	—	3·82
600	16	50	8	25	4	12·5	—	275	1	37·5	—	4·58
700	19	25	9	62·5	4	81·25	—	320·83	1	60·42	—	5·35
800	22	—	11	—	5	50	—	366·67	1	83·33	—	6·11
900	24	75	12	37·5	6	18·75	—	412·5	2	06·25	—	6·87
1000	27	50	13	75	6	87·5	—	458·33	2	29·16	—	7·64
2000	55	—	27	50	13	75	—	916·67	4	58·33	—	15·28
3000	82	50	41	25	20	62·5	—	1375	6	87·5	—	22·92
4000	110	—	55	—	27	50	—	1833·33	9	16·67	—	30·56
5000	137	50	68	75	34	37·5	—	2291·67	11	45·83	—	38·19

3% obresti od

glav- nice	za 12 mesecev		za 6 mesecev		za 3 mesece		za 2 mesecca		za 1 mesec		za 1 dan	
	K	K h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	—	3	—	1·5	—	0·75	—	0·5	—	0·25	—	0·01
2	—	6	—	3	—	1·5	—	1	—	0·5	—	0·02
3	—	9	—	4·5	—	2·25	—	1·5	—	0·75	—	0·03
4	—	12	—	6	—	3	—	2	—	1	—	0·03
5	—	15	—	7·5	—	3·75	—	2·5	—	1·25	—	0·04
6	—	18	—	9	—	4·5	—	3	—	1·5	—	0·05
7	—	21	—	10·5	—	5·25	—	3·5	—	1·75	—	0·06
8	—	24	—	12	—	6	—	4	—	2	—	0·07
9	—	27	—	13·5	—	6·75	—	4·5	—	2·25	—	0·08
10	—	30	—	15	—	7·5	—	5	—	2·5	—	0·08
15	—	45	—	22·5	—	11·25	—	7·5	—	3·75	—	0·13
20	—	60	—	30	—	15	—	10	—	5	—	0·17
25	—	75	—	37·5	—	18·75	—	12·5	—	6·25	—	0·21
30	—	90	—	45	—	22·5	—	15	—	7·5	—	0·25
35	1	05	—	52·5	—	26·25	—	17·5	—	8·75	—	0·29
40	1	20	—	60	—	30	—	20	—	10	—	0·33
50	1	50	—	75	—	37·5	—	25	—	12·5	—	0·42
60	1	80	—	90	—	45	—	30	—	15	—	0·5
70	2	10	—	105	—	52·5	—	35	—	17·5	—	0·58
80	2	40	—	120	—	60	—	40	—	20	—	0·67
90	2	70	—	135	—	67·5	—	45	—	22·5	—	0·75
100	3	—	—	150	—	75	—	50	—	25	—	0·83
200	6	—	—	300	—	150	—	100	—	50	—	1·67
300	9	—	—	450	—	225	—	150	—	75	—	2·5
400	12	—	—	600	—	300	—	200	—	100	—	3·33
500	15	—	—	750	—	375	—	250	—	125	—	4·17
600	18	—	—	900	—	450	—	300	—	150	—	5
700	21	—	—	1050	—	525	—	350	—	175	—	5·83
800	24	—	—	1200	—	600	—	400	—	200	—	6·67
900	27	—	—	1350	—	675	—	450	—	225	—	7·5
1000	30	—	—	1500	—	750	—	500	—	250	—	8·33
2000	60	—	—	3000	—	1500	—	1000	—	500	—	16·67
3000	90	—	—	4500	—	2250	—	1500	—	750	—	25
4000	120	—	—	6000	—	3000	—	2000	—	1000	—	33·33
5000	150	—	—	7500	—	3750	—	2500	—	1250	—	41·67

3 $\frac{1}{2}$ ‰ obresti od

glav- nice	za 12 mesecev		za 6 mesecev		za 3 mesece		za 2 mesecca		za 1 mesec		za 1 dan	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
100	—	3·5	—	1·75	—	0·88	—	0·58	—	0·29	—	0·01
200	—	7	—	3·5	—	1·75	—	1·17	—	0·58	—	0·02
300	—	10·5	—	5·25	—	2·63	—	1·75	—	0·88	—	0·03
400	—	14	—	7	—	3·5	—	2·33	—	1·17	—	0·04
500	—	17·5	—	8·75	—	4·38	—	2·92	—	1·46	—	0·05
600	—	21	—	10·5	—	5·25	—	3·5	—	1·75	—	0·06
700	—	24·5	—	12·25	—	6·13	—	4·08	—	2·04	—	0·07
800	—	28	—	14	—	7	—	4·67	—	2·33	—	0·08
900	—	31·5	—	15·75	—	7·88	—	5·25	—	2·63	—	0·09
1000	—	35	—	17·5	—	8·75	—	5·83	—	2·92	—	0·10
15	—	52·5	—	26·25	—	13·13	—	8·75	—	4·38	—	0·15
20	—	70	—	35	—	17·5	—	11·67	—	5·83	—	0·19
25	—	87·5	—	43·75	—	21·88	—	14·58	—	7·29	—	0·24
30	—	105	—	52·5	—	26·25	—	17·5	—	8·75	—	0·29
35	—	122·5	—	61·25	—	30·63	—	20·42	—	10·21	—	0·34
40	—	140	—	70	—	35	—	23·33	—	11·67	—	0·39
50	—	175	—	87·5	—	43·75	—	29·17	—	14·58	—	0·49
60	—	210	—	105	—	52·5	—	35	—	17·5	—	0·58
70	—	245	—	122·5	—	61·25	—	40·83	—	20·42	—	0·68
80	—	280	—	140	—	70	—	46·67	—	23·33	—	0·78
90	—	315	—	157·5	—	78·75	—	52·5	—	26·25	—	0·87
100	—	350	—	175	—	87·5	—	58·33	—	29·17	—	0·97
200	—	7	—	3·50	—	1·75	—	1·16·67	—	58·33	—	1·94
300	—	10·50	—	5·25	—	2·62·5	—	1·75	—	87·5	—	2·92
400	—	14	—	7	—	3·50	—	2·33·33	—	1·16·67	—	3·89
500	—	17·50	—	8·75	—	4·37·5	—	2·91·67	—	1·45·83	—	4·86
600	—	21	—	10·50	—	5·25	—	3·50	—	1·75	—	5·83
700	—	24·50	—	12·25	—	6·12·5	—	4·8·33	—	2·04·17	—	6·81
800	—	28	—	14	—	7	—	4·66·67	—	2·33·33	—	7·78
900	—	31·50	—	15·75	—	7·87·5	—	5·25	—	2·62·5	—	8·75
1000	—	35	—	17·50	—	8·75	—	5·83·33	—	2·91·67	—	9·72
2000	—	70	—	35	—	17·50	—	11·66·67	—	5·83·33	—	19·44
3000	—	105	—	52·50	—	26·25	—	17·50	—	8·75	—	29·17
4000	—	140	—	70	—	35	—	23·33·33	—	11·66·67	—	38·89
5000	—	175	—	87·50	—	43·75	—	29·16·67	—	14·58·33	—	48·61

4 0/10 obresti od

glav- nice	za 12 mesecev		za 6 mesecev		za 3 mesece		za 2 meseaca		za 1 mesec		za 1 dan	
	K	K h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	—	4	—	2	—	1	—	0·67	—	0·33	—	0·01
2	—	8	—	4	—	2	—	1·33	—	0·67	—	0·02
3	—	12	—	6	—	3	—	2	—	1	—	0·03
4	—	16	—	8	—	4	—	2·67	—	1·33	—	0·04
5	—	20	—	10	—	5	—	3·33	—	1·67	—	0·06
6	—	24	—	12	—	6	—	4	—	2	—	0·07
7	—	28	—	14	—	7	—	4·67	—	2·33	—	0·08
8	—	32	—	16	—	8	—	5·33	—	2·67	—	0·09
9	—	36	—	18	—	9	—	6	—	3	—	0·10
10	—	40	—	20	—	10	—	6·67	—	3·33	—	0·11
15	—	60	—	30	—	15	—	10	—	5	—	0·17
20	—	80	—	40	—	20	—	13·33	—	6·67	—	0·22
25	1	—	—	50	—	25	—	16·67	—	8·33	—	0·28
30	1	20	—	60	—	30	—	20	—	10	—	0·33
35	1	40	—	70	—	35	—	23·33	—	11·67	—	0·39
40	1	60	—	80	—	40	—	26·67	—	13·33	—	0·44
50	2	—	1	—	—	50	—	33·33	—	16·67	—	0·56
60	2	40	—	120	—	60	—	40	—	20	—	0·67
70	2	80	—	140	—	70	—	46·67	—	23·33	—	0·78
80	3	20	—	160	—	80	—	53·33	—	26·67	—	0·89
90	3	60	—	180	—	90	—	60	—	30	—	1
100	4	—	2	—	—	1	—	66·67	—	33·33	—	1·11
200	8	—	4	—	—	2	—	133·33	—	66·67	—	2·22
300	12	—	6	—	—	3	—	2	—	1	—	3·33
400	16	—	8	—	—	4	—	266·67	—	133·33	—	4·44
500	20	—	10	—	—	5	—	333·33	—	166·67	—	5·56
600	24	—	12	—	—	6	—	4	—	2	—	6·67
700	28	—	14	—	—	7	—	466·67	—	233·33	—	7·78
800	32	—	16	—	—	8	—	533·33	—	266·67	—	8·89
900	36	—	18	—	—	9	—	6	—	3	—	10
1000	40	—	20	—	—	10	—	666·67	—	333·33	—	11·11
2000	80	—	40	—	—	20	—	1333·33	—	666·67	—	22·22
3000	120	—	60	—	—	30	—	20	—	10	—	33·33
4000	160	—	80	—	—	40	—	2666·67	—	1333·33	—	44·44
5000	200	—	100	—	—	50	—	3333·33	—	1666·67	—	55·56

4 $\frac{1}{2}$ ‰ obresti od

glav- nice	za 12 mesecev		za 6 mesecev		za 3 mesece		za 2 meseca		za 1 mesec		za 1 dan	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	—	4·5	—	2·25	—	1·13	—	0·75	—	0·38	—	0·01
2	—	9	—	4·5	—	2·25	—	1·5	—	0·75	—	0·03
3	—	13·5	—	6·75	—	3·38	—	2·25	—	1·13	—	0·04
4	—	18	—	9	—	4·5	—	3	—	1·5	—	0·05
5	—	22·5	—	11·25	—	5·63	—	3·75	—	1·88	—	0·06
6	—	27	—	13·5	—	6·75	—	4·5	—	2·25	—	0·08
7	—	31·5	—	15·75	—	7·88	—	5·25	—	2·63	—	0·09
8	—	36	—	18	—	9	—	6	—	3	—	0·10
9	—	40·5	—	20·25	—	10·13	—	6·75	—	3·38	—	0·11
10	—	45	—	22·5	—	11·25	—	7·5	—	3·75	—	0·13
15	—	67·5	—	33·75	—	16·88	—	11·25	—	5·63	—	0·19
20	—	90	—	45	—	22·5	—	15	—	7·5	—	0·25
25	1	12·5	—	56·25	—	28·13	—	18·75	—	9·38	—	0·31
30	1	35	—	67·5	—	33·75	—	22·5	—	11·25	—	0·38
35	1	57·5	—	78·75	—	39·38	—	26·25	—	13·13	—	0·44
40	1	80	—	90	—	45	—	30	—	15	—	0·5
50	2	25	1	12·5	—	56·25	—	37·5	—	18·75	—	0·63
60	2	70	1	35	—	67·5	—	45	—	22·5	—	0·75
70	3	15	1	57·5	—	78·75	—	52·5	—	26·25	—	0·88
80	3	60	1	80	—	90	—	60	—	30	—	1
90	4	05	2	02·5	1	01·25	—	67·5	—	33·75	—	1·13
100	4	50	2	25	1	12·5	—	75	—	37·5	—	1·25
200	9	—	4	50	2	25	1	50	—	75	—	2·5
300	13	50	6	75	3	37·5	2	25	1	12·5	—	3·75
400	18	—	9	—	4	50	3	—	1	50	—	5
500	22	50	11	25	5	62·5	3	75	1	87·5	—	6·25
600	27	—	13	50	6	75	4	50	2	25	—	7·5
700	31	50	15	75	7	87·5	5	25	2	62·5	—	8·75
800	36	—	18	—	9	—	6	—	3	—	—	10
900	40	50	20	25	10	13	6	75	3	37·5	—	11·25
1000	45	—	22	50	11	25	7	50	3	75	—	12·5
2000	90	—	45	—	22	50	15	—	7	50	—	25
3000	135	—	67	50	33	75	22	50	11	25	—	37·5
4000	180	—	90	—	45	—	30	—	15	—	—	50
5000	225	—	112	50	56	25	37	50	18	75	—	62·5

5 % obresti od

glav- nice	za 12 mesecev		za 6 mesecev		za 3 mesece		za 2 meseca		za 1 mesec		za 1 dan	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	—	5	—	2·5	—	1·25	—	0·83	—	0·42	—	0·01
2	—	10	—	5	—	2·5	—	1·67	—	0·83	—	0·03
3	—	15	—	7·5	—	3·75	—	2·50	—	1·25	—	0·04
4	—	20	—	10	—	5	—	3·33	—	1·67	—	0·06
5	—	25	—	12·5	—	6·25	—	4·17	—	2·08	—	0·07
6	—	30	—	15	—	7·5	—	5	—	2·5	—	0·08
7	—	35	—	17·5	—	8·75	—	5·83	—	2·92	—	0·10
8	—	40	—	20	—	10	—	6·67	—	3·33	—	0·11
9	—	45	—	22·5	—	11·25	—	7·5	—	3·75	—	0·12
10	—	50	—	25	—	12·5	—	8·33	—	4·17	—	0·14
15	—	75	—	27·5	—	18·75	—	12·5	—	6·25	—	0·21
20	1	—	—	50	—	25	—	16·67	—	8·33	—	0·28
25	1	25	—	62·5	—	31·25	—	20·83	—	10·42	—	0·35
30	1	50	—	75	—	37·50	—	25	—	12·5	—	0·42
35	1	75	—	87·5	—	43·75	—	29·17	—	14·58	—	0·49
40	2	—	—	1	—	50	—	33·33	—	16·67	—	0·56
50	2	50	—	1 25	—	62·5	—	41·67	—	20·83	—	0·69
60	3	—	—	1 50	—	75	—	50	—	25	—	0·83
70	3	50	—	1 75	—	87·5	—	58·33	—	29·17	—	0·97
80	4	—	—	2	—	1	—	66·67	—	33·33	—	1·11
90	4	50	—	2 25	—	1 12·5	—	75	—	37·5	—	1·25
100	5	—	—	2 50	—	1 25	—	83·33	—	41·67	—	1·39
200	10	—	—	5	—	2 50	—	1 66·67	—	83·33	—	2·78
300	15	—	—	7 50	—	3 75	—	2 50	—	1 25	—	4·17
400	20	—	—	10	—	5	—	3 33·33	—	1 66·67	—	5·56
500	25	—	—	12 50	—	6 25	—	4 16·67	—	2 08·33	—	6·94
600	30	—	—	15	—	7 50	—	5	—	2 50	—	8·33
700	35	—	—	17 50	—	8 75	—	5 83·33	—	2 91·67	—	9·72
800	40	—	—	20	—	10	—	6 66·67	—	3 33·33	—	11·11
900	45	—	—	22 50	—	11 25	—	7 50	—	3 75	—	12·5
1000	50	—	—	25	—	12 50	—	8 33·33	—	4 16·67	—	13·89
2000	100	—	—	50	—	25	—	16 66·67	—	8 33·33	—	27·78
3000	150	—	—	75	—	37 50	—	25	—	12 50	—	41·67
4000	200	—	—	100	—	50	—	33 33·33	—	16 66·67	—	55·56
5000	250	—	—	125	—	62 50	—	41 66·67	—	20 83·33	—	69·44

5 $\frac{1}{2}$ ‰ obresti od

glav- nice	za 12 mesecev		za 6 mesecev		za 3 mesece		za 2 mesecca		za 1 mesec		za 1 dan	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	—	5·5	—	2·75	—	1·38	—	0·92	—	0·46	—	0·02
2	—	11	—	5·5	—	2·75	—	1·83	—	0·92	—	0·03
3	—	16·5	—	8·25	—	4·13	—	2·75	—	1·38	—	0·05
4	—	22	—	11	—	5·5	—	3·67	—	1·83	—	0·06
5	—	27·5	—	13·75	—	6·88	—	4·58	—	2·29	—	0·08
6	—	33	—	16·5	—	8·25	—	5·5	—	2·75	—	0·09
7	—	38·5	—	19·25	—	9·63	—	6·42	—	3·21	—	0·11
8	—	44	—	22	—	11	—	7·33	—	3·67	—	0·12
9	—	49·5	—	24·75	—	12·38	—	8·25	—	4·13	—	0·14
10	—	55	—	27·5	—	13·75	—	9·17	—	4·58	—	0·15
15	—	82·5	—	41·25	—	20·63	—	13·75	—	6·88	—	0·23
20	1	10	—	55	—	27·5	—	18·33	—	9·17	—	0·31
25	1	37·5	—	68·75	—	34·38	—	22·92	—	11·96	—	0·38
30	1	65	—	82·5	—	41·25	—	27·5	—	13·75	—	0·46
35	1	92·5	—	96·25	—	48·13	—	32·8	—	16·04	—	0·53
40	2	20	1	10	—	55	—	36·67	—	18·33	—	0·61
50	2	75	1	37·5	—	68·75	—	45·83	—	22·91	—	0·76
60	3	30	1	65	—	82·5	—	55	—	27·5	—	0·92
70	3	85	1	92·5	—	96·25	—	64·17	—	32·08	—	1·07
80	4	40	2	20	1	10	—	73·33	—	36·67	—	1·22
90	4	95	2	47·5	1	23·75	—	82·5	—	41·25	—	1·37
100	5	50	2	75	1	37·5	—	91·67	—	45·83	—	1·53
200	11	—	5	50	2	75	1	83·34	—	91·67	—	3·08
300	16	50	8	25	4	12·5	2	75	1	37·5	—	4·58
400	22	—	11	—	5	50	3	66·67	1	83·33	—	6·11
500	27	50	13	75	6	87·5	4	58·33	2	29·17	—	7·64
600	33	—	16	50	8	25	5	50	2	75	—	9·17
700	38	50	19	25	9	62·5	6	41·67	3	20·83	—	10·69
800	44	—	22	—	11	—	7	33·33	3	66·67	—	12·22
900	49	50	24	75	12	37·5	8	25	4	12·5	—	13·75
1000	55	—	27	50	13	75	9	16·67	4	58·33	—	15·28
2000	110	—	55	—	27	50	18	33·33	9	16·67	—	30·55
3000	165	—	82	50	41	25	27	50	13	75	—	45·83
4000	220	—	11	—	55	—	36	66·67	18	33·33	—	61·11
5000	275	—	137	50	68	75	45	83·33	22	91·67	—	76·39

6 % obresti od

glav- nice	za 12 mesecev		za 6 mesecev		za 3 mesece		za 2 meseaca		za 1 mesec		za 1 dan	
	K	K h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	—	6	—	3	—	1·5	—	1	—	0·5	—	0·02
2	—	12	—	6	—	3	—	2	—	1	—	0·04
3	—	18	—	9	—	4·5	—	3	—	1·5	—	0·06
4	—	24	—	12	—	6	—	4	—	2	—	0·06
5	—	30	—	15	—	7·5	—	5	—	2·5	—	0·08
6	—	36	—	18	—	9	—	6	—	3	—	0·1
7	—	42	—	21	—	10·5	—	7	—	3·5	—	0·12
8	—	48	—	24	—	12	—	8	—	4	—	0·14
9	—	54	—	27	—	13·5	—	9	—	4·5	—	0·16
10	—	60	—	30	—	15	—	10	—	5	—	0·16
15	—	90	—	45	—	22·5	—	15	—	7·5	—	0·26
20	1	20	—	60	—	30	—	20	—	10	—	0·34
25	1	50	—	75	—	35	—	25	—	12·5	—	0·42
30	1	80	—	90	—	45	—	30	—	15	—	0·50
35	2	10	1	05	—	52·5	—	35	—	17·5	—	0·58
40	2	40	1	20	—	60	—	40	—	20	—	0·66
50	3	—	1	50	—	75	—	50	—	25	—	0·84
60	3	60	1	80	—	90	—	60	—	30	—	1
70	4	20	2	10	1	05	—	70	—	35	—	1·16
80	4	80	2	40	1	20	—	80	—	40	—	1·34
90	5	40	2	70	1	35	—	90	—	45	—	1·5
100	6	—	3	—	1	50	—	1	—	50	—	1·66
200	12	—	6	—	3	—	—	2	—	1	—	3·34
300	18	—	9	—	4	50	—	3	—	1	50	5
400	24	—	12	—	6	—	—	4	—	2	—	8·34
500	30	—	15	—	7	50	—	5	—	2	50	10
600	36	—	18	—	9	—	—	6	—	3	—	11·66
700	42	—	21	—	10	50	—	7	—	3	50	13·34
800	48	—	24	—	12	—	—	8	—	4	—	15
900	34	—	27	—	13	50	—	9	—	4	50	16·66
1000	60	—	30	—	15	—	—	10	—	5	—	23·34
2000	120	—	60	—	30	—	—	20	—	10	—	50
3000	180	—	90	—	45	—	—	30	—	15	—	66·66
4000	240	—	120	—	60	—	—	40	—	20	—	83·34
5000	300	—	150	—	75	—	—	50	—	25	—	—

6 1/2 % obresti od

glav- nice	za 12 mesecev		za 6 mesecev		za 3 mesece		za 2 mesecca		za 1 mesec		za 1 dan	
	K	K h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	—	6·5	—	3·25	—	1·63	—	1·08	—	0·54	—	0·02
2	—	13	—	6·5	—	3·25	—	2·17	—	1·08	—	0·04
3	—	19·5	—	9·75	—	4·87	—	2·80	—	1·63	—	0·06
4	—	26	—	13	—	7·5	—	4·33	—	2·17	—	0·07
5	—	32·5	—	16·25	—	8·13	—	4·97	—	2·71	—	0·09
6	—	29	—	19·5	—	9·75	—	6·5	—	3·25	—	0·11
7	—	45·5	—	22·75	—	11·38	—	7·13	—	3·79	—	0·13
8	—	52	—	26	—	13	—	8·67	—	4·33	—	0·15
9	—	58·5	—	29·25	—	14·68	—	9·75	—	4·88	—	0·17
10	—	65	—	32·5	—	16·8	—	10·83	—	5·42	—	0·18
15	—	97·5	—	48·75	—	24·38	—	16·25	—	8·13	—	0·28
20	1 30	—	—	55	—	37·5	—	21·67	—	10·83	—	0·36
25	1 62·5	—	—	81·25	—	40·68	—	27·08	—	13·54	—	0·45
30	1 95	—	—	97·5	—	48·75	—	32·5	—	16·25	—	0·54
35	2 27·5	—	1 13·75	—	—	56·88	—	37·92	—	18·96	—	0·63
40	2 60	—	1 30	—	—	65	—	43·33	—	21·67	—	0·72
50	3 25	—	1 62·25	—	—	80·18	—	54·17	—	27·08	—	0·91
60	3 90	—	1 95	—	—	97·5	—	65	—	32·5	—	1·08
70	4 55	—	2 27·5	—	1 13·75	—	—	75·83	—	37·92	—	1·26
80	5 20	—	2 60	—	1 30	—	—	86·67	—	43·33	—	1·45
90	5 85	—	2 92·5	—	1 46·25	—	—	97·5	—	48·75	—	1·62
100	6 50	—	3 25	—	1 62·5	—	1 08·33	—	—	54·17	—	1·8
200	13	—	6 05	—	3 25	—	2 16·67	—	1 08·33	—	—	3·61
300	19 50	—	9 75	—	4 87·5	—	3 25	—	1 64·5	—	—	5·42
400	26	—	13	—	6 05	—	4 33·33	—	2 16·67	—	—	7·22
500	32 50	—	16 25	—	8 12·5	—	5 41·67	—	2 70·83	—	—	9·03
600	39	—	19 05	—	9 75	—	6 50	—	3 25	—	—	10·83
700	45 50	—	22 75	—	11 37·5	—	7 58·33	—	3 79·17	—	—	12·64
800	52	—	26	—	13	—	8 66·67	—	4 33·33	—	—	14·45
900	58 50	—	29 25	—	24 67·5	—	9 75	—	4 87·5	—	—	26·25
1000	65	—	32 05	—	16 25	—	10 83·33	—	5 41·67	—	—	33·05
2000	130	—	65	—	32 05	—	21 66·67	—	16 25	—	—	54·17
3000	195	—	97 05	—	48 75	—	43 33·33	—	21 66·67	—	—	72·22
4000	260	—	130	—	65	—	54 16·67	—	27 08·33	—	—	90·28
5000	325	—	167 05	—	83 07·5	—	—	—	—	—	—	—

Preračunjevalne tabele.

K r o n e v m a r k e						K r o n e v f r a n k e							
krona	vinarji	marke	pfenigi	krona	marke	pfenigi	krona	vinarji	franki	centimi	krona	franki	centimi
1	2	—	$\frac{85}{100}$	3	2	55	—	1	—	$\frac{15}{100}$	3	3	15
2	3	—	$\frac{17}{10}$	4	3	40	—	2	—	$\frac{21}{10}$	4	4	20
3	4	—	$\frac{21}{2}$	5	4	25	—	3	—	$\frac{315}{100}$	5	5	25
4	5	—	$\frac{31}{2}$	6	5	10	—	4	—	$\frac{41}{5}$	6	6	30
5	6	—	$\frac{41}{4}$	7	6	95	—	5	—	$\frac{51}{4}$	7	7	35
6	7	—	5	8	7	80 $\frac{1}{2}$	—	6	—	$\frac{63}{10}$	8	8	40
7	8	—	6	9	8	65 $\frac{1}{2}$	—	7	—	$\frac{71}{3}$	9	9	45
8	9	—	7	10	9	50 $\frac{6}{10}$	—	8	—	$\frac{84}{10}$	10	10	50
9	10	—	8	20	17	11 $\frac{1}{100}$	—	9	—	$\frac{91}{2}$	20	21	—
10	—	—	8 $\frac{1}{2}$	30	25	51 $\frac{7}{10}$	—	10	—	$\frac{101}{2}$	30	31	50
20	—	—	17	40	34	22 $\frac{2}{100}$	—	20	—	21	40	42	—
30	—	—	25 $\frac{1}{2}$	50	42	52 $\frac{8}{10}$	—	30	—	$\frac{31}{2}$	50	52	50
40	—	—	34	60	51	84 $\frac{4}{100}$	—	40	—	42	60	63	—
50	—	—	42 $\frac{1}{2}$	70	59	545 $\frac{5}{100}$	—	50	—	52 $\frac{1}{2}$	70	73	50
60	—	—	51	80	68	4 $\frac{2}{5}$	—	60	—	63	80	84	—
70	—	—	59 $\frac{1}{2}$	90	76	555 $\frac{1}{100}$	—	70	—	73 $\frac{1}{2}$	90	94	51
80	—	—	68	100	85	61 $\frac{1}{10}$	—	80	—	84	100	105	11 $\frac{3}{4}$
90	—	—	76 $\frac{1}{2}$	1000	425	305 $\frac{5}{10}$	—	90	—	94 $\frac{1}{2}$	500	525	63 $\frac{3}{4}$
—	—	—	85	10000	850	61	—	1000	—	5	1000	1050	131 $\frac{1}{2}$
1	—	—	70	—	4253	5	—	5000	—	10	—	5255	67 $\frac{3}{5}$
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Krone v dolarje						Krone v funte sterlingov							
krone	vinarji	dolarji	cents	krone	dolarji	cents	krone	vinarji	šilingi	pence	funti št.	šilingi	pence
—	1	—	2/10	3	—	61	—	1	—	1/10	—	2	6
—	2	—	4/10	4	—	81	—	2	—	2/10	—	3	4
—	3	—	6/10	5	1	1	—	3	—	3/10	—	4	2
—	4	—	8/10	6	1	21 ¹ / ₂	—	4	—	4/10	—	4	11
—	5	—	1	7	1	42	—	5	—	5/10	—	5	10
—	6	—	1 ² / ₁₀	8	1	62	—	6	—	6/10	—	6	8
—	7	—	1 ⁴ / ₁₀	9	1	82	—	7	—	7/10	—	7	6
—	8	—	16/10	10	2	2 ¹ / ₂	—	8	—	8/10	—	8	4
—	9	—	18/10	20	4	5 ¹ / ₄	—	9	—	9/10	—	16	8
—	10	—	2	30	6	8	—	10	—	—	1	5	—
—	20	—	4	40	8	10 ¹ / ₂	—	20	—	1	—	13	4
—	30	—	6	50	10	13	—	30	—	2	—	1	8
—	40	—	8	60	12	16	—	40	—	3	—	2	—
—	50	—	10	70	14	18 ¹ / ₂	—	50	—	4	—	2	—
—	60	—	12	80	16	21	—	60	—	5	—	2	—
—	70	—	14	90	18	24	—	70	—	6	—	3	8
—	80	—	16	100	20	26 ¹ / ₄	—	80	—	7	—	3	—
—	90	—	18	500	101	31 ¹ / ₂	—	90	—	8	—	4	3
1	—	—	20 ¹ / ₄	1000	202	63	—	—	—	9	—	20	3
2	—	—	40 ¹ / ₄	5000	1013	15	—	—	—	10	—	41	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	208	4

Marke v krone					Franke v krone								
marke	pfenigi	krone	vinarji	marke	krone	vinarji	franki	centimi	krone	vinarji	franki	krone	vinarji
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	1	3	4	52	—	1	—	—	—	2	86
—	2	—	2	4	5	70	—	2	—	—	3	3	81
—	3	—	3 $\frac{1}{2}$	5	7	87	—	3	—	—	4	4	76
—	4	—	4 $\frac{1}{2}$	6	8	5	—	4	—	—	5	5	71
—	5	—	5 $\frac{1}{2}$	7	9	23	—	5	—	—	6	6	66
—	6	—	—	8	10	40	—	6	—	—	7	7	62
—	7	—	—	9	11	58	—	7	—	—	8	8	57
—	8	—	9	10	11	76	—	8	—	—	9	9	52
—	9	—	10 $\frac{1}{2}$	20	23	52	—	9	—	—	10	9	5
—	10	—	11 $\frac{1}{2}$	30	35	28	—	10	—	—	20	19	28
—	20	—	23 $\frac{1}{2}$	40	47	4	—	20	—	—	30	28	38
—	30	—	35	50	58	80	—	30	—	—	40	47	57
—	40	—	47	60	70	56	—	40	—	—	50	57	61
—	50	—	58 $\frac{1}{2}$	70	82	32	—	50	—	—	60	66	13
—	60	—	70 $\frac{1}{2}$	80	94	8	—	60	—	—	70	76	66
—	70	—	82	90	105	84	—	70	—	—	80	85	78
—	80	—	94	100	117	60	—	80	—	—	90	85	70
—	90	—	5 $\frac{1}{2}$	500	588	—	—	90	—	—	100	95	23
—	—	1	17	1000	1176	—	—	86	—	—	500	476	13
—	—	1	35	5000	5880	—	2	95	—	—	1000	952	26
—	—	2	—	—	—	—	—	90	1	—	5000	4761	29

Dolarje v krone						Funte šterlingov v krone								
dolarji	cents	krone	vinarji	dolarji	krone	vinarji	šilingi	pence	krone	vinarji	šilingi	livres šter.	krone	vinarji
—	1	—	5	3	14	80 ¹ / ₂	—	1	—	10	—	—	13	20
—	2	—	10	4	19	74	—	2	—	20	—	—	14	40
—	3	—	15	5	24	67 ¹ / ₂	—	3	—	30	—	—	15	60
—	4	—	20	6	29	61	—	4	—	40	—	—	16	80
—	5	—	24 ¹ / ₂	7	34	54 ¹ / ₂	—	5	—	50	—	—	18	—
—	6	—	29 ¹ / ₂	8	39	49	—	6	—	60	—	—	19	20
—	7	—	34 ¹ / ₂	9	44	41 ¹ / ₂	—	7	—	70	—	—	20	40
—	8	—	39 ¹ / ₂	10	49	35	—	8	—	80	—	—	21	60
—	9	—	44 ¹ / ₂	20	98	70	—	9	—	90	—	—	22	80
—	10	—	49 ¹ / ₂	30	148	5 ¹ / ₂	—	10	1	—	—	1	24	2
—	20	—	98 ¹ / ₂	40	197	41	1	—	2	20	—	2	48	3
—	30	1	148	50	246	76	2	—	3	40	—	3	72	5
—	40	1	197	60	296	11	3	—	4	60	—	4	96	7
—	50	2	246	70	345	46 ¹ / ₂	4	—	4	80	—	5	120	8
—	60	3	296	80	394	81 ¹ / ₂	5	—	6	—	—	6	144	10
—	70	3	345	90	444	17	6	—	7	20	—	7	168	12
—	80	4	394	100	493	52	7	—	8	40	—	8	192	13
—	90	4	444	500	2467	60	8	—	9	60	—	9	216	15
1	—	4	493	1000	4935	20	9	—	10	80	—	10	240	17
2	—	9	500	5000	24676	—	10	—	12	—	—	100	240	74
													2401	

Lovski red.

Za vsake vrste divjačino kakor tudi za razne ribe in za rake je določen po lovskem in ribarskem zakonu poseben čas, v katerem se ne sme niti loviti, niti prodajati. Za Kranjsko je določen po deželnem zakonu z dne 22. avgusta 1889 kot prepovedan lovski čas: za jelene in danjake: čas od 1. novembra do 1. julija, za košute in jelenčke: čas od 1. februarja do 1. oktobra, za divje kozle čas od 1. januarja do 1. avgusta, za divje koze in kozličke: čas od 1. decembra do 16. avgusta, za srnjake: čas od 1. februarja do 1. junija, za srne in srnjačke: čas od 1. januarja do 16. septembra, za zajce: čas od 16. januarja do 1. septembra, za divje peteline: čas od 1. junija do 1. aprila, za ruševce: čas od 16. junija do 1. aprila, za divje kokoši in ruševke: celo leto, za fazane: čas od 1. februarja do 1. septembra, za gozdne, bele in planinske jerebice: čas od 1. februarja do 16. avgusta, za jerebice in prepelice: čas od 1. decembra do 16. avgusta, za sljuke: čas od 1. aprila do 16. avgusta. za velike divje race: čas od 1. marca do 1. avgusta in za male race, gosi in močvirnike: čas od 16. aprila do 1. julija.

Prodajati gori navedeno divjačino, je pa dovoljeno še dva tedna po pričetku prepovedanega lovskega časa. Pri prodaji divjačine iz drugih kronovin, ker so deloma veljavni drugi prepovedani lovski časi, priskrbeti si je od dotičnega županstva ali glavarstva certifikat o provenijenci divjačine, da se izogne eventualnim zadržkom.

Za ribe in rake je določen za Kranjsko naslednji prepovedani lovski čas: za postrvi: čas od 16. oktobra do 1. februarja, za lipane in sulce: čas od 1. marca do 1. maja, za krape: čas od 16. maja do 16. julija, za mreene: čas od 1. maja do 16. junija. za rake (plemenite) samce: čas do

Užitninska tarifa za mesto Ljubljano.

Zap. štev.	Užitnini podvrženi predmeti	Mera, za katero je določen davek	Davek in mestna doklada	
			K	h
1	Rum, arak, rozolija, punčeva esenca, likerji in vse druge sladke opojne pijače . . .	1 <i>hl</i>	14	14
2	Špirit . . . . . Opomba: Ob vvozu v Ljubljano se štejejo k tej postavki firnež iz vinskega cveta, politura za mizarje, dišeči cveti, tinkture, esence in sploñ vse z ingrediencijami mešane tekočine, v katerih je glavna snov špirit.	1 »	14	14
3	Žganje	1 »	7	06
4	Vino	1 »	12	65 ⁶
5	Vinski mošt in vinska brozga	1 »	9	26 ⁴
6	Sadni mošt	1 »	3	54
7	Medica	1 »	2	23 ²
8	Pivo ob vvozu . . . . . Ob izdelovanju piva je plačati užitninski davek po zato določenih predpisih.	1 »	4	18
9	Kis	1 »	2	06 ⁸
10	Klavna živina, voli, biki, krave in teleta, stara nad eno leto . . . . . V Ljubljani ni plačati davka za klavno živino ob vvozu, marveč še le predno se jo zakolje.	1 kom.	15	54
11	Teleta do enega leta . . .	1 »	2	94
12	Ovce, ovni, koze, kozli in koštruni	1 »	1	02 ⁸
13	Jagnjeta do 14 <i>kg</i> , kozlički, prešički do 5 <i>kg</i>	1 »		56

Zap. števil.	Užitnini podvrženi predmeti	Mera, za katero je določen davek	Davek in mestna doklada	
			K	h
14	Prešički od 5—19 $\frac{1}{2}$ kg . . .	1 kom.	1	68
15	Prešiči nad 19 $\frac{1}{2}$ kg brez razlike	1 »	4	41
16	Sveže meso brez razlike, posamezni deli mesa zaklane živine, osoljeno in posušeno meso, salame in klobase	100 kg	8	11 ²
17	Krotka perutnina: purani, gosi, race, kapuni itd. . .	1 kom.	—	13 ²
18	Kokoši, piščeta in golobje . .	1 »	—	4
19	Divjačina: jeleni	1 »	4	62
20	Divji prešiči od 17 kg naprej in šarenjaki	1 »	3	47 ⁶
21	Mladi divji prešiči, srne, divje koze	1 »	1	51 ³
22	Zajci	1 »	—	17 ²
23	Razsekani jeleni in razsekana druga divjačina	100 kg	4	48 ⁸
24	Divja perutnina: fazani, divji petelini in ruševci	1 kom.	—	25 ²
25	Jerebice, divje gosi, divje race, kljunači, jerebi in divji golobi	1 »	—	13 ²
26	Liske, potaplavke, kozice . .	1 »	—	4 ⁸
27	Drozgi, brinjevke, prepelice, škrjanci in druge užitne ptice	1 duc.	—	8 ⁸
28	Ribe (žlahadne) in lupinarice, ki niso posebej navedene, iz morja, rek, potokov,			

Zap. števil.	Užitnini podvrženi predmeti	Mera, za katero je določen davek	Davek in mestna doklada	
			K	h
29	jezer in ribnjakov, sveže, marinirane, osoljene, okajene potem ribja jajca, sardine in sardele v olju	100 kg	6	98 ⁸
30	Navadne ribe iz rek in morja, klini, polenovke, slaniki, sardele itd. raki, polži, žabe, ostrige, morski pajki in morski raki	100 »	3	36 ⁸
31	Riž	100 »	6	98 ⁸
32	Moka, kaša, škrob, kruh in vse drugo pecivo	100 »	—	86 ⁴
33	Žito v zrnju	100 »	—	60
34	Oves v zrnju	100 »	—	32
35	Seno, slama, otrobi, rezanica	100 »	—	—
36	Zelenjava kakor cvetno zelje, špargeljni, grah, fižol v stročju, kumare	100 »	—	45 ⁶
37	Sveže sadje, jagode, maline, sveže smokve, kostanj in orehi	100 »	—	88 ⁸
38	Suho in vloženo sadje	100 »	2	18
39	Surovo maslo, maslo, gosja mast, stearin, stearinova kislina, lojene, stearinove in parafinove sveče	100 »	6	98 ⁸
40	Loj, surov in prekuhan, tolšča, glicerin	100 »	6	24 ⁴
41	Mast, slanina in mozeg	100 »	6	74
42	Milo	100 »	7	14
43	Sir	100 »	6	82 ⁴
44	Jajca	100 kom.	—	13 ²

Zap. štev.	Užitnini podvrženi predmeti	Mera, za katero je določen davek	Davek in mestna doklada	
			K	h
44	Vosek, voščene sveče in izdelki iz voska	100 kg	11	25 ⁶
45	Olje laško, konopno, laneno, repino	100 »	3	74 ⁴
46	Druge vrste olja za kurivo, oljkino, mandelnovo, makovo, orehovo, palmينو in kokosovo olje	100 »	3	74 ⁴
47	Trda drva, borov in brinjev les	1 m ³		29 ²
48	Mehka drva in butarice	1 »		17
49	Oglje	100 kg		26 ⁴
50	Premog in koks	100 »		8 ⁶

Uvozna carina

od špecerijskega blaga, južnega sadja, dišav (drogve)
in semena, veljavne od 1. marca 1907 v kronski veljavi
za 100 kg.

	Carin. enota v kronski veljavi za 100 kg	Tara % za			
		sode	zaboje	koše	bale
v kronah					
Aloa	prosto				
Ananas	30.—				
Barvilne prsti, žgane, plavljene, mlete	1:20	plača	bruto		
Barvilni les v kladah zdobljen	prosto 2.—	plača	bruto		
Boraks, sirov	prosto				
Boraks, rafiniran	6.—	plača	bruto		
Brošč (Krap) zmlet	prosto				
Cedre vložene v slanico pogodbno	prosto				
Cimet ob uvozu po morju	48.—	12	18	6	2
Cimet vsake vrste ob uvozu po morju	88.—	12	18	6	2
Citrone, pogodbno	prosto				
Čaj ob uvozu po morju	217.—	—	23	—	—
Čebula in česen pogodbno	3.—	—	—	—	—
Dateljni, pogodbno	36.—	11	11	6	1
Esencije, (olje, eter in parf. kis, olje in masti) pogodb.	24.—	13	13	9	—
Galun	3:60	plača	bruto		
Garansina, prep. brošč (Krap)	3:50	plača	bruto		
Glavberjeva sol	—50	»	»		

	Carin. enota v kronski veljavi za 100 kg	Tara % za			
		sode	zaboje	koše	bale
Gobe: nove umivalne in konjske gobe tudi prane .	36.—	20	20	9	6
umivalne in konjske gobe prane in beljene	145.—	20	20	9	6
Opomnja: umivalne in konjske gobe v prirodnem stanju, brez obdelave ne- rabne, prejemanje za ob- delavo. na dovolilnice pod kontrolno, ob uvozu po morju	prosto				
Gobe, odpadki gob (Kropf- schwam	prosto				
Goršično seme, zmleto .	3.—	—	—	—	—
nezmleto v sodih	prosto				
Grozdje sveže, za namizno vžitje, v množinah do 5 kg pogodbeno	prosto				
Gumi arabikum, kopal, damar, geda, guti, tragant, šelak, senegal	3:50	—	—	—	—
ob uvozu po morju	prosto				
Gumi amonjak, asa-foetida, benzol, drachenblut, gal- ban, guajah, mirte, kadilo (Weihrauch)	prosto				
Indigo ob uvozu po morju	prosto				
Ingver ob uvozu po morju	48.—	bale	iz	štorja	
Jedki natron, (Aetznatron)	7:20	10	10	6	3
Jegulje, v sodih	35.—	13	13	—	—
Jestvine, ne posebej ime- novane	prosto	16	16	10	6

Carin. enota v kronski veljavi za 100kg	Tara % za			
	sode	zaboje	koše	bale
v kronah				
Kadilo	prosto			
Kakaov, sirov bob in v lupinah	58.—	—	—	—
Kakaov, bob in kakaove lupine ob uvozu po morju .	48.—	—	—	—
Tara 13% v sodih z do- gami iz trdega lesa in sodih				
Tara 10% v drugih sodih				
Tara 9% v košarah.				
Tara 1% v priprostih lah- kih vrečah (balah).				
Tara 2% v drugih vrečah (balah).				
Kakao, zmlet (Cacaomase) .	200.—	16	16	9 4
Kandirano sadje, ...	80.—	16	16	10 6
Kapre	15.—	16	16	10 6
Kassia lignea	100.—	12	18	6 2
Kassia lignea, ob uvozu po morju	88.—	bale iz štorja		
Kassia fistula	prosto			
Kava, sirova	95.—	—	—	—
Kava, sirova ob uvozu po morju	88.—	—	—	—
Tara 17% v zabojih iz tr- dega lesa, pod 200 kg.				
Tara 16% v zabojih iz mehkega lesa, pod 200 kg.				
Tara 10% v zabojih po 200 kg in čez, potem v sodih z dogami iz trdega lesa, z dnom iz trdega ali mehkega lesa.				

Tara % za				Carin. enota v kronski veljavi za 100kg	Tara % za			
koše	pačje	xupole	soje		sode	zaboje	koše	bale
				v kronah				

Tara 8 ⁰ / ₀ v drugih sodih.								
Tara v takozvanih patentnih sodih (cilinderska oblika in lahke gradnje.								
Tara 8 ⁰ / ₀ z dogami in dnom iz trdega lesa.								
Tara 7 ⁰ / ₀ z dogami iz trdega in dnom iz mehkega lesa.								
Tara 5 ⁰ / ₀ z dogami in dnom iz mehkega lesa.								
Tara 7 ⁰ / ₀ v košarah.								
Tara 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ v dvojnatih fardah.								
Tara 2 ⁰ / ₀ v enovitih fardah in dvojnih močnih vrečah (balah).								
Tara 1 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ v eni močni ali dveh lahkih vrečah (balah)								
Tara 0, 8 ⁰ / ₀ v lahkih vrečah (balah)								
Tara 0, 6 ⁰ / ₀ v vrečah iz bombaževine.								
Kava, žgana	120—	17	17	9	2			
Kokelnovo zrnje pogodbeno	prosto							
Kolofonij	prosto							
Korinte (vinske jagode in grozdje)	50—	11	11	6	1			
Tara pri drugih vrečah 3 ⁰ / ₀ , v lesenih škatljah in zabojih 9 ⁰ / ₀ in če embalirano 10 ⁰ / ₀								

	Carin. enota v kronski veljavi za100kg	Tara % za			
		sode	zaboje	bale	koše
	v kronah				
Klorovo apno	3.60	plača	bruto		
Kostanj pogodbeno	prosto				
Kreda, sirova	»				
Kreda bela zmleta, plavljena	»				
Kreda, bolonjska (Bolo- gneser)	»				
Krin d' afrik posušen	»				
Krin d' afrik barvan ob uvozu po morju	»				
Kurkuma korenina	»				
Laneno olje pogodbeno	10.—	plača	bruto		
Lavorova peresa	prosto				
Lešniki zreli pogodbeno	2.50	plača	bruto		
Liker-konjak izključno užitnina	200.—	—	18	10	—
Likerji in punšove esen- cije	1.70				
Limone pogodbeno	prosto				
Makaroni pogodbeno	15.—	14	14	13	4
Mana	prosto				
Mandeljni pogodbeno	»				
Med	28.—	—	20	13	—
Metle iz saggine	3.60	—	—	—	—
Metle iz slame	12.—	—	—	—	—
Mila navadna pogodbeno	9.—	plača	bruto		
Mila fina, t. j. parfumirana	36.—	—	—	—	—
Mrčesni prašek	prosto				
Muškatov cvet in mu- škatoivi oreški v lupinah ob uvozu po morju	133.—	12	18	6	2
Muškatovi oreški brez lupin ob uvozu po morju	188.—	—	—	—	—

Tarifa št. 22	Carin. enota v kronski veljavi za 100kg	Tara % za			
		sode	zaboje	bale	koše
Natron, ogljikovo kisli enoten	1.90				
Natron, sirov (chilski soliter)	prosto				
Olja mastna:					
1. Repno olje v sodih, mehovich in mehurjih	12.—	—	—	—	—
2. Laneno olje in druga ne posebej imenovana mastna olja v sodih, mehovich in mehurjih, izvzemši oljnate pokosti	10.—	—	—	—	—
3. Oljično, koruzno, makovo, sezamovo, arahidno, žirovo olje in olje iz solnčnic v sodih, mehovich in mehurjih, pogodbeno	4.—	—	—	—	—
4. Olje iz bombaževega semena v sodih, mehovich in mehurjih	40.—	—	—	—	—
Opomnja.					
1. Oljično, arahidno in ricinovo olje za tehniško porabo s pridržkom denaturiranja ob odpravi po posebej pooblaščenih glavnih carinskih uradih	2.—	—	—	—	—
2. Sulfurovo olje	prosto				
3. Olje iz bombaževega semena za tehniško porabo na dovolilnice	12.—	—	—	—	—

	Carin. enota v kronski veljavi za 100kg	Tara % za			
		sode	zaboje	bale	koše
4. Olja, mastna v stekle- nicah, vrčih i. dr. pod 25 kg.					
a) Repno in laneno olje . . .	30.—	—	—	—	—
b) Oljično, koruzno, se- zamovo, arahidno olje . . .	36.—	—	—	—	—
Oljično v steklenicah, vrčih in drugih podob- nih shrankah pod 25 kg pogodbeno	22.—	—	—	—	—
c) Olje iz bombaževega semena	48.—	—	—	—	—
Olive, sveže, posušene ali nasoljene, pogodbeno . . .	8.—	plača	bruto		
Oreški, suhi in oluščeni pogodbeno	3:60	plača	bruto		
Osa sepia	prosto				
Palmovo olje strjeno . . .	2:50	plača	bruto		
Pelinovec v sodu pogod- beno	47.—	—	—	—	—
Piment, ob uvozu po morju	48.—	12	18	6	2
Pineljkino olje (iz koko- sovih orehov), strjeno . . .	2:50	plača	bruto		
Pistacije pogodbeno . . .	28.—	12	18	6	2
Plovec, (Bimsstein)	prosto				
Polenovka - riba pogod- beno	7:20	plača	bruto		
Pomeranče pogodbeno . . .	prosto				
Pomerančne in limonine lupine	prosto				
Poper ob uvozu po morju . .	48.—	12	18	6	2
Prst za barvanje sirova . .	prosto				

	Carin. enota v kronski veljavi za100kg	Tara % za			
		sode	zaboje	koše	bale
Ribja mast	2·50	plača	bruto		
Ricinovo olje v sodih po- godbeno	10—	plača	bruto		
Ricinovo olje uradno de- naturirano	2—	plača	bruto		
Riž pogodbeno	3·60	»	»		
Rozine	50—	11	11	6	1
		druge vreče 3; 9 v le- senih škatljah in za- bojih, 10 embalarano.			
Rožiči	prosto				
Rožmarinovo olje	24—	13	13	9	—
Rudninska olja sirova sirova za svečavo, dokler niso poprej po destilaciji rafinirana, poleg porabnine (užit. davka)	8·30 11—	—	—	—	—
Rudninska olja, rafini- rana ali napol rafinirana lahka kojih gostota znaša 880 stopinj ali manj	11—	—	—	—	—
Rudninska olja, ostanki izvzemši trdne ostanke	7—	—	—	—	—
Rum in konjak izklj. užit.	145—	—	18	10	—
Rum in konjak druge žgane tekočine	110—	6	drugi	sodček	
Saflor (žefran)	prosto				
Salep-korenina	»				
Sardele v sodčkih pogodb.	30—	plača	bruto		
Sardele v pušicah	120—	16	16	10	—
Semena oljnata, laneno in konopljeno seme	prosto				

	Carin. enota v kronski veljavi za 100kg	Tara % za			
		sode	zaboje	bale	koše
		v kronah			
Sir, fini namizni sir	60.—	8	11	5	1
strakino, gorgonzola in par- mezan proti potrdilu izvira iz Italije, kot mejno olajšavo	12.—	—	—	—	—
vse druge vrste sira po- godbeno	50.—	8	11	5	1
Slaniki	7.—	plača		bruto	
Smirek (šmirgelj) sirov .	prosto	—	—	—	—
Smirek zmlet, plavljen, zrnat	2.—	—	—	—	—
Smokve (fige):					
a) sveže pogodbeno	1.—	plača		bruto	
b) posušene pogodbeno:					
1. v škatlah, zaboječkih ali jerbaščkih	2:40	plača		bruto	
2. v vencih ali v drugač- nem omotu	2.—	plača		bruto	
Smola, smolec navaden, kolofonij	prosto	—	—	—	—
Soda, sirova ali kristalo- vana	1:50	plača		bruto	
Soda kalcinirana	2:40	»	»	»	»
Sok iz sladkega korena pogodbeno	9:50	12	12	6	3
Solitar sirov (kalijeve sol) .	prosto	—	—	—	—
rafinirana	3:60	plača		bruto	
Sumah	prosto	—	—	—	—
Svinjska tolšča (mast) pogodbeno	45.—	13	—	—	—
Tara 13% v sodih, bednjih in vedrih iz trdega lesa.					
Tara 11% v bednjih iz mehkega lesa.					

	Carin. enota v kronski veljavi za 100kg	Tara %, za			
		sode	zaboje	bale	koše
v kronah					
Šiške	prosto				
Testenine pogodbeno . . .	15.—	14	14	13	4
Travna semena	prosto				
Vanilija	268.—	—	23	—	—
Vino (peneče vino)	150.—	—	18	10	—
		6 drugi sodček			
Vino v sodih	60.—	—	—	—	—
Vino v steklenicah	75.—	—	—	—	—
Vinske jagode	50.—	11	11	6	1
		druge vreče 3; 9 v lese- nih škatljah in zabo- jih, 10 ako embalarano.			
Vinski kamen sirov in ra- finiran	prosto				
Žrebinci ob uvozu po morju.	133.—	12	18	6	2

Pripomnja. Ker se tu na-vedeno blago pri nas skoro brez izjeme iz držav, s katerimi je Avstro-ogrška sklenila carinske pogodbe in sicer čez Trst in Reko uvažā, velja pri zacarinanju skoro vedno znižani „pogojeni“ carinski postavek, oziroma postavek »ob uvozu« po morju«.

Avstrijski konzulati.

Države, ki imajo svoje podanike v tujih državah, ali ki imajo večje trgovske zveze v inozemstvu, imajo v dotičnih državah svoje konzulate. Tako ima tudi naša država po važnih mestih celega sveta svoje konzulate in tudi diplomatična zastopstva. V delokrog konzulatov spada, varovati interese svojih podanikov, poročati svoji vladi o trgovskih, industrijskih in kmetijskih razmerah dotične države, gledati na to, da postanejo trgovske razmere med njih in tujo državo vedno močnejše. Dalje je namen konzulatov, poskrbeti informacije o tvrdkah konzularnega okoliša itd.

V trgovskih zadevah dopisujejo konzulati ponajveč s trgovskim ministrstvom in trgovskimi zbornicami. Interesentom, ki žele informacije, pojasnila, naslove itd. kake tuje države, nasvetujemo, da se obrnejo za tozadevne informacije na trgovsko in obrtniško zbornico, v katere okolišu se podjetje nahaja. V vseh drugih zadevah, pa tudi lahko v trgovskih, naj se interesenti obračajo naravnost na konzulate. Za nas Slovence pridejo v prvi vrsti v poštev naši konzulati v Severni Ameriki, ker imamo tam veliko svojih ljudi, dalje naši konzulati v Turčiji, Bulgariji, Srbiji, Italiji, Nemčiji, Egiptu in na Grškem, ker imamo s temi državami kupčijske zveze.

Naslov konzulatom je napraviti: k. u. k. oest.-ung. General- (Vize-) Konsulat.

V naslednjem navajamo avstro-ogrske konzulate:

1. Zedinjene države v Severni Ameriki. G. K. Ghicago, G. K. New-York, K. Philadelphia, K. Pittsburg, K. San Francisco, K. Manila, V. K. Cleveland, K. Honolulu, K. St. Juan, V. K. Norfolk.

2. Argentinija: K. Buenos-Aires, V. K. Bahia Blanca, V. K. Paraña, V. K. Rosario de Santa Fé.

3. Belgija: K. Antwerpen, K. Brüssel, K. Gent.
K. Lüttich.

4. Bolivija: V. K. Oruro.

5. Brazilija: G. K. Rio de Janeiro. K. Curityba,
K. Porto Alegre, K. São Paulo, V. K. Rio Grande
do Sul.

6. Chile: G. K. Valparaiso.

7. Kitajsko: G. K. Shanghai, K. Tientsin.

8. Kolumbija: K. Barranquilla, K. Bogota.

9. Costa Rica: K. San José.

10. Cuba: G. K. Havaña.

11. Dansko: G. K. Kopenhagen, K. Aalborg,
K. St. Thomas.

12. Nemčija: K. Carlsruhe, K. Mannheim, K.
München, K. Nürnberg, G. K. Hamburg, G. K. Berlin,
G. K. Frankfurt a. M., G. K. Köln, K. Breslau, K.
Danzig, K. Königsberg, K. Leer, K. Stettin, K. Dre-
sden, K. Leipzig, K. Stuttgart.

13. Ecuador: K. Guayaquil.

14. Francija: G. K. Marseille. G. K. Paris, K.
Nizza.

15. Algier, (francoska pokrajina v Sev. Afriki)
G. K. Algier, K. Pointe à Pitre. K. Saigon.

16. Grško: K. Corfu, K. Patras, K. für den
Piraeus und Athen v Atenah, K. Syra.

17. Anglija: G. K. Liverpool, G. K. London, G.
K. Montreal, K. Belize, K. Britgetown, K. Hong-
kong, K. Kingston, K. Malta, K. Penang. K. Sierra
Leone, K. Singapore, K. St. Helenä, K. Port Louis,
K. Port of Spain.

18. Angleške kolonije: G. K. Calcutta. G. K.
Capstadt. G. K. Sydney, K. Gibraltar.

19. Guatemala: K. Guatemala.

20. Haiti: K. Cap Haiti, K. Port an Prince.

21. Italija: G. K. Genua, G. K. Neapel, G. K.
Palermo, G. K. Benetke, K. Ankona, K. Bari, K.
Bologna, K. Civitavecchia, K. Florenca, K. Livorno,
K. Milan, K. Rim.

22. Japonsko: K. Jokohama.
23. Marokko: G. K. Tanger.
24. Mehika: K. Merida-Progreso, K. Mehika, K. Monterey, K. Tampico, K. Veracruz.
25. Monaco: K. Monaco.
26. Montenegro: V. K. Antivari-Pristan.
27. Nicaragua: K. Managua.
28. Nizozemsko: K. Amsterdam.
29. Nizozemske kolonije: K. Batavia, K. Curaçao.
30. Norveško: G. K. Christiania.
31. Turčija (in njena posestva v Mali Aziji): G. K. Skutari, K. Mitrovica, K. Prisren, K. Ueskub, K. Monastir, G. K. Janina, G. K. Saloniki, K. Adrianopol, K. Konstantinopol, G. K. Smirna, K. Canea, G. K. Trapezunt, K. Aleppo, G. K. Beirut, K. Jeruzalem, K. Bagdad, K. Tripolis.
32. Egipt: G. K. Kajiro.
33. Bulgarija: G. K. Sofija.
34. Vzhodna Rumelija: K. Filipopol.
35. Tunis: G. K. Tunis.
36. Panama: K. Panama.
37. Paraguay: K. Asuncion.
38. Perzija: K. Täbris, K. Teheran.
39. Peru: G. K. Lima.
40. Portugalsko: G. K. Lisabona, K. Funchal.
41. Portugalske kolonije: G. K. Macao, K. Laurenço-Marquez.
42. Rumunska: K. Braila, K. Bukarešt, K. Galac, K. Jassy, K. Constanza.
43. Rusija: G. K. Moskva, G. K. Odesa, G. K. Petrograd, G. K. Varšava, K. Kijev, K. Tiflis.
44. Salvador: K. Salvador.
45. Šan Domingo: K. Puerto Plata.
46. Švedsko: G. K. Štockholm, K. Gothenburg, V. K. Norrköping.
47. Švica: G. K. Zürich, K. Genf, K. St. Gallen.
48. Srbija: K. Belgrad.
49. Šiam: K. Bangkok.
50. Španija: G. K. Barcelona, K. Madrid.

51. Uruguay: K. Montevideo.
 52. Venezuela: K. Caracas, K. Maracaibo, K. Puerto Cabello.
 53. Zanzibar: K. Zanzibar.
 G. K. = General Konzulat, K. = Konzulat,
 V. K. = Vize Konzulat.

Nekoliko o varstvu patentov in vzorcev.*

Duševna stvarjenja, ki so plod iznajdljivosti, uživajo malone v vseh kulturnih državah pod gotovimi pogoji časovno omejeno zakonito varstvo.

V Avstriji obsega obrtno pravno varstvo: varstvo iznajdb (patent), varstvo vzorcev in modelov ter varstvo znamk. Varstvo iznajdb in varstvo vzorcev in modelov more doseči tudi poedina oseba, varstvo znamk pa se more v Avstro-Ogrski podeliti le obrtnemu podjetju in je na obstoj obrtnega podjetja vezano. Ako obrtno podjetje neha, tedaj preneha tudi varstvo znamke, ako pa podjetje preide na drugega lastnika, se more dotično varstvo prepisati na novega lastnika.

Po varstvu vzorcev in modelov se more ne samo telesno (prostorno) obliko kakega industrijskega izdelka, marveč tudi njegovo ploskovno podobo, h kateri spada tudi barva, varovati. To varstvo se nanaša le na industrijske izdelke, ki so izdelani po predpodobi položenega vzorca. Po odredbi c. kr. trgovskega ministrstva z dne 21. januarja 1908 se more tudi slika (podoba) vzorca, ki naj se ščiti, v registriranje položiti.

Predmeti, ki se po svoji lastni obliki odlikujejo, niso po varstvu vzorcev tedaj zadostno varovani,

* Varstvo znamk glej Trgovski koledar l. 1907., str. 78.
 » iznajdb » » » » 1908., » 103.
 » vzorcev in modelov glej Trgovski koledar l. 1908., stran 106.

ako se z obliko doseže še drugi, ne samo na zunaj viden smoter, ker se po navedenem varstvu ščiti le zunanja oblika, ne pa tehnični učinek.

Izbira med patentnim varstvom in varstvom za vzorce praktično ni vselej odvisna od proste volje prosilca. V interesu prosilca je, da se v dvomljivih primerih obrne za svet do veščaka.

V primeru, da prosilec, ki v zakonih ni izveden, predloži kak predmet, ki je praviloma le za patentiranje sposoben, po nevednosti kot vzorec v registriranje, in so na tem predmetu vidni znaki iznajdbe, je mogoče, da ta okolnost v danem primeru priglasi patentu, ki zadeva isti predmet, pozneje odvzame novost.

Ker so izdatki za varstvo vzorca manjši, kakor oni za patent, se večkrat iz neprevidnosti prosi za predmete, ki bi jih bilo patentirati, varstvo vzorca. Previdnost je tedaj vsekako potrebna. Predmet iznajdbe z varstvom vzorca v splošnem ni varovan, ako se za tak predmet prosi varstvo vzorca, je prosilec lahko tudi v tem pogledu na slabšem, da odprto položen vzorec eventuelno pozneje priglasi patentu nasproti glede na novost škoduje in patentiranje ovira. K malokaterim predmetom, katerih konstrukcija se vsled posebnega delokroga more patentirati in istočasno njih oblika tudi z varstvom vzorca ščititi; spada na primer zapon, zarezana strešna opeka i. dr. Ne glede na to, da traja varstvo vzorca najdalje tri leta, patentno varstvo pa petnajst let, se po varstvu vzorca ščiti le dotična posebna oblika, ne pa svojstvo konstrukcije. Patentno varstvo zabranjuje, da bi se oblika iznajdenega predmeta, ki se mu sicer načelo pridrži, predrugačila po tretji osebi.

Od patentiranja so izključene one iznajdbe, katerih namen ali poraba je nezakonita, nenravna ali zdravju škodljiva, ali pa ima očiten namen, varati občinstvo; dalje znanstvena učna pravila ali temeljna načela kot taka in iznajdbe, katerih predmet

je pridržan državni monopolni pravici. Ravno tako se ne more doseči varstvo za iznajdbe živilnih in užitnih predmetov, zdravil in razkužil. Pač pa se lahko patentira gotovo tehnično ravnanje za proizvodnjo snovij, ki se kemijskim potom izdelujejo. Po zakonu kot pogoj za sposobnost patentiranja predpisana novost je dana tedaj, če iznajdba pred prigrasitvijo patenta še ni bila niti v kaki javni (tu- ali inozemski) tiskovini tako opisana, da je nje poraba po tem opisu mogoča, niti ni bila v tuzemstvu javno razstavljena, ali pa bila občeznano že v porabi, ali pa da je bila predmet kakega avstrijskega (vgaslega) privilegija.

Izkušnje uče, da je previdno, v Avstriji ne prej napravljati korake za izkoriščenje iznajdbe, dokler niso potrebni koraki za pridobitev varstva v onih državah vpeljani, za katere se namerava patentno varstvo izposlovati. Medtem ko ima na Nemškem in na Ogrskem podjetnik, ne pa uslužbenec pravico do po slednjem v službovanju napravljene in z njegovim poklicnim opravilom združene iznajdbe, je po avstrijskem zakonu delavca ali uslužbenca smatrati za onega, ki je upravičen pridobiti patent; avstrijski zakon gre v tem oziru še celo dalje in določa, da so le one pogodbe med delodajalcem in jemalcem pravno veljavne, po katerih se delojemalcem za njih patentirane iznajdbe zagotavlja primerna odškodnina, ako podjetnik dotično iznajdbo uporablja. Na Nemškem in na Ogrskem pa je tudi ona pogodba veljavna, po kateri je uslužbenec zavezan, iznajdbo svojemu delodajalcu brez odškodnine prepustiti. Imetnik avstrijskega patenta je izključno upravičen patentirani predmet izdelovati odnosno izvrševati zavarovani postopek in njemu nasproti določila obrtnega reda, tičoča se sposobnostnega dokaza, ne pridejo v poštev.

Trgovska korespondenca.

Važen del trgovskega poslovanja zavzema trgovska korespondenca. Vsako pismo je ali lahko postane v spornih slučajih ravno tako važen dokaz, kakor n. pr. poštno-uradno potrdilo o sprejemu denarja, odrezki položnic in nakaznic, razne kopije o naročbah, o računih itd. itd. Škoda, ki lahko trgovcu nastane, ako vsled izgube dotičnega dokazila ne more dokazati, da slone nasprotnikove zahteve na napačnem domnevanju, je lahko prav občutna zanj. Iz tega izpoznanja je nastal oni odlomek v trgovskem zakoniku, ki med drugim določa, da mora vsak trgovec pisma, ki jih sprejema in prepise ali odtise onih, ki jih razpošilja, 10 let shranjevati. Člen 28. trgovskega zakonika obravnava v drugem odlomku natančno o tozadevnih trgovčevih dolžnostih in izrecno naglašča, da tvori v prvi vrsti trgovska korespondenca z vsemi drugimi v trgovskem prometu se pojavljajočimi listinami, kakor n. pr. računi, menice, listki, potrdila itd., podlago in prilogo k vknjižbam, ki jih moremo v pretežni večini le na podlagi tega materijala pravilno vpisovati in — če treba — dokazovati. Zakon v nadaljnjem sicer omenja, da mora trgovec sprejeta trgovska pisma in odpis ali odtis odpisanih pisem vpisovati v kronologičnem redu v kopirno knjigo, kar pa je zastarela naredba in vodstvo posebne kopirne knjige tudi pri nas ni več obligatorično, temveč zadostuje, da se, kakor rečeno, hranijo posamezne odpise.

Procvit vsakega podjetja je več ali manj zavisen od korespondentove spretnosti. Ker mora iti njegovo delo roko v roki z delom knjigovodjevim — saj je, kakor smo začetkoma povdarjali, pretežno večino vknjižb le na podlagi korespondenčnega materijala mogoče vpisovati, sta torej ti dve panogi trgovstva obenem njega najvažnejša dela.

Vsakemu trgovcu, ki ima nekaj prakse za seboj, je znano, koliko kupčij se razbije le vsled tega, ker je dotična korespondenca, da se drastično izrazimo, prevroča, ker jo piše vročekrvnež, ali pa premrzla, ker jo piše malomarnež.

Trgovska pisma se že po vnanji obliki znatno razločujejo od privatnih pisem, njih slog, ki je v bistvu drugačen, se imenuje trgovski slog. Oseba, ki dopisuje trgovska pisma, bodisi to trgovec sam ali nalašč zato nastavljen, samostojen korespondent, mora predvsem biti vešč dobrega pisemskega sloga sploh, poznati mora ves kupčijski delokrog dotičnega podjetja in znati mora računati z vsemi eventualnostmi in varijacijami v tem delokrogu.

Že pričetkoma je omenjeno, da lahko vsako trgovsko pismo postane dokazovalno sredstvo v spornih slučajih. Vsled tega se pri sestavljanju trgovskih pisem predvsem ne sme površno postopati, ampak spiše naj se vsak odstavek šele po resnem prevdarku. Hladna dostojnost, nikakor pa ne razburjenost naj preveva n. pr. ona pisma, ki jih piše po svojem liferantu ali odjemalcu užaljeni trgovec; tudi ironija, in četudi je komaj opazljiva, nikdar ni na mestu, ker je za sprejemnika vsikdar razžaljiva. Večkrat je sicer energija popolnoma na mestu, pa tudi ta se dá vedno spraviti v prijaznejšo obliko.

Trgovec naj se pri dopisovanju naslanja le na suha dejstva, ki jih le kolikor potrebno opiše kratko in vljudno. Nikdar se ni spuščati v preobširna obravnavanja in opisovanja posameznega predmeta, ker to ni le nepotrebno, ampak čestokrat tudi prav smešno. Vsaka beseda mora biti na svojem mestu, vsaka mora nekaj povedati, vsaka pripomagati, da se doseže končno lep, izrazovit trgovski slog, ki mora biti kratek in krepak.

Vsako pismo, ki gre iz podjetja med svet, mora biti takorekoč nekako malo mojstrsko delo,

popolno in skrbno sestavljeno, ki je podjetju v čast in ga povzdiguje v očeh upnikov in dolžnikov.

Besede ni po nepotrebnem krajšati v tekstu, pri datumu ali na naslovu. Starokopitnih titulacij kakor: preblagorodni, visokočastiti, prečislani itd. itd. ni v trgovskem slogu, ni v navadi pri dopisovanju med trgovci. Nagovor se omejuje na besedo »gospod« odosno »gospa«.

Moderni trgovski slog tudi ne pozna dolgih titulacij pri pismih, namenjenih kakim korporacijam, kaki sodni instanci, tovarni, kakemu društvu, uradu itd. Naslov takih pisem je kratek n. pr. »Tovarni za oljnate izdelke v Kranju«, »Mestnemu magistratu v Ljubljani«, »C. kr. okrajni sodnji v Ljubljani« itd. itd. Pri nas se vsepovsod opaža še titulacije, ki so jih rabili za časa Marije Terezije, upati pa je, da naši trgovci s tem ne bodo več izgubljali časa, in da se bo tudi največjemu rahločutnežu zdelo dosti, ako pristavimo kvečjemu še kratico »P. n.«, ki znači »polnim naslovom« ali, polna čast naslovljencu.

S papirjem naj se ne varči preveč, ker se čudno vidi, če je pola do zadnjega kotička popisana; to je le pri privatnih pismih morda interesantno, pri trgovskih učinkuje taka navada ravno nasprotno.

Trgovska pisma so zbog kratkega sloga lahko skoro vseskozi kratka, vsebina navadno ne zavzema več kakor eno samo stran pole. Večkrat pa je vendar potrebno, da se o važnih točkah obširneje in tedaj na več polah dopisuje; tu so nam lahko za vzgled angleška moderna velepodjetja, ki so glede vnane oblike trgovskih pisem vsemu svetu merodajna. Popisujejo namreč v poslednjem slučaju vedno le prvo stran vsake pole, zadnja stran ostane popolnoma prazna, vrsto pred pričetkom dopisovanja na drugi, tretji, četrti poli se nahaja na levi strani označba »nadaljevanje I, II ali III.« Nadaljevanje se prične 3 do 4 centimetrov pod goranjim pismenim robom.

Navadno je na pročelju začetne pole tiskano ime, značaj dopisujočega podjetja. Kake tri centimetre nižje se nahaja na desni strani njega natančni naslov, kraj, ulica, prazni prostor za vpis dneva, meseca ter leta. Na levi strani je v isti visočini označena številka telefona in poštnohranilničnega računa, naslov za brzojave, naslov bank, s katerimi je podjetje v menjalnem računu i. t. d. Napisati je naslov, ime ali značaj prejemnika kake 3 centimetre pod pravkar označenim tiskom, eventualen nagovor za vrsto višje na levi, kraj, ulico itd. vrsto nižje na desni strani.

Pri nekaterih podjetjih se je udomačila umestna navada, da se navaja pred pričetkom dopisovanja t. j. zopet za kake 3 centimetre pod naslovom prejemnika na levi strani z eno ali dvema podčrtanimi besedami predmet pisma, kratka označba, ki pové, o čemer pismo obravnava. Važno je to, če se pozneje išče kopijo dotičnega pisma, da se jo na podlagi take kratke označbe takoj zasledi ne da bi bilo po nepotrebnem izgubljati časa s prečitanjem korespondenčne vsebine. Take označbe so na pr.: »knjigovodstvo,« »mesečen odpoklic,« »zadeva sklep špirta« itd.

Prva beseda v dopisovanju, ki se prične kakor rečeno kake 3 centimetre pod sprejemnikovim naslovom, se nahaja sredi vrste, piše se prav do desnega roba, dočim se nadalnje vrste prično najmanje 2 centimetra oddaljeno od levega roba. Zadnja vrsta na poli naj je vsaj 2 centimetra oddaljena od spodnjega roba.

Vsako novo zadevo je pričeti zopet z novo vrsto, ki se ima vsikdar pričeti šele v sredi.

Paziti je na ortografično pravilnost pri slehernem dopisovanju na svojem mestu naj bo posebno: vsaka pika, vejica, dvopičje, vsi klicaji, vprašaji itd. itd. Iz tega vzroka naj se vsako pismo pred odpošiljanjem skrbno prečita, kajti najboljši

korespondent napravi včasih v ortografičnem oziru kako napako, vsled ktere napravi lahko vse pismo na prejemnika slab vtis.

Koncem pisma je izraz spoštovanja do sprejemnika. Ti izrazi so tudi že mnogo krajši kakor so bili nekdej, ko so zavzemali po 2 do 3 vrstice, predno se je pisec prerinil do končnega podpisa. Navadno tako za liferanta kakor za odjemalca zadostuje beseda »s spoštovanjem,« »odlično« ali »visoko« naj se kar izpušča. Liferanti se kaj radi priporočajo in vsled tega gre izrazom spoštovanja dotični odstavek naprej, in se končno zveže z njim kakor n. pr.: »Pričakujoč nadaljna cenjena Vaša naročila, beležim s spoštovanjem« ali »Priporočam se Vam uljudno za naklonitev nadaljnih naročil ter beležim s spoštovanjem«. Zadnji dve besedi sta za vrsto nižji, ločeni od druge pisemske vsebine in na desni strani nad podpisom. Če ima pismo kako prilogo ali če se odpošlje pismo priporočenim potom, je to podčrtati tukaj na levi strani.

Dosti vzorcev nam spričo gorenjih pojasnil ni treba navajati. Saj je toliko dobrih izrazov za vsak dogodek, ki ga ima trgovec pismeno obravnati, da se nam ne zdi dosti važno, priporočati tukaj besede. To bi bilo delo šolskih knjig. Težavnejšo obliko dobi korespondenca le v spornih slučajih, ker je takrat trgovcu treba največje opreznosti, da ne škoduje lastnim interesom. Le tukaj se nam zdi vredno, navajati nekoliko vzorcev, pri katerih pa kakor rečeno ni beseda ampak tendenca glavna stvar.

Neki trgovec na deželi je naročil pri svojem liferantu v Ljubljani 1 sod 95% špirta, dobil pa je 91% blago, ki mu je zaračunjeno za 95%no. Skušati mora na vsak način, da se stvar mirnim potom dožene — in če to ni mogoče, se pa zadeva sploh ne dá s korespondenco, ampak le potom sodišča rešiti.

Pismo na liferanta se bi torej glasilo:

Brežice, 20. prosinca 1909.

Gospod

Fran Trdina

Ljubljana,
Stritarjeve ulice.

Zadeva pošiljatev špirita.

Glasom svoje kopirne knjige sem dné 15. t. m. naročil pri Vas 1 sod špirita in sicer sem zahteval 95 odstotno blago, katero ste mi tudi dan pozneje tako računali.

Blago sem danes prejel in preiskal, pri čemer se je pa izkazalo, da vsebuje poslano blago le 91 odstotkov alkohola. Ker je bil sod ob prejemu popolnoma nepoškodovan, se Vam je torej pri odpošiljanju pripetila pomota, ki je najbolj neprijetna meni samemu, ker rabim načeloma le 95 odstotni špirit. Iz tega vzroka Vas prosim, da polagate na izvršitev nadaljnih mojih naročil posebno pozornost, da se potem kaj sličnega ne more več zgoditi.

Blago hočem, da Vam prihranim nadaljnih sitnosti vendarle pridržati in mi imate tedaj pripoznati le razloček pri ceni po 6 kroñ za 100 l, t. j. **K 36**—, za katere Vas obremenim.

V prilogi Vam pošiljam še spričevalo o preiskavi po tukajšnjem finančnem uradu.

S spoštovanjem

1 priloga.

Ivan Umek.

Rekomandirano.

Odgovor:

Ljubljana, 21. prosinca 1909.
Stritarjeve ulice 5.

Gospod

Ivan Umek

Brežice.

Pošiljatev špirita.

Z ozirom na cenjeni dopis včerajšnjega dne Vam poročam, da Vam je bilo res le po neprevidnosti poslano mesto 95 odstotnega špirita blago, ki vsebuje le 91 odstotkov alkohola. Da sem Vam vzlic temu računal 95 odstotno blago izvira istotako iz pomote; bil sem prepričan, da sem Vašo naročitev natančno po predpisu izvršil in sem se šele sedaj po škontraciji zadevne zaloge o nasprotnem prepričal.

Zahvaljujem se Vam, da hočete blago pridržati in mi s tem prihraniti dokaj stroškov. Razložek pri ceni v znesku K 36.— Vam pripoznam in si ga blagovolite pri poravnavi odračunati.

Prosim Vas, da mi to jako neljubo pomoto oprostite in Vas zagotavljam, da bom odslej Vaše cenjene naročbe z največjo natančnostjo izvrševal.

Poslano prilogo Vam vračam v prigibu ter beležim

s spoštovanjem

1 priloga.

Fran Trdina.

Odobravati to ni, če se n. pr. liferant radi kakega pregreška izgovarja na malomarnost svojega objekta, kakor je to često v priljubljeni navadi. Šef je napram odjemalcem vsikdar osobno odgovoren za vsa dejanja, ki spadajo v delokrog objekta in ki jih je le-to izvršilo v imenu podjetja.

V naslednjem slučaju stavi neki odjemalec pretirane zahteve glede povračila škode, povzročene

vsled tega, ker je prejel od svojega liferanta mesto kave št. 520 za 6 kron manj vredno blago št. 521. Vzorec pisma navajamo raditega, da se vidi, kako se pismo ne bi smelo glasiti:

Ljubljana, 20. aprila 1909.

Gospod

Franc Truden

Trst,

Via Media 30.

Čudno se mi zdi, da ne polagate večje pozornosti na izvršitev mojih naročil! Izrecno sem namreč dne 14. t. m. naročil pri Vas 5 vreč kave št. 520 po K 130.— za 0/0 kg, dobil pa sem danes vreče, ki so zaznamovane s št. 521 in kakor sem se prepričal, tudi kakovost prejetega blaga nikakor ne odgovarja vzorcu št. 520, ampak je najmanje za 12 kron pri 0/0 kg manj vredna. Takih malomarnosti v izvrševanju svojih naročil nikakor ne morem trpeti in odločno zahtevam, da napravite v tem oziru enkrat za vselej red!

Poslano kavo sedaj nikakor ne morem rabiti in jo pridržim le v slučaju, ako mi povrnete tovornih stroškov v znesku K 4.20 in pa od vsakih sto kg 12 kron popusta, tedaj skupno **K 40.20**, katere si bom pri računu odbil.

Nadalje Vam poročam, da ste mi napravili neprecenljivo škodo s tem, da mi niste poslali pravega blaga, kajti izostal mi je dotični odjemalec, ki se bo z blagom sedaj drugje zalagal. Na vsak način me morate za to primerno odškodovati, sicer Vam izostanem kot odjemalec, poslano blago Vam leži pri meni na razpolago. Kavo št. 520 mi pa sedaj ni treba pošiljati.

Pričakujem Vaših zadevnih predlogov.

S spoštovanjem

Anton Gular.

Zapomniti si je, da učinkuje v trgovskem življenju časih navidezno prav dobro, če kdo radi kakega pregreška vzroji nad kom, ali tak učinek je večinoma le navidezen in hipen; v prav redkih slučajih pa bi bilo to trajnega dobrega učinka, lahko pa nasprotno. Kaj mi pač pomaga če poženem danes koga v kozji rog, ako pa radi tega izgubljam njegovo pomoč ali uslugo, ki jo bom morda pozneje kdaj rabil!

Tudi trgovec, ki sprejema časih pretirane zahteve po gorenjem vzorcu, mora biti vljuden v odgovoru, čeprav mora v svojem interesu kolikor toliko odločno odklanjati vse, kar se mu zdi pretirano. Odgovor, ki bi bil tukaj primeren, naj bi imel naslednjo tendenco:

Trst, dné 22. aprila 1909.

Via Media 30.

Gospod

Anton Gular

Ljubljana.

Prejel sem Vaše c. pismo z dné 20. t. m. iz katerega povzamem, da ste po neljubi pomoti, ki se mi je pripetila ob priliki oddajanja blaga na tukajšnjem državnem kolodvoru, prejeli mesto kave št. 520 blago št. 521, ki je glasom cenika z dné 14. t. m. za 6 kron pri $\frac{0}{100}$ kg manj vredno.

Z ozirom na to, da se zadovoljim ravno pri kavi s prav malenkostnim dobičkom, žal nisem v položaju, vstreči vsem Vašim zahtevam glede odškodnine. Pripoznavam, da Vas je morala ta za menjava vreč tudi v splošnem gotovo oškodovati in z ozirom na prijetno nadaljno zvezo z Vašo tvrdko Vas prosim, da mi to blagovoljno oprostite, pripravljen pa sem zato, pripoznati Vam odškodnino pri vsakih sto kg 8 kron popusta, tedaj K 24.—, ki si jih pri poravnavi lahko odračunate.

Več storiti mi pri najboljši volji ni mogoče, in v slučaju, da Vam ne bi bilo mogoče sprejeti ta moj predlog, Vas prosim, da izročite poslanih pet vreč kave št. 521 tamošnji tvrdki Alojziji Logar, ki pošlje tekom prihodnjih dni po blago.

Obžalovaje sem vzel na znanje, da ne reflektirate na novo pošiljatev kave št. 520, upam pa, da mi boste i v nadalje naklonili svoja cenjena naročila, ki jih bodem odslej sigurno z največjo skrbnostjo izvrševal.

S spoštovanjem

Franc Truden.

Vidi se, da si je Truden na vsak način skušal ohraniti odjemalca, čeravno je na nedvomljiv način odklanjal Gularjeve pretirane zahteve in mu pripoznal le toliko, kolikor mu pač dopuščajo lastni preračuni. Slično bi se moralo po našem mnenju povsod postopati. Nemški pregovor pravi »Allzuscharf macht schartig!« premisliti je torej dobro, predno se kaj v razburjenosti dopisuje in vsa taka korespondenca vrši naj se šele, ko se je človek pomiril. Manj pravd — manj izgub, manj sitnosti bo posledica takemu postopanju. Navsezadnje si prihrani hladnokrvni trgovec tako tudi dosti časa in: »Time is money!« pravi praktični Anglež, ki se ne prepira tako rad kakor mi, in ki si je vzlic temu nabasal svoje žepe. *Schmidt.*

Tabela za razredčenje alkohola.

	100°	95°	92°	90°	86°	85°	80°	75°	70°	65°	60°	55°	50°	45°	40°	35°	30°	25°	20°	15°
95°	917																			
92°	83	952																		
90°	127	48	973																	
86°	150	74	27	941																
85°	800	872	916	929	987															
	200	128	84	59	13															
80°	730	796	836	858	912	924														
	270	204	164	142	88	76														
75°	673	733	770	791	841	851	921													
	327	267	230	209	159	149	79													
70°	620	676	710	729	775	784	849	921												
	380	324	291	271	225	216	151	79												
65°	560	610	641	658	700	708	767	832	903											
	440	390	359	342	300	292	233	168	97											
60°	510	556	584	600	637	670	698	757	822	910										
	490	444	416	400	363	330	302	243	178	90										
56°	470	512	538	552	587	587	643	701	758	839	921									
	530	488	462	448	413	413	357	299	242	161	79									

Kalkulacija.

Kalkulacija je stvar, katere pravi pomen ni vsakemu še v jedru znan. Zato hočemo v naslednjem narisati glavne poteze pravilnega trgovskega kalkuliranja.

V kratkih besedah bi bilo rečeno, da je kalkucija račun, ki naj trgovcu pojasni, koliko ga neposredno stane kak predmet in koliko odstotkov mora k ceni prišteti, da potem lahko izhaja, t. j. da pokrije režijske ter življensjske stroške in potreščine ter da se mu naloženi kapital primerno obrestuje.

Tak račun ni tako enostaven, kakor bi se prvi hip mislilo; vdomaćiti se mora namreč tudi v kalkulacijskih računih naših trgovcev večjo natančnost kot običajno, kajti pri današnji konkurenčni borbi nikakor več ne zadostuje površna kalkucija. Kalkucija ima konstanten in važen vpliv na trgovčevo denarnico. Soliden trgovec mora biti dober kalkulator in tak zopet mora dobro izhajati, če so le drugi predpogoji ustvarjeni. Izginili so časi, ko so trgovci lahko izhajali s površnim kalkuliranjem, to se pravi, ne dá se pač več lahko prodajati tako, da bi bila končna izguba čisto izključena.

Vidimo trgovca, ki se je ves čas pošteno trudil, odjemalcem dobro postregel, imel dosti prometa in v zasebnem življenju je bil soliden človek; nekega dne se mu pa računi niso več ujemali, končen izid vsega napora je bil deficit, in ko bi kak veščak revidiral dotične knjige, bi bržkone prišel na to, da se po vsem poslovanju vleče kakor rdeča nit — slaba kalkucija.

V krajih, kjer imajo za gotove predmete enotne cene, zahteva vestna kalkucija, da se trgovci organizirajo že radi tega, da se pri cenovnih izpremembah, ki jim je podvržen vsak predmet, določijo nižje ali višje cene. Koder tak dogovor

med trgovci ni mogoč, bo težko opaziti stalnega napredovanja trgovskih podjetij, začetnik pa bi imel v takem kraju neznosno težko stališče, ker ga skušajo starejši kolegi uničiti s tem, da nastavijo cene, ki se nikoli ne skladajo s primerno kalkulacijo.

Pomena trgovskih organizacij ne bomo tukaj razlagali, ker smo to že opetovano storili. Povdarjati je le, da je vsaka trgovska organizacija, v kolikor je v dotiki s kupčijo, tesno spojena z dobro kalkulacijo. Kolikega pomena je skupno sklepanje in naročevanje velikih množin blaga, enotno postopanje pri nastavljanju cen, kar vse mora iziti zopet iz skupne kalkulacije, se je v trgovski javnosti že v mnogih slučajih izkazalo. Predstaviti pa si zna to vsak, kdor se skuša v to misel le uglobiti in to naj velja zlasti neorganiziranim trgovcem, ki naj stremijo po taki organizaciji. Ako naj trgovec primerno svojemu stanu izhaja, mora tudi pri nakupovanju štediti, kajti pri prodajanju nastavljene so mu danes itak v tem oziru že skrajne meje.

Preidemo sedaj na ožje polje kalkulacijskega računstva.

Vsako podjetje, ki vodi dvostavno knjigovodstvo, ima tukaj olajšano delo, posebno ako ne kupčuje z velikim številom predmetov. V tem slučaju se glavni blagovni račun sestavlja na podlagi detajliranih računov v blagovni knjigi. Tu zopet se zbirajo na levi strani (debet stran) posameznih računov vsi izdatki za dotično vrsto blaga, ki jo sprejme skladišče; zlasti so to zneski računov za dotične predmete, voznine i. dr., v posebni koloni pa naj je navedena tudi količina. Kalkulacijski račun je torej tukaj jako enostaven, kajti če je n. pr. razvidno, da se je prejelo 10.550 kg blaga in zanj potrosilo K 9242·86, potem je prav lahko izračunati, da velja 100 kg K 87·61, in sicer so to direktni izdatki za vsakih 100 kg dotičnega blaga. Temu so percentualno prišteti drugi, indirektni

izdatki, kakor najemnina, plače in sploh taki režijski stroški, ki se jih ne more tako j razdeliti na posamezne blagovne račune. Pri dvostavnem knjigovodstvu se izkazujejo vsi režijski stroški natančno v tozadevnih glavnih računih. Te stroške je torej ob priliki kalkuliranja primerjati z vsemi izdatki za blago, da se izračuna, koliko je režijskih stroškov na 100 K izdatkov za blago in koliko na 100 K splošnega prometa; merodajno pri kalkulacijskih računih je seveda prvo, vendar pa utegne marsikoga zanimati tudi drugo. Ako se dožene, da pride na 100 K izdatkov za blago 4 ali 6 kron, odnosno 4 ali 6 odstotkov režijskih stroškov, potem je toliko odstotkov došteti k ceni posameznih predmetov, ki se je dognala na v prvotnem vzorcu označeni način. Sedaj šele imamo natančno izračunano, koliko velja v resnici vsak predmet.

Pri prodajanju se seveda ne bomo mogli natančno ozirati na tak percentualen pribitek, kakor tudi nikakor ne gre, da bi se vsem predmetom kar povprek gotove odstotke prištelo, kajti nekatero blago prinese večji pribitek, dočim sme biti pribitek pri drugih predmetih le minimalen. Pravilna tozadevna razdelitev je torej prav važna naloga posameznega trgovca, posebno pa trgovske organizacije, ki ima kupčijski značaj. Povprečno vé vsak trgovec, koliko mu mora ostati koncem leta, da pokrije svoje življenske potrebščine in da še nekaj preostane za primerno obrestovanje naložene glavnice. To mu je sedaj za merilo pri računu nadaljnega pribitka, ki mu donaša takozvani čisti dobiček, s katerim mu je svoje stroške pokriti in ki mu je event. v podlago za pridobitev kakega premoženja. Pri tem računu pa se ima ozirati v drugi vrsti na krajevne razmere in na velikost prometa.

Vzemimo, da izda nekdo v enem letu za samo blago 480.000 K, za voznino itd. 12.000 K in za druge režijske stroške (plače itd.) 8000 K, skupno

torej ravno 500.000 K, za kar je imel skupnih dohodkov 512.000 K. V knjigah se mu mora torej izkazati čisti dobiček 12.000 K, ki jih lahko deloma dvigne, deloma pa naloži v svojem podjetju. Seveda je vpoštevati, da čisti dobiček ni vselej v blagajni, ampak je lahko tudi celotno ali deloma investiran v zalogi itd. V gorenjem slučaju je torej trgovec našel pokritje vseh stroškov in preostalo mu je v pokritje privatnih potrebščin in v druge namene 12.000 K, kar je dosegel s tem, da je priračunal k čistim izdatkom za blago percentualne odstotke v poravnavo režijskih stroškov, vrhutega pa posameznemu predmetu primerne odstotke, ki mu naloženo glavnico obrestujejo.

Nekdo je n. pr. izdal za blago in za neposredne stroške za to

361.372 K, za režijske stroške i. dr. potrebščine pa 58.828 kron, tako da znašajo skupni izdatki 420.200 K. Najprej hoče dognati, kako se izdatki percentualno razdele, t. j. koliko odstotkov stroškov odpade na 100 K vseh, koliko na 100 K izdatkov za samo blago. V prvem slučaju mora računati

$58.828 \times 100 : 420.200 = 14,00$, ali na 100 kron skupnih izdatkov pride 14 odstotkov za režijske stroške in potrebščine. To je, kakor že rečeno, pri kalkulacijskem računstvu bolj stranskega pomena, ker mora trgovec vpoštevati odstotke, ki odpadejo na režijske stroške na 100 K izdatkov za samo blago in za neposredne stroške. V tem slučaju mora tedaj računati

$58.828 \times 100 : 361.372 = 16,03$, ali na 100 kron izdatkov za blago in voznino pride dobrih 16 odstotkov za režijske stroške, kakor plače, najemnina, luč, davek itd.

Če mu torej tovarna računa neko blago n. pr. po 110 K za 100 kg, voznina itd. se razdeli na 100 kg po 2 K, tako da znašajo izdatki za blago

franko skladišče ravno 112 K, računati mora kakor v gorenjem slučaju:

$$361.372 + 16.03\% = 420.200, \text{ tako tudi tukaj}$$

$112 + 16.03\% = 129.95$. Blago torej, ki mu je tovarna računa po 110 K, ga v resnici stane v opisanem slučaju 129 K 95 vin., ne da bi imel kaj čistega dobička. Umevno je, da more trgovec to lastno ceno le v tem slučaju pravilno izračunati, ako kolikor mogoče natančno dožene, koliko stroškov bo imel v poslovnem letu. Visokost zneska teh stroškov noben trgovec natančno ne more konstatirati, vsled česar mora za podlago k tozadevnim računom vzeti knjige in izkušnje iz prejšnjih let; pri naraščajočem prometu je seveda vpoštevati, da se stroški percentualno zmanjšajo in navadno se previden trgovec pri taki interimski sestavi ne more vpoštevno motiti.

Gorenje blago, ki stane trgovca K 129-95, n. pr. računa svojim odjemalcem po 134 kron ali z $3\frac{1}{8}$ odstotnim čistim dobičkom, ki ga rabi, kakor je izračunal, vpoštevajoč tudi tukaj svoj promet, v pokritje svojih življenskih potrebščin itd. Kjer pa konkurenca isto blago prodaja po 132 ali 133 K, bo to kajpada iz umevnih razlogov moral vpoštevati in se zadovoljiti z manjšim dobičkom, časih morda celo z izgubo. To pa se mora uravnati pri drugih predmetih, koder je višji pribitek mogoč, sicer podjetje sploh ne more dolgo izhajati. H koncu nam je torej še enkrat naglašati nujnost potrebe trgovskih organizacij s kupčijskim značajem, ker podjetja, ki temeljijo na zdravi podlagi pravilne kalkulacije, se ne bodo izpostavljala pravkar omenjeni eventualnosti. *Oto Schmidt.*

Nasvet trgovcem z jestvinami.

Trgovci z jestvinami imajo vedno težje stališče; ne le vsled konkurence, ki od dne do dne ljutejša

postaja, temveč tudi vsled vednega naraščanja režijskih stroškov. Med sredstva zboljševati svoje stanje spada tudi ta, priporočevati in upeljevati predmete katere naše ljudstvo še malo ali nič ne pozna, o katerih priporočilni vrednosti pa je trgovec sam prepričan. Med te predmete spadajo tudi testenine, ki jih tvrdka Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici izdeluje in pod posebno znamko »Pekate« razpečava.

Mnogo je krajev, ki še prej testenin poznalo ni, a odkar so spoznali trgovci dobro kakovost Pekatet ter jih začeli priporočati, razpeča se jih velike množine, in trgovec si je s tem osigural dobiček katerega prej ni imel.

»Pekatete« so res nekoliko dražje od konkurenčnih izdelkov; ako se pa vpošteva, da se izdelujejo izključno iz trdo pšeničnega zdroba in ne iz cenih mok, ter da se jim primesujejo jajca in mleko, in da se vsled tega zelo nakuhajo, vsled česar se jih manj potrebuje od drugih, so »Pekatete« najcenejša jed te vrste.

Nasvetujemo tedaj trgovcu:

Priporočaj »Pekatete« in skrbi, da ne bode tvoja prodajalnica nikdar brez njih. Ako se kdo pritoži čez nje, pouči ga, da se morajo kuhati v obilno osoljeni vodi toliko časa, da niso ne pretrde, ne premehke; potem morajo vsakomur dišati in najsibo najizbirčnejši gurman.

Pojasnila o oškodnini za na železnici poškodovano blago.

Prav pogosto prihajajo pritožbe, da se je med transportom na železnici na blagu pripetila škoda. Kakšna škoda se lahko pripeti? Med transportom se gotove vrste blago lahko pokvari glede

kakovosti, na primer sveža koruza. Ali je za to odgovorna železnica? Ne. Železnica za take vrste blaga ne prevzame nikakega jamstva glede ohranitve kakovosti. Kdo mora povrniti tako škodo? Ako kupimo tako blago na oddajni postaji kot zdravo, moramo ga iti sami na dotično postajo prevzemati ali pa moramo koga pooblastiti, da ga za nas prevzame. Ako je bilo to blago zdravo naloženo na vagon in se je potoma pokvarilo, ne moremo se nikamor pritožiti in trpimo škodo, ki je nastala, sami.

Če kupimo take vrste blago franko namembna postaja z **garancijo**, da pride blago zdravo, pride pa pokvarjeno, kaj storimo v tem slučaju?

V teku 24 ur po prejemu avize moramo blago na postaji pregledati in je staviti pošiljatelju brzojavno ali po rekomandiranem pismu na razpolago ter pustiti blago na kolodvoru dotlej, da se na kak način sporazumemo z pošiljateljem. Vsaka poznejša reklamacija ne veže več prodajalca, odgovorni smo za škodo sami. Brezuspesne so potem posebne pritožbe, ki jih često delajo nekateri že potem, ko so blago zvozili domov.

Kdaj in za kaj je odgovorna železnica? Železnica je vsekdar odgovorna za težo in število prevzetega blaga. Glede teže se ji pa mora pri blagu, ki je podvrženo osušitvi, izhlapevanju, razpršenju itd., dovoliti gotove odstotke. Pa zopet le gotove odstotke, n. pr. pri žitu 1 kg na 100 kg; za kolikor je ta $\frac{1}{100}$ prekoračena, toliko nam mora železnica povrniti v blagu ali v denarni vrednosti, katero moramo v reklamaciji navesti.

Kdaj pa železnica povrne prevelik manko (primanjkljaj)?

Le tedaj, če je blago na obeh postajah železniško-uradno tehtano. Če blago tehtamo šele doma, odgovorni smo za eventualni primanjkljaj na teži sami.

Kaj velja, na pr., če se med transportom blago drugače pokvari?

Do dneva izročitve blaga v roke adresata, se lahko gotove vrste blaga pobije, polomi itd. Vsak tak nedostatek si je treba na voznem listu dati uradno potrditi, sicer smatra železnica, da je bilo blago popolnoma v redu izročeno adresatu, ker je lahko mogoče, da se kaj polomi na potu iz kolodvora na dom. Dokaz o nasprotnem se navadno ponesreči.

Ravno to velja, če se število prevzetega blaga (kosov), ne ujema s številom v voznem listu. Tudi tu je potrebno železniško-uradno potrdilo na voznem listu.

Ta pojasnila smo povzeli iz »Kilometerskega kazalca«, ki ga je izdalo slov. trgovsko društvo »Merkur«. Priporočamo to za vsakega interesenta jako važno priročno knjižico, ki se dobi pri imenovanem društvu za ceno 60 vin.

Ugodnosti na železnicah za trgovske potnike, ki imajo kovčege z uzorci.

Uprave avstrijskih ogrskih in bosensko-hercegovinskih železnic dovoljujejo trgovskim potnikom ob prevažanju kovčkov z uzorci tarifarične ugodnosti. V dosego teh olajšav se mora trgovski potnik izkazati z legitimacijsko in identitetno karto, katere izdajajo na prošnjo firme trgovske in obrtniške zbornice. Legitimacijske karte se izdajajo za dobo enega koledarskega leta in izgube redno dne 31. decembra dotičnega leta veljavo. Identitetne karte obsegajo ime potnika, njegov podpis, pečat in podpis oblasti, ki jih izdaja, ter so opremljene s fotografijo imetnika. Legitimacijske karte se smejo izdati: 1. Imetnikom protokoliranih firm in njih

nastavljencem. 2. Imetnikom neprotokoliranih firm in njih nastavljencem. 3. Trgovskim agentom, kateri osebno opravljajo svoje kupčije, pa le tedaj, ako je sedež dotične firme v okrožju oblasti, ki izdaja legitimacijske karte. Ne sme se pa izdajati legitimacijskih kart uslužbencem trgovskih agentov. Trgovskim potnikom in stalnim agentom, ki za več obrtnikov nabirajo naročila, se izdajo legitimacijske karte le proti predložitvi obrtnega lista. Ako se legitimacijska ali identitetna karta izgubi, sme se izdati nova legitimacijska ali identitetna karta. V legitimacijski karti navedena tvrdka je odgovorna za vsako zlorabo olajšav svojega nastavljenca. Na Kranjskem izdaja legitimacijske karte trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. Pri zbornici je vlagati kolka proste prošnje katerim je priložiti sliko potnika (format $6\frac{1}{2} \times 10\frac{1}{2}$ cm), potrdilo, da je res v službi firme ter kolek za 1 K za kolkovanje legitimacijske karte; v prošnji je dalje navesti ime potnika ter število in vsebino kovčkov z uzorci.

Potni listi.

Za potovanje po tuzemstvu zakon ne predpisuje potnih listov. Vendar je priporočati za večja potovanja potne liste zlasti osebam, ki nimajo druge zanesljive legitimacije, ker je vsakdo — tuzemec kakor inozemec — zavezan, da se na uradno zahtevanje legitimira. Potovanje v inozemstvo ni omejeno, izjema velja le glede izseljevanja oseb, ki še niso zadostile vojaški dolžnosti. Potrebno pa je po naših zakonih preskrbeti si za potovanje v inozemstvo potni list. Potne liste izdajo c. kr. okrajna glavarstva, odnosno v avtonomnih mestih mestni magistrat. Potni listi veljajo najdalj tri leta. Pri osebah, ki morajo imeti po določbah obrtnega reda

delavske knjižice, nadomesti potni list primerno potrdilo više navedenih oblastev v delavski knjižici. C. in kr. avstro-ogrski konzulati v inozemstvu imajo v izrednih primerih pravico, podaljšati veljavnost potnih listov ter izpopolniti potne liste v toliko, da se raztegne veljavnost tudi za potovanja po kaki drugi državi. Redna revizija potnih listov se sicer v naši državi, kakor tudi v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Holandiji, Švici, Italiji ter Angliji, ne vrši več, navzlic temu pa je priporočljivo tudi za potovanja po teh državah preskrbeti si potne liste. Za potovanje v Srbijo in Bulgarijo je po ondotnih zakonih potreben potni list. Za potovanje na Grško, Rumunsko, Turško, Egipt, Malo Azijo, Palestino, Rusijo je po zakonih teh držav potreben potni list, ki ga mora vidirati konzul dotične države.

Razprodaje.

Trgovci in obrtniki smejo prirejati in razglašati po lepakih in časopisih, razprodajo le, ako so dobili dovoljenje obrtnega oblastva. Prošnje za dovoljenje je vlagati pri obrtnem oblastvu onega kraja, v katerem se namerava prirediti razprodajo. V prošnji je navesti sledeče podatke: 1. oznamenilo blaga, katero se misli razprodajati, po njega množini in kakovosti; 2. natančno oznamenilo stajališča, kjer se bo vršila razprodaja; 3. koliko časa bo trajala razprodaja; 4. osebe, katerih lastnina je blago, ki se bode razprodajalo; nadalje osebe, ki bodo razprodajale; 5. razloge, vsled katerih se hoče prirediti razprodajo, na primer, ker je umrl lastnik obrtnega podjetja; ker se preneha z obrtovanjem; ker trgovina preide v druge roke; ker se je blago pokvarilo vsled nastalih elementarnih dogodkov.

Obrtna oblast prve instance sme izdati dovolilo za razprodajo nadalje za dobo treh mesecev; za daljšo dobo in sicer najdalje do enega leta sme v posebnega ozira vrednih primerih izdati dovoljenje politično oblastvo.

Razprodaja za trgovino, ki ne obstoji še celi dve leti, se more dovoliti le vsled smrti imetnika trgovine, vsled nastalih elementarnih dogodkov, ali pa v drugih posebnega ozira vrednih primerih. Razprodaja sme vselej obsegati le blago, ki se je v prošnji zglasilo za razprodajo.

Osebe, ki so pokupile celo zalogo blaga, ali pa dele take zaloge, so od dovolitve razprodaje izključene. Predno se dobi dovolilo, se ne sme pričeti razprodajati; razprodaja se ne sme nadaljevati preko dovoljene dobe.

Ako se pri razprodaji ne prodaja le prvotno zglasenega blaga, se razprodaja takoj oblastveno ustavi, prireditelj razprodaje kaznuje, blago, ki se je po pričetku razprodaje pridejalo zalogi blaga, proglasi za zapalo in tudi izkupilo za to blago se steka v ubožni zaklad dotične občine.

Tilgovi in obrtniki smajo prijeti in razglasiti po lépakih in časopisih, razprodaja te ako so dobili dovoljenje obrtnega oblastva. Prošnje za dovoljenje je vlagatelj priložil oblastvu onega kraja v katerem se nametava prideji razprodajo.

Krošnjarstvo.

Krošnjarstvo imenujemo prodajo blaga, ki se vrši od kraja do kraja ter od hiše do hiše brez stalnega obrtovališča. Določbe, ki urejujejo krošnjarstvo, navaja krošnjarski patent iz leta 1852 in pa nekaj poznejših ministrskih ukazov. Določbe obrtnega reda za krošnjarstvo ne veljajo. Od I. 1895. je nedeljski počitek obvezen tudi za krošnjarje, in sicer se je krošnjarjem ravnati po predpisih o nedeljskem počitku, ki veljajo za posamezne občine. Za oznako krošnjarstva je bistven moment, da se prodaja vrši vedno brez stalnega obrtovališča. Posledica tega je, da krošnjarji celo na sejnih ne

smejo prodajati na stojnicah. Krošnjariti smejo edino osebe, ki so dobile krošnjarski list. Razun avstrijskih krošnjarjev smejo v Avstriji krošnjariti tudi ogrski krošnjarji. Obratno smejo tudi avstrijski krošnjarji krošnjariti po deželah ogrske krone. Krošnjarenje je dovoljeno po vseh krajih, v katerih ni izrecno prepovedano. Krošnjarski patent daje namreč trgovinskemu ministru pravico, da prepove krošnjarenje v gotovih krajih. Na Kranjskem je krošnjarenje prepovedano v Ljubljani ter na Bledu ob času letoviške sezone. V takih krajih tudi upravičeni krošnjarji ne smejo krošnjariti. Le krošnjarjev iz nekaterih krajev, ki jih zakon navaja izrecno, taka prepoved ne zadene. Pripomniti pa je, da smejo krošnjarji iz takih privilegiranih krajev prodajati le posebne vrste blaga. Za vse krošnjarje velja določba, da smejo prodajati le tuzemsko blago. Krošnjarjem je prepovedano prodajati sledeče blago: materijalno in špecerijsko blago vseh vrst, vse vrste pijač in sladličarskega blaga, vse vrste zdravil, kovin in drugih kamenov, srečke, karte, knjige, umetnine, sol, smodnik, tabak, mineralno olje. — Konečno je opozoriti, da se že delj časa pripravlja nov krošnjarski zakon.

Dopustnost trgovskega potovanja.

Za trgovsko potovanje velja zakon z dne 25. februarja 1902, drž. zak. št. 49 ter ministrska ukaza z dne 27. decembra 1902, drž. zak. št. 242 ter z dne 27. julija 1903, drž. zak. št. 164. Določbe teh zakonov so v bistvu sledeče: Lastniki obrtnih podjetij imajo pravico, da iščejo, potujoč izven svojega stanovišča sami ali po svojih pooblaščenih (trgovinski potniki), naročila na blago. Trgovinski potniki morajo imeti seboj uradno legitimacijo, katero izda obrtno oblastvo. v čegar okrožju je obrtno podjetje,

za katero potujejo. Ako potuje lastnik podjetja sam, mora imeti seboj kot legitimacijo svoj obrtni list. Naročila iskati je dovoljeno le pri strankah, ki potrebujejo blago ponujane vrste v svojem kupčijem obratu. Trgovinski potniki, oziroma lastniki obrtnih podjetij ne smejo imeti seboj blaga samega, ampak le vzorce blaga. Pri zasebnih strankah je brezpogojno prepovedano iskati naročil za kolonijalno, špicerijsko in materijalno blago tako v kraju podjetja kakor izven kraja. Glede ostalega blaga je dovoljeno iskati naročila pri zasebnih strankah le, ako dojde lastniku podjetja izrecen, pismen in na določeno blago se glaseč poziv stranke.

Glede iskanja naročil pri zasebnih strankah veljajo izjeme le za sledeče vrste blaga: za strojne naprave vseh vrst, za motorje, za stavbne potrebščine, za tehnične potrebščine, za razsvetljavo in kurjavo ter napravo vodovodov, lesena zastirala in vetrnice, za pisalne in šivalne stroje, biciklje ter za fino perilo. Za te vrste blaga je dovoljeno iskati naročila po predloženih vzorcih tudi pri privatnih strankah, ne da bi bilo treba više označenega pismenega poziva stranke. Za trgovce z zlatnino, srebrnino in dragimi kamni veljajo posebna določila. Ako prodaja po vzorcih ni mogoča, smejo iščoč naročila jemati seboj tudi blago, vendar pa z omejitvijo, da smejo blago prodajati samo tistim, ki ga imajo pravico prodajati, torej le trgovcem in obrtnikom teh strok.

Kako se protokolira firma?

Pri vsakem trgovskem sodišču in če tako ne obstoji, (kakor na Kranjskem) pri vsakem sodnem dvoru prve inštanca (deželno ali okrožno sodišče) obstoji trgovski register za celo sodno okrožje. Trgovski register je javna knjiga, katero lahko

vsakdo vpogleda ali si da uradne izvlečke napraviti iz nje.

Firma je ime, pod katerim izvršuje trgovec svoje podjetje in s katerim se podpisuje. Kot firmo lahko navede posamezni trgovec le svoje ime, javna trgovska družba vse javne družabnike ali le enega s pristavkom »in tov.«, komanditna družba ime enega osebno jamčujočega družabnika; delniška družba mora pa navesti predmet podjetja.

V trgovski register se vpiše: 1.) Tvrdba (firma), imetnik in sedež trgovskega podjetja, javne trgovske družbe, komanditne družbe na delnice in delniške družbe. 2.) Vsaka izprememba v tvrdki, bodisi da se tiče izpremembe imena, javnih družabnikov, izpremembe družbene pogodbe, sploh vsaka prememba ali ugasnitev dejstev v trgovskem podjetju. 3.) Vse tiste trgovske osebe, ki imajo formalno pooblastilo, to so: prokurist, zastopajoči družabnik, ki osebno jamči, likvidatorji in predstojništvo delniške družbe. 4.) Premožensjske pravice trgovčeve žene ali žene osebno jamčujočega družabnika. V trgovski register se mora tudi dati podpis posameznega trgovca in trgovskih oseb, ki imajo prokuro. 5.) Vpisati se morajo tudi podružnice ali filijalke, ki leže v okraju drugega sodnega dvora.

Trgovčeva obveznost, da protokolira svojo tvrdko, se ravna po višini letnega davka, ki ga plačuje od svojega podjetja. Primoran tvrdko protokolirati je trgovec, ki plačuje občne pridobnine brez doklad v krajih z nad 10.000 do 100.000 prebivalci najmanj 80 K in v krajih pod 10.000 prebivalci najmanj 50 K. Ako se davek pozneje zniža, ostane tvrdka registrirana.

Vpis v trgovski register se lahko naznani pismeno ali ustno. Ustno se priglasí, ako gre dotičnik osebno ob uradnih urah k trgovskemu sodišču. Ako se vpis tvrdke priglasí pismeno, se mora podpis dotičnika sodno ali notarijelno legalizirati. To velja tudi za vse pismene zglasitve, ki

se tičejo trgovskega registra. Kolkuje se vloga za vpis s kolkom za 20 K, istotako ako se vpiše družbena pogodba ali podružnica. Vloga za vpis prokuristov, likvidatorjev in premoženjskih pravic trgovčeve žene se kolkuje s kolkom za 10 K.

Poleg tega se mora poravnati tudi pristojbina za objavo vpisa v časopisih.

Kaj je treba storiti osebam, ki hočejo postati samostojni trgovci?

Trgovino nastopi lahko vsakdo, ki je samopraven. Kdor ni samopraven, sme izvrševati obrte le po namestnikih. Spol ne odločuje; tudi ženske lahko izvršujejo obrte. Domovinske pravice v dotični občini ni treba imeti.

Trgovinski obrti so izvzemši one, o katerih razpravlja naslednji članek, prosti obrti in zategadelj zadostuje, da se obrt prijavi pri obrtnem oblastvu (v Ljubljani mestni magistrat, drugod c. kr. okrajno glavarstvo) ter prosi za obrtni list. Oglasilo se opravi ustmeno ali pismeno. Oglasilo je treba priložiti kolek in sicer v krajih, ki nimajo čez 5000 prebivalcev 3 K, v krajih s 5000 do 10.000 prebivalcev 4 K in v krajih z 10.000 do 50.000 prebivalci 6 K od prve pole, za vsako nadaljno polo pa 1 K.

Vzorec za prijavo trgovskega obrta:

Znotraj:

Kolek
3 K

Slavnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu

v

Ljubljani.

Na Glincah, občina Vič, v hiši št. 195 name-
ravam izvrševati trgovino z obleko in čevlji.

1/2. Kakor kaže priloga A 1/2 sem rojen 30. novembra 1877 v Medvodah, torej polnoleten.

1/2. Kakor kaže domovinski list pod B 1/2 sem pristojen v občino Medvode, torej tudi avstrijski državljan.

S tem priglašam trgovino z obleko in čevlji ter prosim, da se mi izda obrtni list.

Na Glincah, 15. julija 1908.

Anton Puhek.

Zunaj:

G. kr. okrajnemu glavarstvu

v

Ljubljani.

Anton Puhek, na Glincah št. 195 priglašša trgovino z obleko in čevlji.

S prilogama A in B 1/4 1/2

Obenem se pa gre takoj lahko k davčni oblasti (v Ljubljani c. kr. davčna administracija, na deželi davčni referat pri c. kr. okrajnem glavarstvu) ter odda tam izjavo za odmero občne pridobnine. Kdor noče ali ne more iti osebno, naj piše po formular. Izjava za odmero občne pridobnine je kolka prosta.

Kdor že izvršuje samostojno kak obrt in hoče še v kaki drugi hiši prodajati, mu je treba le naznaniti to okolnost obrtni oblasti in kolkovati vlogo s kolekom za 1 K.

☐ ☐ ☐

Posebna določila za izvrševanje trgovine z mešanim blagom, trgovine s špecerijskim, materijalnim in kolonijalnim blagom.

Po obrtni noveli z dne 5. februarja 1907, drž. zak. št. 26, ki je v veljavi od 16. avgusta 1907, mora vsakdo, ki hoče samostojno izvrševati detajlno trgovino z mešanim blagom, kolonijalnim, špecerijskim in materijalnim blagom, dokazati svojo strokovno sposobnost. Usposobljenost se dokaže z učnim pismom, oziroma z učnimi izpričevali o redni dovršitvi učnega razmerja in z izpričevalom o saj dveletni službi v trgovini, skupna vporaba pa mora znašati najmanj pet let. Vse ostale trgovinske stroke so ostale izven obveznega sposobnostnega dokaza, izvzemši le one trgovine, ki so bile že po starejših zakonih vezane na dokaz strokovne usposobljenosti, kakor trgovina s knjigami, umetninami, muzikalijami in antikvarjati. Prejkoslej je zategadelj mogoče zglasiti vsakomur, ki je izpolnil splošne pogoje, na primer manufakturno trgovino, galanterijsko trgovino, trgovino z norimberškim blagom, trgovino z lesom in lesnimi izdelki, trgovino s papirjem, skratka katerokoli trgovino, omejeno na posebno stroko, kajti od stročnih trgovin je dopustnost izvrševanja omejena le za špecerijske, kolonijalne in trgovine z materijalnim blagom. Trgovina z mešanim blagom daje najobširnejši delokrog, trgovec z obrtnim listom, ki se glasi na tako trgovino, sme prodajati vseh vrst blago, ki je v svobodnem prometu in ni vezano na posebno oblastveno dovoljenje. Njen praktični pomen obstoji v tem, da se sme v trgovini posamezne stroke prodajati le blago, ki spada v dotično stroko. Trgovec z galanterijskim blagom sme prodajati le galanterijsko blago, in trgovec z manufakturnim blagom le manufakturno blago. Pripomniti je, da velja sposobnostni dokaz v naštetih trgovskih

strokah le za detajlno trgovanje, za prodajo na drobno v roke konsumentov, dočim je en gros-trgovina tudi za te štiri trgovinske stroke svobodna.

Zavarovanje trgovin z mešanim blagom, s špecerijskim, materijalnim in kolonijalnim blagom pridobi na vrednosti in uplivnosti s tem, da je dopustno le v takih trgovinah prodajati na drobno sladkor, kavo, čaj, dišave, mineralno olje, petrolej, materijalno blago, barve in pa žganje v trgovsko pravilno zaprtih steklenicah. Ta omejitev velja le za bodočnost; pridobljene prodajne pravice trgovcev, ki so svoj obrt izvrševali že 16. avgusta 1907, ostanejo ohranjene prav tako, kakor tudi pravice predmetnih producentov, vzemimo izdelovalce barv. Končno ne velja ta omejitev za tiste občine, odnosno kraje, v katerih dne 16. avgusta tega leta na dan uveljavljenja obrtne novele ni bilo še niti trgovine z mešanim blagom, niti trgovine s špecerijskim, kolonijalnim in materijalnim blagom.

Sposobnostni dokaz za trgovinske obrte je enoten. Kdor se je izvežbal v trgovini katerekoli stroke in si pridobil sposobnostna dokazila, ki jih zahteva zakon, more pričeti samostojno izvrševati poljubno stroko trgovine. S tem je zagotovljeno svobodno gibanje, zagotovljena je nemotena izbira poklica.

Oseba, ki se je izvežbala recimo v galanterijski trgovini na način, kakor ga predpisuje zakon, in ima potrebna izpričevala, more pričeti samostojno izvrševati tudi trgovino z mešanim blagom ali trgovino s špecerijskim, kolonijalnim in materijalnim blagom, čeprav trgovina z galanterijskim blagom ni vezana na sposobnostni dokaz.

Izpričevala določenih učilišč morejo nadomestiti učno dobo deloma ali celo popolnoma, trgovsko prakso pa v največji meri do enega leta. Ukaz trgovskega ministrstva z dne 13. avgusta 1908, drž. zak. št. 198 navaja učilišča, katerih izpričevala dajejo pravico

do olajšav. Glasom določil tega ukaza se absolventom nižje realke in nižje gimnazije ter enoletnih trgovskih tečajev skrajša učna doba za eno leto. Absolventom višje gimnazije in realke ter dveletnih trgovskih šol se učna doba popolnoma pregleda. Absolventom višjih trgovskih šol (akademij) se učna doba popolnoma odpusti ter vrhutega skrajša doba trgovske prakse na eno leto. Treba jim je torej po dovršenih študijah le eno leto v praktično službovanje.

Olajšave glede donašanja sposobnostnega dokaza.

Kakor je dovoljeno pri produkcijskih rokodelskih obrtih in sedaj tudi za koncesijonirane obrte, za katere je predpisan dokaz usposobljenosti, da se izpregleda sposobnostni dokaz, — takozvane dispenze — na podoben način je v novem obrtnem zakonu tudi glede trgovinskih obrtov, ki niso več svobodni, dopustno, da se v gotovih okoliščinah posameznim osebam olajša pot do trgovske samostojnosti. V tem pogledu določa zakon sledeče: Da se omogoči prehod od kakega proizvajalnega ali od trgovskega obrta, za kojega izvrševanje ni potreben dokaz usposobljenosti, ali kakih poklicnih opravil trgovskega prometa, ki ne spadajo pod predpise obrtnega reda (banke, skladišča, železniška in parobrodna podjetja, pomorsko plovstvo, pomorsko ribarstvo, pridobitne in gospodarske zadruge, montanski in monopolni obrati itd.) na trgovino z mešanim blagom, trgovino s špecerijskim, kolonialnim in materijalnim blagom, sme obrtno oblastvo prve instance, zaslišavši trgovsko in obrtniško zbornico ter prizadeto zadrugo (gremij) odpustiti dokaz usposobljenosti, ako prosilec dokaže, da se je bavil z dotičnim opravilom najmanj pet let.

Sposobnostni dokaz za trgovinske obrte in trgovske družbe.

Kakor fizične osebe tako zadeva predpis zakona glede sposobnostnega dokaza tudi juridične osebe,

zlasti tudi javne trgovinske družbe ter komanditne družbe. Vendar pa zakon dopušča olajšave, ki jih je razvideti iz naslednjega. Ako prijavi javna trgovinska družba ali komanditna družba trgovinski obrt, vezan na sposobnostni dokaz, mora najmanj en družabnik, ki je po družbeni pogodbi upravičen opravljati posle ali zastopati družbo, izkazati predpisano usposobljenost: tudi pri nadaljnjem izvrševanju takega trgovinskega obrata mora družba vsak čas ustrezati temu pogoju saj glede enega družabnika, ki je upravičen opravljati družbene posle. Družba mora tudi vsako izpremembo glede družabnikov, ki so usposobljeni za izvrševanje obrta, naznaniti obrtnemu oblastvu. Ako edini za izvrševanje obrta usposobljeni družabnik nepričakovano izstopi iz družbe, je obrtnemu oblastvu dovoliti družbi rok do šestih mesecev, da naznani družabnika, ki opravlja in zastopa družbo ter more izkazati potrebno usposobljenost.

Obrtne pravice trgovcev, ki prodajajo storjeno moško, žensko in otroško obleko ter prodajalcev črevljev.

Po novem obrtnem redu je ločiti tri vrst trgovcev z naštetim blagom. Obrtne pravice vsake teh treh vrst so različne. Ločiti je: 1. Take trgovce ki izvršujejo izključno ali vsaj v pretežni meri trgovino z obleko ali črevlji že od 1. januarja 1907. Ti smejo sprejemati popravila in sami tudi jemati mero pri naročilih. 2. Take trgovce, ki so sicer po 1. januarju 1907 pričeli prodajati obleko ali črevlje, toda pred 16. avgustom 1907. Ti ne smejo sicer jemati mere sami, pač pa sprejemati popravila. 3. Take trgovce z obleko ali črevlji, ki so pričeli s kupčijo po 16. avgustu 1907. Obrtne pravice takih prodajalcev so najbolj utesnjene, kajti ti trgovci ne smejo sprejemati niti popravil, niti sami jemati mere.

Pomerjati smejo le v toliko, kolikor je potrebno, da odbero blago iz svoje že obstoječe zaloge. Prodajne pravice so seveda pri vseh treh vrstah enake.

Pokojninski zakon za zasebne uslužbence.

Temu zakonu, ki stopi s 1. januarjem 1909 v veljavo, je bil že v lanskem našem koledarju posvečen daljši članek. Ker je pa ta zakon tako za šefe kakor nastavljenca zelo dalekosežne važnosti, da mora njegova določila vsaj v večjih obrisih poznati vsak interesent, se moramo tudi letos pečati z njim.

Zavarovanju podvrženi so po zakonu vse v privatnih in deloma tudi v javnih službah nastavljene osebe, ako so dovršile 18. in ne prekorščile 55. leto svojega življenja, ako imajo najmanj 600 K letne plače pri enem in istem delodajalcu in ako se jim plača izplačuje najmanj v štiritedenskih rokih. Dogovori zoper navado med šefom in nastavljencem z namenom, da se izognejo zavarovalni dolžnosti, niso dovoljeni. Naturalni prejemki, nagrade in tantijeme se vračunajo, ako je zajamčen najmanjši znesek in ako znašajo najmanj tretjino stalne plače, s to tretjino v zavarovanju podvrženo plačo.

Zavarovanju podvrženi so vobče le taki nastavljenci, ki jim gre uradniški značaj ali ki opravljajo izključno ali po večini duševna dela. Uradniški značaj je smatrati tedaj, ako se z dotično službo proti stalni plači sprejme trajno izpolnjevanje gotovih, z izvrševanjem stanovskega dela zvezanih dolžnosti z izključnim ali pretežnim duševnim delom in če je to delovanje kvalitativno omejeno. Porabo za izključno ali pretežno duševno delo, ako ni že vsled dotičnega poklica sama po sebi dovolj jasna, je v dvomu takrat smatrati kot dano, ako se za nastop dotične službe vsled običaja ali

vsled posebne zahteve delodajalca zahteva primerna predizobrazba. Brez take zahteve zadostuje tudi že, da je dotični izobražen.

O razdelitvi zavarovancev, o predmetu zavarovalne dolžnosti in o izmeri zakonitih prispevkov nas pouči naslednji izkaz:

Plačilni razred	z letno plačo od	mesečna premija		Od te plača mesečno		Temeljni znesek invalidne rente po preteku 20 mesecev prispevanja	Zvišanje po 12 mesecih prispevanja	Vdovska renta	Vzgojevalni prispevki
		službo-dajalec	uslužbenec	službo-dajalec	uslužbenec				
I.	K 600 do K 900	K 6	4	2	K 180.—	K 9.—			
II.	„ 900 „ „ 1200	„ 9	6	3	„ 270.—	„ 13.50			
III.	„ 1200 „ „ 1800	„ 12	8	4	„ 360.—	„ 18.—			
IV.	„ 1800 „ „ 2400	„ 18	12	6	„ 540.—	„ 27.—			
V.	„ 2400 „ „ 3000	„ 24	12	12	„ 720.—	„ 36.—			
VI.	čez K 3000	„ 30	15	15	„ 900.—	„ 45.—			
	„ „ 7200	„ 30	—	30	„ 900.—	„ 45.—			

Polovica rente, ki jo je zavarovanec prejemal, oziroma, ki bi jo bil upravičen prejemati, Tretjina temeljnega zneska za vsakega enostransko in dvetretjini za vsakega obojestransko osirotelega otroka.

Invalidnost, vsled katere se ima pravico do odškodnine, nastopi le v slučaju nezmožnosti

za delo, t. j. če je zavarovanec vsled kake telesne ali duševne hibe nezmožen opravljati svoje dose-
danje delo. Manjše hibe, vsled katerih je vsaj
deloma mogoče zadostiti stanovski dolžnosti, še
ne vtemeljujejo invalidnosti, tudi tedaj ne, če se
mora poklic izpremeniti, s katerim je zvezana
manjša plača do 600 K, ako je le novo opravilo
primerno delavni moči zavarovanca. Tako opravilo
je zlasti tedaj smatrati kot dano, ako prekorači
doba dnevnega dela ali v to potrebna telesna sila
običajno izmero pri enakem opravilu ali ako se v
resnici izvršujejo nenavadna dela.

Pravico do vdovske rente ima vdova po
uslužbencu, ki je bil v zmislu tega zakona zava-
rovan, tedaj

1. če je po sklenjenem zakonu preteklo vsaj
eno leto;

2. če je zavarovanec stopil v zakon pred do-
končanim 50. letom življenja;

3. če umrli ni v času sklenjenega zakona vžival
že invaliditetne rente v zmislu tega zakona.

4. če vdova ob času moževe smrti ni bila po
lastni krivdi sodnijsko ločena, ali če zakon ni bil
sodnijsko razvezan;

5. če vdovi ni potom sodnijske razsodbe do-
kazano, da je sama ali pa kot sokriva namenoma
provzročila moževo smrt.

Pravica do vdovske rente ugasne v slučaju
zopetne možitve in v slučaju smrti vdove. Če se
vdova zopet omoži, dobi enkratno odpravnino
v visokosti trikratnega letnega zneska
njene vdovske rente.

Vzgojevalni prispevek znaša glasom
gorenjega razkaza, ako je otrok sirota samo po
očetu ali samo po materi, eno tretjino, ako je pa
otrok sirota po očetu in materi, pa dve tretjini
odpadajočega temeljnega zneska pokojnine, do
katerega je imel pravico umrli oče ali umrla mati.
Skupna vsota vzgojevalnih prispevkov enostransko

osirotelih otrok ne sme, v slučaju in dokler še oče živi, presegati 50 %, v slučaju pa, da živi mati in dokler uživa ona vdovsko rento, pa 75 % gori navedenega temeljnega zneska; pri obojestransko osirotelih otrokih pa skupni vzgojevalni prispevki ne smejo znašati nad 200 % temeljnega zneska; pri tem velja pravilo, da znaša najvišjo mero vseh vzgojevalnih prispevkov ona renta, oziroma pravica do one rente, ki si jo je umrlí oče ali umrla mati pridobil, oziroma, ki jo je užival ob času smrti. Pri obojestransko osirotelih otrokih, ki so imeli očeta in mater zavarovana, pristojajo vzgojevalni prispevki le po onem delu starišev, ki si je pridobil pravico do večjih prispevkov. Posamezni vzgojevalni prispevki se prisojajo vselej sorazmerno v mejah najvišje izmere. Pravico do vzgojevalnih prispevkov imajo zakonski ali legitimirani otroci v zmislu zakona zavarovanih oseb, kakor vsi otroci zavarovane osebe ženskega spola do dovršenega 18. leta življenja.

Enkratna odpravnina znaša 200 % onega temeljnega pokojninskega zneska, ki bi si ga bil pridobil umrlí zavarovanec po 120. mesecih prispevanja. Pravico do te odpravnine ima vdova, oziroma preostali otroci zavarovane osebe, če ta umrje pred pretekom čakalnega časa (120 mesecev), če so dani poprej navedeni predpogoji za dosego vdovske rente, oziroma vzgojevalnih prispevkov, in če nimajo pravice do rent.

Zavarovalna dolžnost preneha z izstopom iz službe, vsled katere je uslužbenec zavarovanju podvržen; v slučaju, če je uslužbenec v stalni službi izven ozemlja, za katero velja ta zakon in končno z dosego invaliditetne ali starostne rente. V prvih dveh slučajih ima bivši zavarovanec pravico, da se mu vrnejo od njega samega vplačane premije brez obresti; ženske osebe pa imajo pravico zahtevati celo premijsko rezervo, ako tekom dveh let po sklenjenem zakonu izstopijo iz zavarovalne dolž-

nosti. Te pravice se smejo priglasiti šele po preteku treh mesecev od dneva, ko je nehala zavarovalna dolžnost, morajo pa se uveljaviti tekom 18 mesecev od prenehanja zavarovalne dolžnosti, ker sicer zapadejo. Če se zahteva vračilo premije, se vsled tega razmerno skrčijo v zakonu utemeljene pravice, oziroma se že pretekli čakalni čas skrajša. Če stopi oseba, ki ni več k zavarovanju zavezana, tekom 12 let po dospelosti zadnje premije, zopet v zavarovalno dolžnost, se ji zopet pripoznajo pridobljene, oziroma prikrajšane pravice, če dokaže, da je k temu zahtevku upravičena; če pa stopi pozneje v službo, zvezano z zavarovalno dolžnostjo, se ji pa vračuna na zahtevo že prestana čakalna doba največ petih let. Če stopi oseba, ki je že dosegla invaliditetno rento in ni vsied tega več zavarovalni dolžnosti podvržena, zopet v zavarovalno dolžnost, se ji računajo nadaljne pravice v zvezi s preje pridobljenimi.

Na predstoječe določbe zakona o prenehanju zavarovalne dolžnosti, o vračilu premij in o zopetnem vstopu v zavarovalno dolžnost posebno opozarjamo trgovske uslužbenice, ker je natančno poznanje teh določb največje važnosti za slučaj etabliranja, prestopa v drugo službo, ki ni zvezana z zavarovalno dolžnostjo i. t. d.

Vsak zavarovanec, čigar zavarovalna dolžnost je prenehala, ima pravico, da zavarovanje prostovoljno nadaljuje, seveda mora v tem slučaju celo gori navedeno premijo predpisanim potom sam plačati. Prostovoljno zavarovanje preneha, če zaostane zavarovanec s plačilom premije 6 mesecev. Če prostovoljno zavarovanje preneha, ima zavarovanec pravico zahtevati 75 odstotkov premijske rezerve, ki se je nabrala med časom prostovoljnega zavarovanja. Če pa je bil prostovoljni zavarovanec poprej podvržen zavarovalni dolžnosti, sme zahtevati tudi vračilo onih premij

brez obresti, katere je vplačal v dobi zavarovalne dolžnosti, če ni te pravice uveljavil že ob času prenehanja zavarovalne dolžnosti. Vsak zavarovanec si lahko poveča pravice do udobnosti tega zakona in sicer čez v zakonu samemu določeno mero potom vračunanja službenih let, če vplača oni znesek, ki odpade kot premijska rezerva na dotična leta. Službena leta pa se morejo vračunati le na podlagi dejansko doslužbenih službenih let in na podlagi plačilnega razreda v času vračunanja in sicer samo tekom petih let od vstopa v zavarovalno dolžnost. Potom vračunanja službenih let se more zakonska čakalna doba skrajšati k večjem za 60 mesecev prispevanja.

Vplačevanje premij preneha glasom zakonskih določb po preteku 480 mesecev prispevanja; v gori navedenem razkazu navedene plačilne kvote so zasedaj določene samo za dobo dvajsetih let. Premije se morajo prvega dne vsakega meseca naprej plačevati. Zahteve do teh prispevkov se morajo uveljaviti najkasneje tekom treh let. **Premije mora odračunavati službodajalec, ki je upravičen, da na zavarovanca odpadajoči delni znesek pri izplačilu službenih prejemkov mesečno odtegne; vendar se mora te pravice poslužiti tekom treh mesecev, sicer jo izgubi.** Zaostale premije se morajo obrestovati s štirimi odstotki ter se jih sme s štiriodstotnimi zamudnimi obrestmi vred izterjovati potom politične in ako treba tudi potom sodne eksekucije; pri prostovoljnem zavarovanju pa to izterjavanje izostane. V konkurzu uživajo zaostale premije ravno to prednost, kakor davčni zaostanki. V slučaju neizterljivosti zaostankov ne izgubi zavarovanec pravice do prispevkov določenih v zakonu. Država prispeva na leto 100.000 K v svrhu pokritja stroškov za plače uradnikom pokojninskega zavoda.

Dolžnost službodajalcev je, da tekom štirih tednov prijavijo oziroma odjavijo

vsakega, ki pri njih vstopi v službo ali izstopi iz službe v svrhu zavarovanja ter pri tem navedejo vse tozadevne podatke. Ta dolžnost jih veže tudi glede vseh drugih za zavarovanje merodajnih izprememb, posebno v slučaju izpremembe plače. Službodajalci so dalje tudi zavezani, da dovolijo pokojninskim zavodom in političnim oblastim na licu mesta vpogled v one zapiske, iz katerih se izpozna zavarovalno razmerje.

Dokup službenih let, oziroma skrajšanje zakonito določene čakalne dobe 10 let od 1. januarja 1909 je dovoljena, ako je dotični v resnici ta čas bil v službi. Ako se hoče zavarovalni dolžnosti drugod zadostiti z nadomestnimi zavodi, lastni penzijski zavodi itd. je to dovoljeno in s posebno odredbo uravnano. Ustanovitvi lastnih penzijskih zakladov se ne delajo posebne težave, ako imajo zavarovanci najmanj iste ugodnosti, ki bi jih dosegli pri državnem zavarovanju, in ako imajo zavarovanci zadostno varnost. Tudi pred letom 1909 registrirane pomožne blagajne se pripoznajo za nadomestne zavode.

Glede organizacije zavarovalnega zavoda naj omenimo, da so zavarovani uslužbenci kakor tudi njih službodajalci člani pokojninskega zavoda s sedežem na Dunaju, oziroma deželnih skupin, ki se praviloma ustanove v vsaki deželi s sedežem v dotičnem deželnem glavnem mestu. Upravo pokojninskega zavoda vodi predsedstvo in občni zbor. Predsedstvo obstoja iz predsednika in 20 članov, od katerih polovica pripada skupini službodajalcev, polovica pa skupini zavarovancev. Predsednika, ki ne sme biti član zavoda, imenuje minister notranjih del vsakokrat za dobo petih let. Občni zbor sestoja iz odposlancev, katere volijo odbori posameznih deželnih skupin. Polovico odposlancev tvorijo službodajalci,

drugo polovico pa zavarovanci. Število odposlancev, ki jih volijo odbori deželnih skupin, je odvisno od števila pripadajočih članov tako, da odpade na vsakih 5000 članov dvoje odposlancev, oziroma namestnikov, vendar mora imeti vsaka deželna skupina vsaj dva odposlanca. Odposlanci zborujejo najmanj enkrat na leto.

Deželne skupine oskrbujejo ves promet s svojimi člani, posebno pa imajo opravljati sledeče posle:

1. Sprejemanje prijav glede zavarovalne dolžnosti in kontrola zavarovalne in prijavnne dolžnosti;
2. izvidnost zavarovancev potom zavarovalnega katastra;
3. predpis in pobiranje premij;
4. prevzemanje priglšenih pravic do rent in izročanje teh priglsov rentni komisiji;
5. izvidnost rentnih upravičencev potom rentnega katastra in kontrola onih članov, ki uživajo rente;
6. ustavljenje rentnih izplačil in odtegnjenje rent in podpor, če rentna komisija to po dovršeni razpravi za pravo spozna.

Razen tega imajo deželne skupine pravico svetovati, kako naj se plodonosno nalože glavnični zneski.

Odbor deželne skupine sestaja iz načelnika in desetih članov, katerih polovica pripada skupini službodajalcev, polovica pa skupini zavarovancev. Načelnika deželne skupine imenuje minister notranjih del po zaslišanju deželnega odbora za dobo petih let. Člane odbora voli letni občni zbor izmed onih članov, ki pripadajo deželni skupini pokojninskega zavoda. Najmanj dve petini članov odbora mora stanovati v kraju, kjer je sedež deželne skupine, ali pa vsaj neposredni bližini.

Želja kranjskih interesentov, da bi se za Kranjsko ustanovila lastna deželna skupina s sedežem v Ljubljani, se najbrž ne bo izpolnila, ker

pridejo, kakor trdi vlada, le deželne skupine z 20 do 25000 člani zavarovalnega zavoda vpoštev. To število pa Kranjska še dolgo ne bo dosegla. Ali pride Kranjska k Tržaški ali Graški deželni skupini, še v trenutku, ko to pišemo, ni odločeno.

S. Šk.

Trgovsko-obrtni strokovni tolmač.

Adresa — naslov pri menicah, s katerim imenuje izdatelj menice osebo, na katero se je treba obrniti v slučaju da trasat ne akceptira ali pa akceptant ne plača. **Adresat** — naslovljenec je oseba, ki je v meničnem naslovu označena, **adresant** — naslovitelj pa oseba, ki je napisala tak naslov. (Notadresse, Notadressat.)

Akcept, akceptacija — sprejem ali sprejetje poziva izdatelja menice, zabeležen na menici.

akceptant — sprejemnik takega poziva.

akceptirati — sprejeti. (Akzept.)

Akcija — glej delnica.

Akciza — dac, užitnina, potrošnina v mestih.

Akreditiv ali kreditno pismo — nakaznica na vsoto denarja, katero sme v pismu označeni akreditovanec v poljubnih zneskih do izrecno določene maksimalne mere dvigati pri odkazancu (asignatu) na račun nakazitelja (asignant). Za vrnitev izplačanega denarja jamči odkazancu kot glavni dolžnik nakazitelj (asignant) ki prejme za to interesijo od akreditovanca provizijo.

Alonž (franc. allonge, čitaj: alónž) podaljšek menice, to je oni list, v dolžini in širini enak menici, ki se le-tej prilepi, ako na menici sami ni več prostora za nadaljnje indosamente ali hrbtopise.

Amortizacija vrednostnih papirjev — njih razveljavljenje v slučaju da se izgube; sodišče izda

na predlog stranke amortizacijski dekret, ako se na podlagi v časnikih razglašenega edikta v ediktalnem roku nihče kot lastnik papirja, ki se naj amortizuje, ne priglasí. Ediktalni rok za papirje, ki se glase na prinesitelja znaša 3 leta; za hranilne knjižice 6 mesecev; za menice, trgovske nakaznice ter obveznice in za skladovne liste javnih skladišč 45 dni; v drugih slučajih pa navadno 1 leto, 6 tednov in 3 dni. (Bankovci loterijski vložni listi, srečke dobrodelnih loterij in taloni se sploh ne amortizujejo.)

Anticipacija — prejem v naprej **anticipativno** — ono kar je v naprej prejeti, v naprej plačati.

Ara — zadavek (Angeld, Angabe) je denarni ali drugovrstni dar, ki ga izroči povodom sklepanja pogodbe eden pogodnik drugemu v varnost ali zagotovilo, da bo pogodbo tudi zares izpolnil, ali pa v znak, da se je pogodba sklenila. Tak zadavek obstoji najčešče v tem, da pogodnik na račun sprejete obveznosti že v naprej nekaj odplača. Ta v naprej plačani znesek mora prejemnik pogodniku pri svoječasni izpolnitvi obveznosti vračunati oziroma mu mora tak zadavek, ki ni istovrsten s predmetom izpolnitve in se vsled tega ne da vračunati navadno vrniti, če ni posebno pogojeno, da sme aro obdržati kot nameček ali navrhino (Draufgabe.) Pri trgovskih opravilih se smatra aro kot navrhino, tako da je ni treba vrniti, tudi če to ni posebej pogojeno, ampak na dotičnem kraju običajno. Ara ima pa tudi lahko značaj skesnine ali odstopine (Reugeld) v slučaju namreč, da se pogodnik premisli ter odstopi od kontrakta. Odstop mu je dovoljen proti temu, da izgubi plačano ali tudi le pogojeno skesnino. Tudi tukaj velja za trgovska opravila posebnost, da ima ara značaj skesnine ne le na podlagi specialne pogodbe ampak že v slučaju take običajnosti dotičnega kraja.

Arbitraža — Primerjevanje borznih kurzov različnih denarnih trgov in dognanje onega trga, na katerem se vsled najbolj ugodnega kurza najceneje kupi in na kateri kraj se najuspešneje trasira menico.

Asignacija — nakaznica, nakaz.

asignant — nakaznik, nakazitelj, nakazujoči dolžnik.

asignat — odkazanec, za plačnika odkazani.

asignatar — nakazani upnik, nakazanec.

Aval — menično poroštvo, ki je na menici zapisano in tako že iz menice same razvidno

avalist — porok označen na menici.

Ažijo (it. l'aggio, franc. surcharge čitaj: suršânž, nem. das Aufgeld) — nadavek, ki se ima odšteti ali prejeti pri zamenjavi ali prodaji denarja; sploh razlika med zlatim ter srebrnim denarjem ali med pravkar omenjenimi ter papirnimi novci; pa tudi razlika v denarni vrednosti med zakonitim in med meničnim ali krajevnim kurzom.

Ažiotaža — zamenjavanje denarja raznih vrst proti ažiju (nadavku); sploh operacija onih, ki špekulirajo na dviganje ali padanje borznih kurzov ter kupujejo ali prodajajo državne ter industrijalne vrednostne papirje ali pa tudi blago, a teh predmetev ne posedujejo in faktično tudi ne kupijo ali prodajo, temveč samo plačajo diferenco ali razliko v ceni do gotovega v naprej določenega dobavnega roka.

Bankerot — kaznjivi konkurz, denarni polom, nezmožnost plačevanja, ki je nastala vsled zanikernega, nepremišljenega, goljufivega ravnanja trgovca; to razlikuje bankerot od falimenta, ki pomeni nezakriviljeno, le vsled kake nesreče nastalo nezmožnost plačevanja.

Bésa (fr. la baisse, čit. bés) — padanje cene vrednostnih papirjev; **besijé** ali **besist** — (fr. le bessier čit. besjé) oni ki skuša s padanjem kurza kaj pridobiti, špekulant »na nizko«. — Baš na-

sprotno operira hosijé ali hosist, računajoč na hoso. Glej »hosa«.

Bilanca — zaključek trgovskih knjig, konečno izenačenje vseh računov, izkaz aktivov ter pasivov (dati — imeti), dobička ter izgube trgovskega podjetja.

Blanket — golica ali formular, papir s predtiskanim besedilom **menični blanket** — menična golica.

Blanko (fr. blanc, belo) — čisto, nepopisano, prazno; **blanko-kredit** — je kredit, ki se otvarja komu brez pokritja; **blanko-trasant** — je oni, ki se poslužuje takega blanko-kredita ter potegne **blanko-menico** (blanko-trato) na dajalca kredita; **blanko-indsament** ali **blanko-žiro** — nastane, če indosant ali žirant napiše samo svoje ime ali tvrdko na hrbet menice ter pusti mesto, ki je rabi indosant za izpolnitev indosamenta, prazno.

bloc, en bloc — počéz, vse skupaj; **kup en bloc** — kup vsega skupaj, ne gledé na število, mero, težo ter kakovost kupljenega blaga.

Bodmerijska ali **bodmerska pogodba** — (od »bodem« beseda iz nižjenemškega narečja, ki pomeni toliko kot ladjo ali dno ladje) — se sklene med kapitalistom ter imetnikom ladje povodom pomorskega transporta s tem, da prejme slednje imenovani od kapitalista posojilo ter se zaveže le-tó in pa še posebno premijo dajalcu po izvršenem prevozu vrniti oziroma do one vsote odšteti, ki jo dosega vrednost do cilja dospele bodmerske ladije, katera je dajalcu ukredita takorekoč zastavljena. Ker pa prejemnik kredita jamči le do vrednosti na cilj dospelega bodmerskega blaga in je torej, ako je to blago vsled kake nesreče na prevoznem potu zdaj manj vredno, zavezan vrniti posojilo le v tej manjši izmeri, je bodmerski dolžnik ob enem zavarovan proti elementarni nezgodi. Bodmerska

pogodba vsebuje torej obenem posojilno-, zastavno- ter zavarovalno pogodbo.

Borza — je kraj, kjer se shajajo trgovci ob gotovih urah v svrhu obavljanja borznih opravil, izmenjavanja menic, državnih ter industrijskih vrednostnih papirjev ter določevanja meničnih kurzov, blagovnih cen i. t. d. **borzna opravila** — so vedno obojestranska, absolutna trgovska opravila. Po borznem zakonu so borzna opravila le ona pravna opravila, ki se sklepajo v javnem borznem lokalu (n. pr. ne v menjalnici) ob zato določenem borznem času o predmetih, ki so v borznem prometu dopuščeni.

Cesija — odstop; **cedent** — odstopnik; **cesijonar** — odstoposprejemnik; **cessus** (debitor) — odstopljeni dolžnik, odstopljenec.

Certifikat — poverilo, potrdilo, izkaznica.

Credit — desna stran v trgovskem knjigovodstvu »imeti«).

Cimentirati — mero (posod, utežev, tehnic i. t. d.) uradno dognati ter na le-teh predmetih zaznamovati; vsa javna merila moraja biti cimentirana in se morajo v gotovih presledih — 2 do 5 let — na novo gledé njih mere preizkusiti, kar se imenuje recimentirati.

Častni akcept ali honoracija — je akceptacija že protestirane menice sè strani kake od trasata različne osebe ali pa trasata samega, toda ne zato, ker ga je bil pozval trasant, ampak v svrhu rešitve časti dotične menice. — **Častni akceptant** ali honorant je oni, ki je dal častni akcept, **honorat** pa oni, za kogar se je menica akceptirala.

Debet — leva stran v trgovskem knjigovodstvu (»dati«).

Deklaracija — izjava; **blagovna deklaracija** — napoved, prijava blaga pri carinskem uradu pri uvozu ter izvozu.

Delcredere — pogodba — je prevzem poročstva proti proviziji. Provizijo ima plačati poroku upnik, ker je poročstvo v njegovo (upnikovo) korist.

Deponent — položnik, pokladnik, oni ki dá kako stvar v hrambo; **deponirati** — dati, položiti, izročiti v hrambo. **Depozitar** — oni, ki prevzame kako stvar v hrambo. **Depozitni urad** — navadno davčni, kot sodno-hranilni urad, ki hrani v varstvo mu izročene predmete (depozite) ter vodi tozadevne (dopozitne) knjige. **Depozitum** — predmet ki se je dal v hrambo.

Dešarža — razbremenitev, ki jo je upravičen zahtevati komisijonar od komitenta glede obveznosti, ki jih je moral prevzeti vsled komisijskega náloga.

Denaturirati — neužitno napraviti potom neužitne primesi (tako se denaturira žganje ter sol).

Deviza — menica potegnjena na inozemski trg.

Diskonto, skonto, eskont (franc. l' escompte, le discompte) — odbitek obrest za toliko časa, kolikor še manjka do roka plačljivosti (dospetka) menice ali vrednostnega papirja. **Eskomptujejo** se torej menice ali vrednostni papirji glaseči se na gotovo vsoto.

Disolucija — razveljavljenje, razrušenje (pogodbe, družbe.)

Domicil menični — dostavek, da naj se plača menica v kakem drugem kakor v zakonitem plačilnem kraju; domicil določa torej naslov plačilu.

Domicilijant je oni, ki določa domicil (kraj plačila) **domicilijat** pa oni, ki je poklican, da izvrši plačilo na dotičnem posebnem kraju.

Dospetek — dan zapada, ko je treba plačati menico. Dospetek se nazivlje tudi **skadenca**.

Družbe trgovske so:

1. **javna trgovska družba**, ako jamčijo vsi trgovski zadružniki osebno s celim svojim torej ne le s premoženjem, katero so posvetili družbi, ampak tudi z vsem svojim zasebnim imetkom.

2. **komanditna družba**, kjer jamči en del trgovskih zadružnikov kakor pri javni trgovski družbi z vsem svojim imetkom, drugi del pa le do višočine gotovih družbi namenjenih ter v trgovinskem registru zabeleženih deležev. Prvi se imenujejo **koplementerji**, drugi pa **komanditisti**.

3. **delniška ali akcijska družba**, kjer tvorijo družbeno glavnico gotove v naprej določene vloge delničarjev, tako da le-ti ne jamčijo s svojim zasebnim imetkom ampak le neposredno do višočine imenovanih vlog, za katere se jim izdajo delnice ali akcije.

4. **Komanditna družba na akcije**, v kateri se dele družbeniki v skupino osebno jamčujočih družbenikov ali **koplementerjev**, ki jamčijo neposredno ter neomejeno to je s celim, tudi zasebnim premoženjem in v skupino **komanditnih akcionarjev**, ki jamčijo le neposredno namreč le z dotičnimi akcijami, v katere se razdeli njihov skupni donesek, in le omejeno, kajti le do višočine dotičnih delnic.

Edikt — oklic. **Edikalni rok** — oklicna doba pri oklicnem postopanju (glej tudi pod besedo amoralizacija).

Efektivno — pomeni v trgovskem zmislu toliko kot resnično, v oni vrsti kovanega denarja plačljivo, ki je označena v besedilu menice.

Ekstrakt — izvleček.

Embargo (španj.) — zaplemba tujih ladij in njih blaga, vsled katere se ne smejo odstraniti iz dotičnega pristanišča.

Emisija — izdaja (delnic in sličnih vrednostnih papirjev); **emisirati** — izdajati; **emitent** izdajatelj.

Eskontirati — diskontirati.

etablissement — **etablismá** — trgovska hiša, sličen javen ali zaseben zavod; **etablirati** — ustanoviti; **etablirati se** — pričeti, otvoriti (trgovino ali obrt).

Faktura — trgovski račun, ki ga pošlje trgovec trgovcu o doposlanem mu blagu. Oni računi, ki so namenjeni osebam, ki niso trgovci, ne spadajo pod pojem fakture v strogo-trgovskem zmislu, če prav v navadnem življenju tudi trgovci sami le-te račune imenujejo fakture. V fakturah se čestokrat stavijo razni pridodatki, pripombe gledé pogodbenih določb, izjave in naznanila, ki se imenujejo fakturane klavzule.

Fasona — kraj ali oblika kakega izdelka; **fasonirati** — dati obliko, dati kraj; **fasonirano blago** — se imenuje ona tkanina, ki kaže na glatkem dnu različne risbene črte.

Fijerant (it. la fiera, sejem) — sejmar, sejmovalec, sejmski trgovec.

Fuzija — združitev; navadno združitev ene delniške družbe z drugo, pri čem se prva razdruži, med tem ko druga stopi na mesto prve. Tako razdruženje se izvrši brez obširnega obračuna, takozvane ugoditve stroškov ali likvidacije, ker družba sama ob sebi preneha vsled fuzije, med tem ko na njeno mesto stopi druga, oziroma nova delniška družba, ki delnice prejšnje razdružene družbe zamenja proti novim delnicam.

Garant — porok.

Gerant — poslovodja ter zastopnik kake trgovske družbe.

Golica menična — list s predtiskanim besedilom za izpopolnitev menice (menični blanket).

Havarija — pomorska škoda; **havarirati** — na morju poškodovati; **havarirano blago** — na morju poškodovano blago. Razločevati je **veliko havarijo** — ako se v splošno dobrobit in v svrhu rešitve ladije žrtvuje na ladiji se nahajajoče blago, n. pr. pri viharju pomeče v morje, da se razbremeni ladijo, in **malo havarijo**, ako se povzročena škoda tiče le ladije same ali pa samo nekaterega blaga.

Honoracija — glej častni akcept.

Hósa (fr. la hausse, čit. hós) — dviganje cene vrednostnih papirjev; **hosijé** ali **hosist** — oni, ki skuša z dviganjem kurza kaj pridobiti, špekulant »na visoko«.

Indosament ali **žiro** — nahrbtnica, to je na menici sami, na kopiji ali alonžu zabeležen prenos meničnih pravic na kako drugo osebo. Pri indosamentu razločujemo **indosanta**, to je oni, ki prenese svoje menične pravice na koga drugega, hrbtnopisec, prenosnik, prenesitelj, prepustitelj ter **indosatárja**, to je oni, ki sprejme, ki prevzame nanj prenesene menične pravice, sprejemnik.

Interesija — prevzetej tujega dolga ali pa poročstva za tuj dolg, v trgovskem življenju navadno proti proviziji tako pri akreditivu ali kreditnem pismu, kreditnem nalogu ter delcredere-pogodbi.

Intervencija — posredovanje; tako intervenira osobito v meničnem prometu častni akceptant, posredujoč v prilog trasanta s tem, da akceptira oziroma plača menico mesto trasata.

Komanditist — glej družbe trgovske.

Komisijško opravilo — je trgovsko opravilo, pri katerem prevzame takozvani komisijonar sklepanje kupčij v lastnem imenu na račun tretjega, to je komitenta ali dajalca naloga proti proviziji. Komisijonar je vedno trgovec, komitent je pa lahko trgovec ali netrgovec. Osebe, ki niso trgovci, ne morejo torej nikdar obavljati komisijškega opravila kot komisijonariji temveč le kot komitentje — naročitelji, nalogodajalci.

Kreditni nalog — naročilo enega bankirja napram drugemu bankirju, naj slednji izplača gotovi tretji osebi kredit; pri tem prevzame prvi bankir kot naročitelj poročstvo za izplačano vsoto proti proviziji.

Kreditno pismo — glej akreditiv.

Krida — konkurz; **kridatar** — trgovec, o čigar premoženju se je otvoril konkurz.

Kvitirano — s pobotnico opremljeno.

- Legalizirati** — poveriti; **legalizacija** — poverilo, poveritev.
- Legitimirati** se — izkazati se;
- legitimacija** — izkaznica.
- Levirati** — dvigniti (menični protest).
- Licenca** — dovolilo, dopustilo, pravica; **licencirati** — dati dovolilo.
- Mandant** — pooblastitelj, pooblastilec.
- Mandat** — pooblastilo, pooblastitev.
- Mandatar** — pooblaščenec.
- Mandator** — toliko kot mandant.
- Menica** — pisana izjava, s katero se kdo menično pravno zaveže, da plača sam ali pa kdo drug zanj določeni osebi ob določenem času v določenem kraju določeno vsoto denarja. Menica je **suha ali lastna menica**, ako se kdo obveže, da plača menično svoto sam ali pa je **tuja menica, pozivka, potezka ali trata**, ako se kdo z menico obveže, da bode plačal kdo drug zanj. Menica se izdaja v enem ali pa tudi več izvodih. Ti izvodi so takozvani **duplikati menice** (drugi, tretji i. t. d. izvod menice) in so vsi originali ali izvorniki menice, dočim je kopija menice samo prepis kakega meničnega izvornika.
- Monopol** — izključna pravica, samotrštvo, samoprodaja.
- Moratorij** — zakon v prid meničnim upnikom ali pa dolžnikom, ki odvrta posledice menične zamude, kajti prezentirati, protestirati ali tožiti se sme šele po preteku v moratoriju določenega roka. Moratorij v obče odlog gledé plačila, ki se ga dovoli sicer plačila zmožnemu, a v hipnih denarnih neprilikah se nahajajočemu dolžniku.
- Mračnica** — neke vrste menica, ki obstoji v tem, da napiše trasant kot trasata neživečo, torej izmišljeno osebo in pristavi ali pa da od druge osebe pristaviti njen akcept ter potem to menico eskontira.
- Nameček ali navrhina** — glej ara.

Netto teža — čista teža, po odbitku tare, to je teže posode oziroma zavoja. (Prim. sporco- ali bruto-teža).

Nominalen — imenski; **nominalna vrednost** — imenska vrednost n. pr. kakega vrednostnega papirja je ona stalna že pri izdaji določena vrednost, na katero se dotični papir glasi, dočim je cena po kateri se prodaja v borznem in bančnem prometu, takozvana kurzna cena, spremenljiva.

Običaj trgovski — ono ravnanje ali poslovanje, ki sicer ni zakonito utemeljeno, ki se je pa vsled krajevne navade delj časa na tak način izvrševalo; imenuje se tudi **uzansa**. Taka uzansa ali trgovska navada sicer nima one moči kot trgovsko običajno pravo, pač pa se dá s pomočjo uzanse tolmačiti, razjasniti ne zadosti točno izražena volja strank. (važno pri pogodbah.)

Obligacija — obveznica ali zadolžnica. Vrednostni papir, z izdajo katerega se izdajatelj obvezuje plačati prezentantu (navadno prinesitelju papirja) v papirju označeno vsoto.

Odpravnik — špeditér.

Oferta — ponudba, **ofertna razprava** — ponudbena razprava; **oferent** — ponudnik; **oblat** — oni, kateremu se je stavila ponudba.

okazija — posebna (ugodna) prilika;

okazijonalno — s posebno (ugodno) priliko v zvezi n. pr. (okazijonalne cene, izvanredno ugodne cene).

Ordra — franc. (l'ordre) ukaz, nalog, naročilo. Pri menicah ukaz ali nalog, komu naj se plača v menici označena svota.

Paciscent — pogodnik, pogodbena stranka.

Parcijalna obligacija — delna obligacija.

Pari, al pari — toliko kot »enako«; v denarnem in meničnem prometu, pri delnicah in državnih vrednostnih papirjih znači »pari«, da je njih

borzna oziroma trgovska cena enaka njih nominalni vrednosti.

Prejudicirana menica — zamujena menica, to je menica, gledé katere so se vsled zamuditve ali neizvršitve zakonito predpisanih dejanj izgubile menične pravice, tako da se taka menica ne dá več iztožiti.

Prezentacija — predložitev; prezentacija se vrši pri menicah ter je dvojna: *a*) prezentacija v sprejetje ali v akcept in *b*) prezentacija v plačilo. **Prezentant** — predložitelj; **presentat** predloženec.

Prima — prvi izvod menice.

Prioriteta — prednost, predstvo.

Prioritetna akcija, obligacija — prednostna, predstvena delnica, obveznica, zadolžnica; vrednostni papirji, v katerih so prvotnim delničarjem oziroma pri obveznicah prvotnim upnikom zamčene gotove predpravice.

Privitek — glej alonž.

Prokura — pooblastilo, glasom katerega je prokurist upravičen podpisovati tvrdko, ki ga je pooblastila, s predstavkom črk p. p. to je »per procura« ali »po pooblastilu«. Prokurist je zakonito upravičen k vsakemu sodnemu ter izvensodnemu opravilu ter pravnemu dejanju, ki je v zvezi z obratom kateregakoli trgovskega obrta. Ni pa upravičen prenesti prokuro na kakega drugega ali imenovati koga drugega prokuristom in tudi ne sme prodajati ali pa obremenjevati neprimičnine tvrdke, ki jo zastopa kot prokurist, ako k takim dejanjem ni posebej pooblaščen.

Promesa — vrednostni papir, v katerem se prodaja upanje na dobitok podrobno označene srečke gledé na gotovo žrebanje proti gotovemu znesku.

Prolongacija — podaljšava, podaljšanje.

Protest — izpričba je specijelno v meničnem prometu ona notarska ali sodna listina, glasom katere

se uradno izjavlja ali konštatira, da kako menično dejanje ni imelo zaželjenega vspeha in se obenem navaja vzrok, zakaj ga ni imelo. Taka uradna listina »protest« se napravi ali protest se levira za »protestanta« proti »protestatu«. Posebno važni protesti so:

a) akceptni protest, ki izjavlja da trasat noče akceptirati, da je umrl ali nezmožen akcepta ker je stavljen pod kuratelo,

b) plačilni protest, ki konštatira, da se menica ni plačala,

c) varnostni protest, ki konštatira, da dolžnik ni več zmožen plačila, da ni več »plačevit«. V takem slučaju ima imetelj pravico, ni pa pri-moran levirati protest.

Protokolacija — vpis; **protokolirana tvrdka** — v trgovski register, ki se vodi pri trgovskem sodišču, vpisana tvrdka. Pri vsakem trgovskem sodišču oziroma okrožnem ali deželnem kot trgovskem sodišču se vodita dva trgovska registra, eden za trgovce posameznike, drugi pa za trgovske družbe (primerjaj register.)

Rabat — glej diskonto.

Refakcija — nameček na prodano blago, ki se daje gledé na izgubo pri teži takega blaga, ki se znatno vsušuje, obrablja ali ki izkapava. Refakcija je pa tudi (navadno procentualni) odbitek pri netto-teži, eventualno odbitek pri ceni gledé na oni del blaga, ki je pokvarjen, poškodovan sploh gledé na nerabne primesi.

Regres menični — je trojen: plačilni regres, varnostni regres radi neakcepta in varnostni regres radi nesigurnosti.

Regres je meničnopravno plačilo oziroma povračilo, katero dolgujejo vsi predniki svojim naslednikom, če glavni dolžnik ni plačal menice.

a) plačilni regres se lahko zahteva, kadarkoli ne plača menice akceptant, bodisi da je ne more ali noče; v takem slučaju ima zadnji indosatar

pravico zahtevati od vsakega prednika, katerega si hoče izbrati, da mu plača menično vsoto s pripadki.

b) varnostni regres radi neakcepta se lahko zahteva, če se menica ne akceptira ali pa če postane akceptant pred dospelkom menice plačila nezmožen ali »neplačevit«,

c) varnostni regres radi nesigurnosti se more zahtevati, kadar postane akceptant tuje ali izdajatelj lastne menice pred dospelkom neplačevit in kadar od teh dveh ni dobiti varnosti. V takem slučaju so vsi predniki dolžni dati varnost, če sta se preje levirala varnostni protest in akceptni protest proti meničnim naslovom, toda zadnji le če se ti naslovi glasé na plačilni kraj.

Regresant ali regredijent — oni ki išče povračila oziroma plačila od svojih prednikov povračiljemnik.

Regresat — oni od katerega se zahteva povračilo, povračilodajec.

Respiro — podaljšava dobe v kateri se ima izvršiti plačilo; odgoditev plačilnega roka; pri menicah znači respiro dobo od izdaje do dospelka.

Riziko — nevarnost, nesigurnost; **na koga riziko** — na koga dobiček ali izgubo; **riskantno** — kar je nevarno, nesigurno.

Sekunda — drugi izvod menice.

Sensal — mešetar.

Shranitelj, hranitelj — glej depozitar.

Skadenca — glej dospeltek.

Skesnina — glej ara.

Skonto — glej diskonto.

Sola — pri menicah edini izvod menice.

Solidarno — skupno, nerazdelno; **solidarno jamstvo** nerazdelno jamstvo, pri katerem jamčijo vsi jamčitelji medsebojno, posameznik za vse, vsi za posameznika; če tudi le eden izmed njih izpolni obvezo, oprusti s tem vse ostale.

Sporco — ali **brutto-teža**, je teža blaga brez odbitka teže posode oziroma zavoja, takozvana kosmata teža.

Stornirati — razrušiti, uničiti (n. pr. pogodbo).

Šek — pismena nakaznica na vsoto deponirano pri kaki banki ali drugem denarnem zavodu.

Špeditér — glej odpravitelj.

Tara — odbitek na posodo pri tehtanju, ki se izraža navadno v procentih ali odstotkih kosmate teže (glej sporco- ali brutto-teža). Tara je sploh teža posode, zavoja ali ovoja, ne gledé na blago in ž njo določamo, ako jo odbijemo od brutto-teže, netto-težo.

Tercija — tretji izvod menice.

Trasat, trasant, trata — glej menica.

Trgovska opravila — so ona pravna opravila, ki se obavljajo s špekulacijskim namenom, to je z namenom, napraviti dobiček s posredovanjem blagovnega prometa. Trgovska opravila se delé na več vrst, med katerimi so najvažnejša takozvana absolutna ter relativna trgovska opravila.

Absolutna trgovska opravila so taka opravila, ki so že sama po sebi, po svoji kakovosti vedno trgovska opravila, tudi če jih obavlja oseba, ki ni trgovec ali obrtnik in tudi če se vrše samo v poedinih slučajih.

Taka trgovska opravila sama po sebi so:

a) špekulacijski kup,

b) špekulacijska prodaja,

c) špekulacijsko zavarovanje ali prevzete zavarovanja proti premiji (to je v naprej določenem in navadno v obrokih plačljivem znesku),

d) bodmerijska ali bodmerska pogodba.

Relativna trgovska opravila so pa ona, ki so le tedaj trgovska opravila, ako se obavljajo ali izvajajo na obrten način, ali pa če jih —

v bilo tudi le v posameznem slučaju + opravlja trgovec v obratu svoje trgovine s špekulacijskim namenom.

Taka obrtno-trgovska opravila so:

a) prevzetje obdelovanja ali izdelovanja premičnin za druge osebe, ako obrat podjetja presega meje rokodelstva.

b) bankirska in denarnomenjalna opravila.

c) opravila komisijonarja, špediterja in prevoznika blaga ter zavodov za prevažanje oseb.

d) prevzem posredovanja pri obavljanju trgovskih opravil, obavljanje takih v imenu in na račun drugih oseb kakor tudi prevzem takega obavljanja proti plačilu.

e) založni obrt ter ostala opravila knjigotrštva ter trgovine z umetninami ter tiskarniška opravila, ako tozadevni obrat ni samo rokodelski.

Razen tu naštetih trgovskih opravil so tudi borzna opravila ter opravila javnih skladovnic trgovska opravila.

Pogodbe pa, katerih neposredni predmet so nepremičnine, niso nikdar trgovska opravila.

Uzanca — glej običaj.

Valuta — vrednost kake denarne vrste ali novčna veljava, to je v posamezni deželi zakonito določena notranja vrednost novcev. — Pri menici znači valuta vrednost v denarju ali blagu, ki se je prejela za menico.

Varant — skladni list (angl. warrant, čit. uórent) je blagovni papir, glasom katerega se javna skladovnica zavezuje v izročitev gotovega v hranitev prevzetega blaga proti plačilu naraslih pristojbin in terjatev. Pri nas obstoji varant po francoskem uzorcú iz dveh ločljivih delov: iz skladno posestnega lista ali recepisa ter iz skladno zastavnega lista ali varanta.

Voznik, prevoznik blaga — pogodnik, ki se v **vozni pogodbi** zavezuje, da izvede ali preskrbi prevoz blaga na kopnem, na rekah ali suhozemeljskem vodovju proti plačilu voznine.

Vrednostni papir ali vrednotnica — je listina o imovinski pravici, ki jo pa more uveljavljati le oni, ki ima listino v rokah, to je v svoji oblasti. V vrednotnici zajamčeno pravico morem le na ta način uveljavljati, da jo zavezancu pokažem ali prezentiram; zato je vrednotnica **prezentacijski** papirji. Zavezanec pa tudi nima druge obveze, kot one, da izplača prezentantu kot takemu v listini zajamčeno vsoto (ne gledé ali je res upravičeni lastnik listine ali ne) in se s tem odkupi ali reši vsake nadaljnje obveze; zato je vrednotnica **odkupilni** papirji.

Vrednotnice so **denarni papirji** ali **efekti**, če se glasi v listini zajamčena pravica na izplačitev denarne vsote, ali pa **blagovni** papirji, če se glasi v vrednotnici zabeležena terjatev na izročitev blaga.

Zadavek — glej ara.

Zadruga — so združitve malih kapitalistov, obrtnikov a tudi konsumentov, da s pomočjo skupnega zadružnega premoženja ter na podlagi skupnega jamstva ložje dobe kredit, boljše in cenejše nakupujejo surovine ter ložje in boljše prodajajo svoje izdelke oziroma predmete vsakdanjega konzuma.

Razločevati je zadruga z **neomejeno zavezo**, kjer zadružniki jamčijo z vsem svojim imetkom, torej ne le z vplačanim skupnim zadružnim premoženjem, in zadruga z **omejeno zavezo**, ali pravilnejše izraženo, z obvezo **naknadnega omejenega doplačila**, kjer so zadružniki zavezani v zadružno blagajno doplačati v slučaju potrebe vsaj še enkratni znesek prvotne vloge.

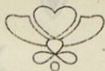
Zadruge, ki sklepajo kupčije tudi z drugimi osebami, ki niso zadržniki in tako obvladajo trgovska opravila na obrten način tudi preko kroga zadržnikov, se imenujejo **trgovske zadruge**.

Zadruga mora imeti zadržno tvrdko, pismeno zadržno pogodbo in mora biti vpisana v zadržni register.

Žiro — glej indosament.

Dr. E.

Vsak dan sveža žgana
kava.

A. Štabor
Ljubljana

Velika zaloga speci-
rijskega blaga, žganja,
raznovrstnih mok in
deželni pridelnkov.

Na drobno in na
debelo.

Novo urejena velika
pražarna za kavo

z električnim obratom.

□ □ □

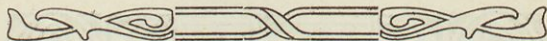
Vsak dan sveža žgana
kava.

A. Šarabon

Ljubljana

Velika zaloga špeci-
rijskega blaga, žganja,
raznovrstnih mok in
deželnihi pridelkov.

Na drobno in na
debelo!

Prva

jugoslovanska tovarna

za kavine surogate v Ljubljani

priporoča p. n. slovenskim trgovcem vse svoje po kemični analizi priznane izvrstne izdelke, posebno pa

„Zvezdno“ cikorijo v škatljicah,

ki se prodaja

== v prid „Trgovskemu domu“. ==

o o o

Ob enem uljudno naznanja, da bo še nadalje razpečavala

Ciril in Metodovo cikorijo v škatljicah

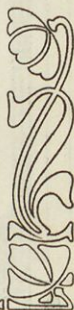
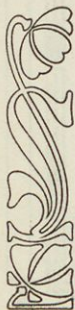
v prid slavni družbi sv. Cirila in Metoda za Istro ter v prid

„Trgovskemu domu“.

o o o

Stanovska dolžnost vsakega zavednega slovenskega trgovca in trgovskega sodelavca je, da kupuje in priporoča izdelke te **prve** in **edine slovenske** tovarne za

□ o □ kavine surogate. □ o □

C. in kr.
dvorni
založnik

Papežev
dvorni
založnik

Odlikovani lekarnar

GABRIJEL PICCOLI

v Ljubljani

lekarna „pri angelju“ Dunajska cesta

priporoča sledeče izkušene izdelke:

Antirrheumon (cvet proti trganju) je najboljšo sredstvo zoper reumatične bóli. Bolni udje odrgnejo se s tem trikrat na dan. 1 steklenica 50 vin.

Želodčna odvajalna tinktura kreпча želodec, vzbujá slast ter pospešuje prebavo in odprtje telesa. 1 steklenica 20 vin.

Železnato vino kreпча malokrvne in nervozne osebe ter bleđične in slabotne otroke. Polliterska^r stekl. 2 K.

Redin proizvaja lekarnar **G. Piccoli v Ljubljani**, izboljšá pičo, pomaga, da se kosti razvijajo, upliva na prebavo in redilnost živine, pospešuje njeno zdravje in jo varuje različnih boleznij, ki nastajajo vsled pokladanja manjvredne piče; učinkuje, da živina rada je, da daje mnogo mleka, in ga je torej priporočati tako za mlado kakor za starejšo živino. 1 kg stane 1·50 K, 4 kg franko zavojnina in poštnina K 6.—. **Redin** se lahko prodá v vsaki trgovini.

Naročila se izvršujejo točno po povzetju.

Na drobno!

Priporoča se

Na debelo!

**Galanterijska, norimberška in modna
trgovina**

Anton Adamiča, Kranj

Brzjavni:
Adamič, Kranj.

Pošt. hran. ček. račun
.št. 76.171.

Zaloga bižoterije

kakor: broške, uhani, verižice za dame in gospode, kolirji ali ovratne verižice, različni obeski, pristani, slovenski znaki, gumbi za ovratnike in zapestnice.

Usnjato blago

denarnice, ročne in tržne taške, vizitje, denarnice za papir, ogledala.

Kovčki in košarice za potovalce.

Otročji vozički.

Igrače.

Razglednice.

Kranjski izdelki

Krtače za obleko, glavo in zobe. Glavniki.

Drobno blago.

Toaletno blago

milo, dišave, ustna voda, Andropogon, sredstvo proti izpadanju las, kalodont.

Kravate.

Ovratniki, zapestnice, prsniki, srajce, spodnje hlače, nogavice, naramnice.

Galoše

in druga obuvala.

Pokrivala

Klobuki, slamniki, čepice pasovi za dame in gospode.

Nogavice

in rokavice. Zimsko in letno

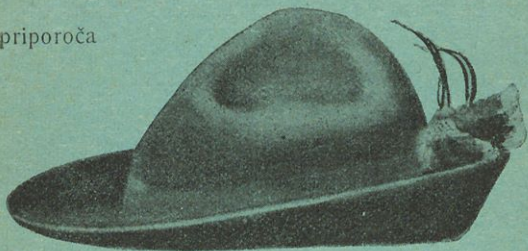
trikot. perilo.

Cene nizke, postrežba točna!

Blaž Jesenko

Stari trg št. 11 LJUBLJANA Stari trg št. 11

priporoča

klobuke, slamnike, cilindre, čepice itd.
najnovejše fačone po najnižji ceni.

Franc Železnik

trgovska agentura

— v Ljubljani —

se priporoča častitim gg. trgovcem pri
nakupu sledečega kolonijalnega blaga:
**Olje, kava, južno sadje, čaj, pristen
konjak, tropinjevec in slivovka, dalje
pri nakupu Calcium-Karbida.**

— Postrežba reelna. —

Alozij Lilleg

v Ljubljani.

Trgovina s špecerijskim
☉☉ blagom na debelo. ☉☉

Velika zaloga kave
ter južnega sadja.

Fr. Stupica

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št 1.
in Valvazorjev trg št. 6

priporoča svojo lepo urejeno zalogo vsa-
kovrstne **železnine.**

Kosilni stroji »Deering«, mlatilnice, sla-
moreznice. čistilnice, stiskalnice za sadje
in grozdje po najnižjih cenah vedno v
zalogi.

Naslov brzojavkam: Stupica Ljubljana.

Razpošiljanje
blaga na vse
kraje sveta!

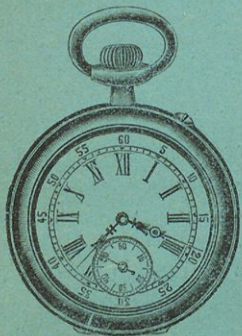

Najcenejša,
največja eks-
portna tvdka!

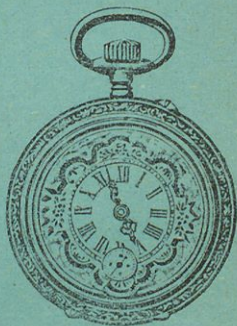
H. SUTTNER, URAR

LJUBLJANA, Mestni trg nasproti rotovža

preje v Kranju.

Prosim, zahtevajte veliki, novi cenik,
ki se pošlje zastoj in poštine prosto.

Priporoča svojo veliko izborno zalogo finih

švicarskih ur,

briljantov, zlatnine in srebrnine v veliki
izberi po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro,
je to, da ga razpošiljam po celem
svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur
prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prva kranjska vrvarna in trgovina

— o — konopnine — o —

Ivan N. Adamič-a

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 33.

Ilustrovani ceniki brezplačno in franko.

Ilustrovani ceniki brezplačno in franko.

Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega vrvarskega blaga lastnega izdelka. Viseče mrežnice, mreže za konje za navadno in razkošno vprego, vsakovrstnega motvoza, vrvi za seno, dvigalnice, zvonove in transmisije ter vsa v to stroko spadajoča dela se solidno, točno in po nizki ceni izvršujejo.

J. Kostevc

trgovina z manufakturnim blagom
in krojaškimi dodatki na drobno
in debelo.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Cene strogo solidne, postrežba točna.

Vzorci na zahtevo poštnine prosto.

Najceneje kupite

stroje, orodje, tehnične potrebščine,
kuhinjsko orodje in vso posodo, tra-
verze, železo in sploh vso železnino pri

Schneider & Verovšek-u

trgovina z železnino in zaloga strojev
== na debelo in na drobno. ==

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Slovenski ceniki na razpolago.

Nakupujoč oblačilnega blaga za dame
in gospode izvolite se ozirati na pri-
poročljivo narodno manufakturno
trgovino

ČESNIK & MILAVEC

(pri Česniku)

Špitalske — Lingerjeve ulice
v LJUBLJANI.

Fr. Ks. Casper

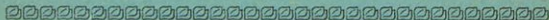
Sofeska 8 □ LJUBLJANA □ Sofeska 8
v bližini realke.

Priznana pisma na
razpolago!

Zaloga vsakovrstnih hišnih oprav, oprav
za spalne in jedilne sobe ter vseh vrst
tapeciranega pohištva, naslonjačev, oto-
manov i. t. d.

Špecijaliteta: Vsakovrstni roló, šalu-
zije, lesene in železne
valjične zastore — Prevzame naročila
za telovadne blazine iz kokosove trave
v poljubnih velikostih.

Čeniki, vzorci in pro-
računi zastoni!

L. SCHEWENTNER

v Ljubljani, Prešernove ulice 7.

Knjigarna in zaloga muzikalij.

Trgovina s papirjem, pisalnim in
risalnim orodjem.

Potrebčšine za šole, urade in komptoire.

FILIP PRISTOU

LJUBLJANA

Prešernove ulice števil. 50.

Specijalni atelje za slikanje
črk, napisov in grbov na
steklo, kovine, les, zid itd.

Stanje hranilnih vlog:
nad 25 milijonov kron.

Rezervni zaklad znaša
= nad 900.000 kron.

**Mestna
hranilnica ljubljanska**

v lastni hiši

v Prešernovih ulicah št. 3

poprej

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča, denar maloletnih otrok in varovancev.

Anton Šarc

□ □ □ Ljubljana □ □ □

Zaloga platnena in bombaževina-
stega blaga, švicarskih vezenin in
===== prodaja perila =====

Sv. Petra cesta šte. 8.

Izdelovanje perila =====

===== Sv. Petra nasip št. 7.

Pralnica in likalnica =====

===== Kolodvorske ulice 8.

Najcenejše
dežnike
in

solčnike
domačega
izdelka

priporoča

JOS. VIDMAR

LJUBLJANA Pred škofijo 19. Stari trg 4.
Prešernove ulice šte. 4. □

Popravila točno in ceno.

Vinko Majdič

valjični mlin v Kranju

mlevski proizvodi najfinejših
vrst, kakor pšenična moka
iz najizbornejših pšeničnih
provenijenc, pšenični gres,
garant. čisti otrobi itd.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice
izdeluje in razpošilja

J. STJEPUŠIN

Sisek (Hrvatsko)

Odlikovan na Pariški razstavi l. 1900 in
na Milanski razstavi l. 1896.

Poleg tamburic in skladb za tamburice ima
tudi razna glasbila, kakor: gosli, citre,
kitare, mandoline, harmonike,
okarine itd., za katere se pošlje
poseben cenik s slikami.

Velik ilustriran cenik se pošlje
vsakemu franko in brezplačno.

V tej tovarni izhaja strokovni tam-
buraški mesečnik pod naslovom
„Tamburica“, ki prinaša poleg poučnega gradiva tudi
krasne tamburaške skladbe in stane na leto le 8 kron.

JOSIPINA SCHUMI

tovarna kanditov in sladčic

Gradišče 9 LJUBLJANA Gradišče 9

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih v njeno stroko spadajočih izdelkov, kot: mnogovrstnih sladčic (bonbonov) od navadnih do najfinejših vrst. Razno navadno pecivo, piškote, vafelne itd.

Edina zaloga za Ljubljano čokoladne tvornice Jos. Mannerja na Dunaji: čokoladne in druge predmete na drobno in debelo.

Kakovost mojih izdelkov brez konkurence!

□ Postrežba točna, cene zmerne! □

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata v največji izberi po najnižjih cenah

obleke za gospode, obleke za dečke,
obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paletu za dame, plašče za deklice.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

Deln. glavnica K 3,000.000.

Rezevni zaklad K 300.000.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče transakcije, katere je pripravljena najkulantneje izvršiti.

Denarne vloge sprejema na knjižice in v tekočem računu ter jih obrestuje po $4\frac{1}{2}$ od sto.

Čekovne račune odvarja tverdkam, katere lahko poljubno razpolagajo s čeki o svojem imetju. — Sprejema

Naročila na vrednostne papirje, preskrbuje **nakup in prodajo** vseh vrst rent, zastavnih pisem, prioritet, delnic in srečk. Pri nakupu vrednostnih papirjev za

Vojaške ženitninske kavcije se ozira v prvi vrsti na kolikor mogoče visoko obrestovanje in preskrbuje vse tozadevne manipulacije.

Predujme na vrednostne papirje daje proti primernim obrestim; sprejema

Borzna naročila za dunajsko, praško, tržaško in inozemske borze, katere najkulantneje izvršuje.

Eskomptuje in vnovčuje menice, kakor tudi, nakaznice na vsa mesta.

Stavbene kredite dovoljuje pod ugodnimi pogoji.

Zavaruje srečke in druge vrednostne papirje proti kurzni izgubi pri izžrebanju.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju. Sprejema v

Depot in oskrbo vrednostne papirje. Prodaja večje

Srečke na tekoči račun; v tem slučaju vloži kupovalec na račun 20–30 od sto kurzne cene in ostanek pa lahko odplačuje v poljubnih obrokih. Izvršuje najkulantneje.

Izplačila za vsa tu- in inozemska mesta.

Blagovni oddelek se peča s prodajo sladkorja.

Vsa vprašanja se rešujejo z obratno pošto.

Ravnateljstvo.

Podružnici v Spljetu in Celovcu.

Umetna knjigoveznica

FR. BRESKVAR

v Ljubljani

Filipov dvorec poleg Fraučiškanskega
mostu za vodo.

Priporoča se slavnemu občinstvu v
izdelovanje vsakovrstnih knjigoveških
del, posebno cenj. gospodom trgovcem
za izdelovanje vzorčnih knjig, vzorčnih
kartonov komisijonskih knjig za poto-
valce po tovarniških cenah, na večja
dela popust.

Izvirne platnice za vsakovrstne slo-
venske knjige. Vezanje knjig za bralna
društva in čitalnice po nizki ceni.
Tiskanje pogrebnih trakov in dru-
štvenih znakov.

Postrežba točna in solidno delo.

Moderni atelije

za umetniško fotografiranje za-
dostujoč najvišjim zahtevam

Av. Berthold

Ljubljana

Sodnijske ulice št. 11.

Izvršitev vseh v to stroko spa-
dajočih naročil. **Reproduciranje**
in povešanje; fotografiranje
vsakovrstnih tehničnih predmetov,
na razpolago je tudi **Roentgen**
— aparat. —

Zaloga različnih krasnih mo-
tivov z Gorenjskega.

Fotografira se tudi pri
električni razsvetljavi.

Najboljša postrežba!

Alojzij Vodnik

kamnoseški mojster v Ljubljani.

I. kranjska industrija za obdelovanje
granita, sijenita, labradorja itd. z
električno silo.

Splošni kamenarski proizvodi pod reelno
in solidno postrežbo ter vestno izdelavo.

Lastni kamenolomi, apnenica.
Vsake 14 dni žgano apno.

Avgust Auerjev naslednik

I. Korenčan

v Ljubljani

priporoča svojo veliko zalogo **galan-**
terijskega blaga, posebno zalogo
nogavic, srajc, spodnjih hlač, kakor
tudi vse druge vrste pletenin.

△ Na debelo in na drobno! △

I. WIDER umetni
in trg.
vrtnar

=====**LJUBLJANA**

Trgovina cvetic, Šelenburgove
ulice šte. 3,
v neposredni bližini c. kr. glavne pošte,
hotela 'pri Slonu' in hotela 'Stadt Wien'.

Vrtnarija, Cesta na rožnik   △
šte. 25.   △   △

Točna postrežba in takoj-
šnja izvršitev vsakovrstnega
===== **vezenja cvetic.** =====

Mlekarska zveza   □   □
=====**v Ljubljani**

registrovana zadruga z omejeno zavezo
ima naprodaj emendolski sir vsake vrste iz
različnih sirarn in oddaja surovo maslo skozi
celo leto.

Narodna knjigarna

v Ljubljani, Jurčičev trg 3.

se priporoča slav. občinstvu na dobavo knjig vseh vrst v vseh jezikih ter za naročanje časopisov, ter za nakup vseh pisarniških potrebščin, zlasti **šolskih in trgovskih.**

Brata Rus

Ljubljana, Emonska cesta 2.

(Poprej skladišče tvrduke Jakopič.)

Trgovina z žitom, moko, deželnimi pridelki in drvni.

Prečiščena semenska žita vseh vrst in pravi ribenčan za seme ob času.

Brata EBERL

≡ LJUBLJANA ≡

Miklošičeva cesta 6, nasproti hotela
Union.

Ustanov. l. 1842.

Telefon št. 154.

Tovarna oljnatih barv, raznih lakov in firniža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in po-

hištvena pleskarija.

Delavnica: Igriške ulice št. 6. —

Električni obrat. —

BR. HLAVKA

izdelovalec kirurških instrumentov
in bandažist

LJUBLJANA

Prešernove ulice
št. 5.

LJUBLJANA

Prešernove ulice
št. 5.

priporoča svojo veliko zalogo kirurških instrumentov, gumi-bлага in ortopedijskih aparatov, obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, kilnih pasov, nogavice za krotice (krčne žile), sedalnih blazinic, vrečic za led, prašilnikov za karbol, aparatov za inhalacije (s paro in mrzlo). Vsakovrstne brizgalke in aparati za samoklistiranje. Vse bandaže se izdelujejo po odredbah p. n. zdravnikov. Starejši instrumenti se razkužujejo. Popravila se izvršujejo kar najboljše in najceneje.

Največja izbira koles, pisalnih in
pletilnih strojev prve vrste. ≡≡≡

Šivalni stroji

v navadni in krasni opremi
za vse stroke šivanja. —
Garancija več let.

Pouk v vezenju brezplačno!

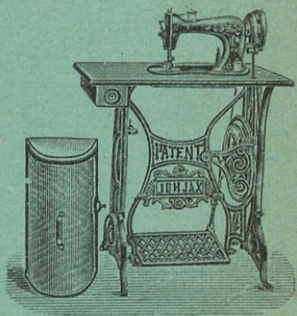
Popravljalnica

v hiši

Dunajska cesta št. 17

Ivan Jax & sin

≡≡ LJUBLJANA. ≡≡

Telefon št. 179

J. Blasnika nasl.

Ljubljana, Breg 12

Tiskarna in ooooooo
o litografični zavod

Izvršuje vsa tiskarska in
litografijska dela po nizki
ceni in v najkrajšem času

Lavrenčič & Domicelj

Lastnik: K. Meglič. □□ Filijala v Gorici.

Ljubljana

Dunajska cesta št. 32

○ ○ ○

Komisijska trgovina, razna
zastopstva v žitu in drugih
trgovskih potrebščinah in
reklamacijska pisarna za
železniške voznine.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter zastorjev,
barvarija in likanje sukna na par.

Poljanski nasip. □□□ Ozke ulice 4.

Sprejemališče:

Selenburgove ulice št. 3.

Postrežba točna. ○ Solidne cene.

J. ZAMLJEN

čevljarski mojster

□ LJUBLJANA □

Kongresni trg št. 13.

se priporoča za vsa v njegovo stroko spadajoča dela.

Izdeluje

**prave gorske in te-
lovadske čevlje.**

F. X. STÁRE

slikar, pleskar in zlatar

se priporoča "

p. n. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela v mestu kakor zunaj, ob dobri, solidni izvršitvi in primernih cenah.

———— Ljubljana ————

Sodnijske ulice št. 12.

Iv. KNEZ

Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 3

Trgovina

z žitom in deželnimi pridelki.

Priporoča svoje najboljše **mlevske izdelke** iz lastnega valjčnega mlina, seosebno **fino pšenično moko**.

Velika zaloga **sliv, laškega in istrskega brinja, semenske detelje**, različnih **travnih in poljskih semen**.

Tovarna zidne, navadne strešne in zarezne strešne opeke (Strangfalzziegel) priznana najbolj trpežne kakovosti.

Kupuje vsakovrstne deželne pridelke.

Kmetska posojilnica

ljublanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti števil. 18
podvržena skontraciji „Zveze slovenskih zadrug“ v Ljubljani
je imela koncem l. 1907 denarnega prometa . . . K 59,197.246·20
upravnega premoženja . . . . . K 12,888.795·43

Obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1907

12,434.933·24

Posojuje na zemljišča po 5 $\frac{1}{4}$ % z 1 $\frac{1}{2}$ % na amortizacijo ali pa po 5 $\frac{1}{4}$ % brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizacije dolga.

— Na debelo! —

Domača industrija!

Razpošiljatev in izvoz vsakovrstnih čevljev po najnižjih cenah!

I. KEBER

LJUBLJANA, Stari trg št. 9.

Vzorci na zahtevanje!

Glavna zaloga čistila (kreme) v prid druž. sv. Cirila in Metod v Ljubljani

Glavna zaloga čistila (kreme) v prid druž. sv. Cirila in Metod v Ljubljani

— Na debelo! —

Sprejmejo se zastopniki.

Takojšna in najzaneslivejša postrežba.

F. P. VIDIC & KOMP.

Ljubljana

opekarna in zaloga peči

ponudijo vsako poljubno množino

zarezane strešne opeke

»Marzola« (Strangfalzziegel)

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše
strešno kritje.

Takojšna in najzaneslivejša postrežba.

Vzorke in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Zastonj pošljem vsaki tvrdki cenik s koledarjem za l. 1908 in 1909.

Cenjene naročnike opozarjam, da ne primerjati mojih finih švicarskih ur z drugimi manj vrednimi. —

Da zadovoljim svoje cenj. naročnike, ne gledam pri nakupovanju na ceno, ampak na dobro blago ter vsled tega niso moje ure nič ali le malo dražje, kar prosim, da blagovolijo cenjeni naročniki upoštevati. — Za vsako uro se jamči od enega do treh let. —

Kar se tiče zaloge, je moja trgovina največja in najbogatejša na Kranjskem. — Za cenj. naročbe se pripor.

z velespoštovanjem

FR. ČUDEN

urar, trgovec, posestnik, delničar švic. tovarn „Union“ v Genovi in Bielu ter založnik c. kr. drž. železnice.

Za nasloy zadostuje:

FR. ČUDEN, urar in trgovec v Ljubljani (Kranjsko).

JOS. ROJINA

nasproti
= pošte

LJUBLJANA

Šelenburgove
ulice št. 5 =

Krojačnica Δ
Δ za gospode

=
□ Elegantne
obleke □ □

=
Najnovejši Δ
Δ Δ Δ **kroj**

=
Krasne angleš.
novosti □ □

=
Športne obleke

=
Pelerine □ □

□ za turiste

=
Uniforme vseh
vrst □ □ □

=
Točna
in solidna
postrežba!

Tovarna papirnatih vreč ■

MAYER & COMP.

v Ljubljani.

Optični zavod

Jos. Ph. Goldstein

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

priporoča svojo veliko zalogo opernih kugal, daljnogledov, Penta Pisma binoklov, očal, naočnikov v vseh opremah od 2—40 K v zlatu termometrov in vseh tehtnic za tehtanje tekočin ter drugih tozadevnih potrebščin.

Poprave se izvršujejo točno in ceno.

Zaloga fotografičnih aparatov in potrebščin.

Mal položi dar,
domu na altar!

Tvrdba

Ivan Perdan

v Ljubljani

špecerijska trgovina na de-
==== belo in drobno ====

najtopleje priporoča

„VŽIGALICE“
ter „kavine sorogate“

kateri izdelki se prodajajo v prid družbi

sv. Cirila in Metoda

==== v Ljubljani. ====

Slovenski trgovci, podpirajte to
velevažno društvo!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

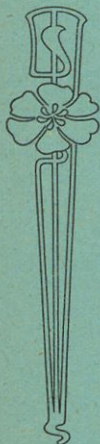
Mal položi dar,
domu na altar!

— GRAND HOTEL —

„UNION“
- LJUBLJANA -

Velika kavarna in
restavracija, vinska
klet, velika kon-
certna dvorana,
kopeli, centralna
kuřjava, električna
razsvetljava, lift,
avtomobil garage.

Telefon štev. 232.
120 sob.
Cena od 2 K naprej.

4

2

3

1

1

1

1

1

